

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenkint egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- lők és uradalmak	200 holdig	15 pengő
	500 " "	30 " "
	1000 " "	60 " "
	2000 " "	90 " "
Résztvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P	3000 " "	120 " "
	ezen felül	150 " "
Egyéb tagok részére évi tagdíj		10 " "
OMGE postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 10,399		
Lappótdíj OMGE-tagoknak:		
Negyed évre	5 pengő,	fél évre 15 pengő, egész évre 25 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: **Dörsehug Tibor**
Segéd-szerkesztő: **Vermes András**

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954
Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádiós gazdasági előadások” című füzetbeli egyöt			
Belföldre		Külföldre	
OMGE tagoknak:			
Negyed évre	8 pengő	Negyed évre	10 pengő
Fél évre	15 " "	Fél évre	19 " "
Egész évre	28 " "	Egész évre	36 " "
Előfizetőknél:		Előfizetőknél:	
Negyed évre	12 pengő	Negyed évre	14 pengő
Fél évre	22 " "	Fél évre	28 " "
Egész évre	40 " "	Egész évre	48 " "
Postatakarékpénztári csekkiszámla száma: 29,576			

A földművelésügyi igazgatás egyszerűsítése és szakszerűbbé tétele.

Írta: **Pataky Ernő dr.** földművelésügyi miniszteri osztálytanácsos.

A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló 1942:XVI. t.c. indoklásában **Bánffy Dániel** báró földművelésügyi miniszter a következőket jelentette ki: „Feltétlenül szükséges, hogy a javaslat végrehajtásával kapcsolatban a földművelésügyi igazgatás átszervezzék. Eziránt a szükséges intézkedéseket már megtettem.” Az indoklás e részének az előzménye azokban az észrevételekben is gyökerezik, amelyekkel — többek között — az OMGE a milliárdos javaslat kialakítását előmozdította. Rámutatott ugyanis az OMGE azokra az igazgatási nehézségekre, amelyek a nagyobb horderejű földművelésügyi kezdeményezések megvalósítását hátráltatják. Erre való tekintettel is tett javaslatunk folytán a földművelésügyi miniszter elrendelte a földművelésügyi igazgatás átszervezésére vonatkozó munkálatokat. Hosszú és beható vizsgálódásaink után — amelynek folyamán több mint 200,000 ügyirat nyert feldolgozást — alakult ki egyebek mellett az a rendelet, amely, mint a kormány 3970/1943. M. E. számú rendelete, a földművelésügyi igazgatás egyszerűsítéséről és szakszerűségének előmozdításáról szól. E rendeletet a „Köztelek” mai száma közli, így a következőkben csak ennek elvi szempontjaira világítunk rá.

A kormányrendelet a háború okozta nehézségek folytán jelentős szervezeti változtatásokat nem hoz. A földművelésügyi igazgatásnak nem annyira a szervezetét, mint inkább a dinamikáját ragadja meg; azokat az „üzemi” bajokat, amelyek a legszembetűnőbbek. Ezek: 1. a túlságos központosítás, 2. egyes eljárások körülményessége, végül 3. a szakszerűségbeli fogyatkozások. A túlságos központosítás annak a következménye, hogy a földművelésügyi fórumrendszer jó részében nem hosszú történeti fejlődés folyamán alakult ki, hanem szinte hirtelen jegecesedett ki a minisztérium körül. Ijesztő mértékére vall pl. évi 12,000 szőlőtelepítési engedély iránti kérelem a minisztériumban.

Az idézett kormányrendelet a tömegügyeket, amelyek irányítás nélküli konkrét ügyintézés jelentenek, alsóbb hatóság, vagy hivatal hatáskörébe utalja. Ezeknek a tömegügyeknek a szét-pontosítása nemcsak a minisztérium tehermentesítését szolgálja, hanem gyorsabbá, hajléko-

nyabbá, a tájsempontokhoz simulóbbá teszi az ügyintézését.

Szétponosít egyes ügycsoportokat a rendelet az általános igazgatásban, a kertészeti, szőlészeti és borászati, az erdészeti, az állattenyésztési, a rét- és legelőgazdasági, az állategészségügyi, a vízügyi, végül a mezőgazdasági munkaügyi igazgatásban. Ügyel azonban a rendelet arra, hogy az ügyek intézésének átadása mellett a miniszter főfelügyeleti joga épségben maradjon és a jogorvoslati lehetőségek is megővassanak, nehogy egyrészt a jogegység veszélyeztetve legyen, nehogy másrészt a közigazgatási ügyek önálló intézésében nagyobb jártassággal nem rendelkező szakszervezetek esetleges súlyosabb tévedése kiigazítás nélkül maradjon.

A szétponosított ügyeket azok kapják meg, akik ezeknek régtől fogva várományosai, nevezetesen a földművelésügyi külső szakszervezetek, a gazdatársadalmi szervezetek és a törvényhatósági közigazgatási hatóságok. Egyes szakszervezetek és gazdatársadalmi szervezetek ezáltal a jövőben hatósági jogkörrel, impériumot gyakorolnak.

Azon felül, hogy a központból lefelé áramlanak a rendeletben említett ügyek, még a vidéki szervezetek egymásközi viszonylatában is eltolódások következnek be. A rendelet ugyanis sok olyan ügyet, amelynek eldöntése jórésben csak szakutadást igényel, amelyeknél tehát egyéb közigazgatási szempontok (pl. vallási, nemzetpolitikai) nem esnek súlyosan latba, kiemeli az általános közigazgatási hatóság (pl. főszolgabíró) hatásköréből és áttesz a földművelésügyi szakszervezet (pl. járási állatorvos) hatáskörébe. Ezekben az ügyekben eddig is a szakszervezet véleménye alapján történt a döntés, a rendelet tehát megtakarítja a szakszervezetet és az általános közigazgatás közötti levelezést, vagyis az ügyintézését gyorsítja.

A szétponosításon felül a rendelet egyszerűsíti és gyorsítja az eljárást azért, hogy a jogorvoslatokat megszorítja ott, ahol sem a közérdek, sem a jogos magánérdek nem szenved sérelmet, ha az ügyvel kevesebb fórum foglalkozik. (Pl. 10 pengős cselédper nem kerül a jövőben a földművelésügyi miniszter elé.)

TARTALOM:

- A földművelésügyi igazgatás egyszerűsítése és szakszerűbbé tétele (Pataky Ernő dr.)
- Tehermentesítés és mezőgazdasági politika. (—ó—)
- A trágya és a talajerő jobb kihasználása. (Várallyay György.)
- Támpontok a lőhere és a lucerna idej magtermesztéséhez. (Grábner Emil.)
- Tejtermelők. (Schandl József dr.)
- Az „Antricin” ricinusmagpogácsa és az „Antrichin” extrahált ricinusmagdara takarmányozása. (Kurelec Viktor dr.)
- Gazda adó-naptár. (Kenéz Endre.)
- Vándormunkás-kérdés. (Bartossik Lajos.)
- Törvények és rendeletek.
- A gazdaközönség köréből. (Az aszály kivédése. — Virágh István dr.)
- Gazdatársadalmi mozgalmak.
- A Falu-Szövetség közgyűlése.
- Védjük termésünket a mezőn!
- A Tejtermelők és Tejszövetkezetek Országos Szövetségének közgyűlése.
- Vegyes közlemények.
- A gabona- és terménypiac helyzete.
- Állatpiaci szemle.
- Tözsde, kereskedelem.

Egyszerűsíti a rendelet annyiban is, hogy egyes szükségtelenül hosszú eljárás határidőket megrövidít, az ugyanarra a tárgykörre vonatkozó különféle képpen szabályozott eljárásokat egységesíti, végül kiküszöböli egyes, alsóbb hatóságok hatáskörébe tartozó ügyeknek döntés előtt hozzájárulás végett való felterjesztését. (Pl. a vízügyi igazgatásban.)

A rendelet az egyszerűsítésen felül az ügyintézés szakszerűségét is előmozdítani igyekszik. Ennek az eszközei a következők:

A gazdasági albizottság előadói körét a rendelet kiterjeszti. A földművelésügyi igazgatás szervei közül eddig csak a gazdasági felügyelő és az erdőfelügyelő lehettek az albizottság előadói. A jövőben rajtuk kívül az érdeklét földművelésügyi szakszervezetek is kiküldöttje (pl. szőlészeti és borászati felügyelő, kertészeti felügyelő, vadászati felügyelő, stb.) is előadó lehet. Ezáltal pl. egy földbirtokpolitikai kapcsolatos szőlészeti ügyet a szőlészeti és borászati felügyelő referálhat.

A szakszerű ügyintézését mozdítja elő a rendeletnek az a része, amely a gazdatársadalmi szervezeteknek közfeladatokkal való megbízatásáról szól. A rendelet 16. §-a kimondja ugyanis, hogy a földművelésügyi miniszter valamely gazdasági feladat keresztülvitelével — a mezőgazdasági kamarákon felül — más gazdatársadalmi szervezetet is megbízhat. A gazdatársadalmi szervezet megbízatása körében közhivatali minő-

Védje vetését **Abavit-tal!**

a régi bevált minőségben szállítja a száraz és nedves **ABAVIT** csávázószert a

Magyar Mezőgazdák Szövetsége

Szőlészeti-osztálya
Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a
és összes vidéki kirendeltsége.

Mai számunk 24 oldal

E szám ára 1 pengő

ségben és közhivatali felelősséggel jár el. Ez a rendelkezés egyrészt szankcionálja az eddig már sok tekintetben ugyanis megélt helyzetet, másrészt megnyitja az utját annak, hogy az érdekelt a földművelésügyi közfeladatok ellátásában még szélesebb körben bekapcsolódassanak.)

Az intézkedést tartalmaz a rendelet ezzel kapcsolatban arra nevezve is, ami idáig inkább csak gyakorlatban volt meg, hogy nevezetesen az ilyen átruházott feladatkör tekintetében a földművelésügyi miniszternek milyen jogköre van a gazdátársadalmi szervezetekkel szemben, közelebbi, hogy a kamara vagy más gazdátársadalmi szervezet a megbízást köteles-e és hogyan teljesíteni. A rendelet értelmezéséből kiviláglik, hogy a jövőben a földművelésügyi miniszter bármely gazdátársadalmi szervezetet megbízhat valamilyen közfeladat ellátásával és ez a szervezet annak eleget tenni köteles. Ebben a vonatkozásban tehát a gazdátársadalmi szervezetek számára a rendeletek ez a része kötelezést is jelent.

A földművelésügyi igazgatás szakszerűségének az előmozdítását szolgálja végül a rendeletnek az a része, amely megnyitja a minisztérium központi jogalkalmazási karának kapuit azok előtt, akik a mezőgazdasági főiskolát, illetve a József

Nádor Egyetem mezőgazdasági és állatorvosi karának mezőgazdasági osztályát végeztek el. A gazdátársadalmi régi kivánság teljességet ezzel. A köztestületi minosítéséről szóló 1884. I. t. c. nem ismert meg felelő mezőgazdasági képzettséget. S noha az 1906. évi gazdasági akadémia háromévesek lettek, képesítésük minosító ereje nem növekedett. Sőt az 1934. I. t. c. még visszafeltesztet is hozott. A mezőgazdasági fejlesztéséről szóló törvénynek kellett jönnie, hogy a fejlődés meginduljon. Ebben a fejlődésben széles lehetőséget tár elő a 3970/1943. M. E. számú rendelet emutett rendelkezése.

A 3970/1943. M. E. számú rendelet mellett Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter nagyjelentőségű intézkedéseket tett a földművelésügyi hivatalok *belső ügyintézésének* egyszerűsítésére. Kidalgozás alatt áll ezeken felül a földművelésügyi igazgatás *további racionalizálása*. „Nehéz és sokszor úttörő ez a munka — mondotta a földművelésügyi miniszter egyik beszédében —, de annak elvégzésére sarkal az, hogy a gazdátársadalmat a földművelésügyi igazgatástól ne válassza el az előszoba és a zöldasztal, hanem abban mindenkor segítő kezet találhason.”

Tehermentesítés és mezőgazdasági hitelpolitika.

A pénzügyminiszter Szegeden mondott beszédében a kormány programjának egyik sarkalatos pontjaként foglalkozott a mezőgazdaság tehermentesítésével. A gondolatmenet, amelynek keretében ezt a célkitűzést megvilágította, a következő volt:

A háború után a magyar mezőgazdaságnak meg kell küzdenie a külföldi gabona versenyével. Hogy ebben a versenyben ki ne maradjon, többet, jobbat és főleg olcsóbban kell termelnie. Az olcsóbb termelésnek egyik legjobb feltétele viszont a gépesítés, ami ma már annyival inkább megvalósítható, mert az ipar foglalkoztatni tudja a mezőgazdaságban a gépesítéssel főlegesen való munkaerőt, hiszen ma is igen tekintélyes számú munkáskezelő von el hazai iparunk a mezőgazdaságtól.

A mezőgazdaságot tehát meg kell szabadítani adósságaitól, terheit rendezni kell, hogy a háború befejeztével hitelképes legyen, befektetéseket tudjon teljesíteni és be tudja szerezni azokat a gépeket, amelyek szükségesek, hogy olcsóbban termeljen. Amikor ezeket mondotta, utalt a pénzügyminiszter a mai, a hitel felhasználását ellenőrző hitelrendszerre, amelynek lényege az, hogy a hitelező pénzintézet megvizsgálja, milyen célra kéri és kívánja fordítani az adós a folyósítandó hitelösszeget, mert — így mondotta a miniszter — új hitelek csak termelési célokra állhatnak rendelkezésre, de azokra azután rendelkezésre is kell állniuk.

Utalt továbbá a miniszter a gazdavédettségi rendszerre, amelyet az 1931. évi nagy válság után a mezőgazdaság akkori eladósodottsága miatt kellett életbeléptetni és amelyet a kormány a közeljövőben sürgősen le akar bontani. Ez a védettség — állapította meg a pénzügyminiszter — a leg súlyosabb csapás volt, ami az utolsó száz évben a magyar mezőgazdasági hitelt érte. Mennyivel könnyebben viselte volna el — úgy mond — a mezőgazdaság ezt az 1931. évi rendkívül mélyen járó válságot, ha teher nélkül állott volna itt. Végül mindezekből arra következtetett, hogy a felhasználást ellenőrző hitelrendszer a mezőgazdaságnak is érdeke.

E sorok írója több éven át tagja volt a védett birtokok fölötti közfelügyeletet gyakorló egyik bizottságnak és a valósághoz híven megállapít

* V. ö. szerző: A gazdátársadalmi szervezetek hivatása a mezőgazdasági közfeladatok ellátásában. („Köztelek”, 1942. évi 2. sz.)

hatja, hogy sok esetben nem lett volna szükség védettségre, ha ez a hitelpolitika már harmincegyen esztendővel ezelőtt érvényesült volna. A védett birtokok terhelő adósságtetelek között ugyanis számos olyan volt, amelyet a szó szoros értelmében a gazdara „ratukmalt” hitelezés eredményezett. Közöttük nem utolsósorban szerepeltek a géphitelek, azoknak a cséplőgépeknek és traktoroknak vételárai, amelyeket az 1931. előtti látszólagos konjunktúra idején egyes ügynökök meg olyan kisgazdáknak is eladtak, akiknek ezekre a gépekre semmi szükségük nem volt.

Ezt az egyébként közsémet valóságát semmi esetre sem szabad figyelmen kívül hagyni akkor, amikor a felhasználást ellenőrző hitelpolitikáról és a mezőgazdaság bekövetkező gépesítéséről beszélünk. Mert hiábavaló munkát végeznénk a mezőgazdaság tehermentesítésével akkor, ha a jövőben olyan beruházásokra serkentünk a gazdát, amelyek ismét csak eladósodásra vezetnek. Szigorúan meg kell tehát majd szabni a termelési hitelek kereteit és éberrel kell állni a felhasználásuknál. Biztonságot kell nyújtani egyrészt a hitelezőnek, másrészt pedig meg kell vonni azt a demarkációs vonalat, amelyen túl a gazda hitelt nem vehet igénybe.

A Bethlen-kormány idejében hozott, de életbe nem léptetett földteherrendezési törvény átvette egyes külföldi törvényhozásoknak jól bevált „fedezeti elvét”, amely lényegében nem más, mint a hitelezőknek bizonyos csoportokra osztása. Amikor most a rendszeresítendő termelési hitelekkel beszélünk, elkerülhetetlennek kell minősítenünk a hitelezőknek ilyen csoportokra osztását is. Ez azonban új törvény alkotása nélkül meg nem valósítható, ezért várjuk érdeklődéssel az erről szóló törvényjavaslatot, amelyről egyébként a miniszterelnök is megemlékezett abban a beszédében, amelyet az idei tavasszal a budapesti párt-szervezeti nagygyűlésen mondott.

Mivel pedig ez a javaslat bizonyára a felhasználást ellenőrző hitelpolitika jegyében születik meg, szükséges már most egy előzetes kérdést felvetni. Ha a hitelező jogosult, sőt köteles is lesz elbírálni, vajon a hitelt igénylő gazda valóban hasznos befektetésekre kívánja-e a folyósítandó hitelösszeget fordítani és általában azt, hogy a tervezett befektetés az illető mezőgazdasági üzem nagyságának és az azon reálisan folytatható gazdálkodási rendszernek megfelelő-e, akkor itt a vétumadás joga nem illehet meg mást, mint szakértő, tapasztalt gazdát. A hitelfelhasználást ellenőrző hitelpolitikának gyakorlati alkalmazása nem is jelenthet mást, mint azt, hogy az egyébként hitelképes hiteligenyölők kérelmét valóság

szempontjából kizárólag szakembernek kell elbírálni, egyedül az ésszerűséget tekintve és semmi más körülményt, főleg pedig politikai pártállást figyelembe nem véve.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

A trágya és a talajerő jobb kihasználása.*)

Írta: Varaiyay György.

A háborús viszonyok miatt mind a mesterséges, mind a természetes trágyák csak meggyógyított mennyiségben állnak a mezőgazdaság rendelkezésére. Szuperfoszforát előállításunkat a nyersfoszforát benozatásunk megzúrt, nitrogéntrágya gyártásunkat a gyarak masirányú tolmaztatottsága gátolja, istállótrágya termelésünk pedig a meggyógyított állatlétszám és a szármány miatt kisebb. Meg aranyilag kálisoval vagyunk a legjobban ellátva.

Minden, trágyainsegítő sujtott időben felmerül a kérdés, hogyan lehet a talajok tápanyag-állapotát a trágyaanyagok meggyógyítása ellenére is kedvező szinten tartani és ezzel kapcsolatosan milyen módon lehet a trágyaanyagok meggyógyítása folytán is fenyegető háborús termésökkenést is megakadályozni?

Egyik leghathatosabb lépés lenne, amivel talajunk tápanyagállapotának leromlását meg tudnók akadályozni, az *istállótrágya jobb kezelése és ésszerűbb felhasználása*. A mostani háború okozta trágyainsegítő jó alkalom lenne a trágyakezelés törvényes rendezésére. Nem róna ez meg a mai viszonyok között sem lehetetlen feladatot a gazdara: költséges befektetések, különös építkezések, vas és beton nélkül is lehet viszonylag jól kezelni az istállótrágyát. A trágyadombokat, vagy inkább szemétdombokat el kellene tiltani a magyar gazda udvaráról, és el kellene rendelni, hogy kisebb gazdaságok vagy rendes kifutóban, vagy magas-rakásosan, 10 számosálatnál több állatot tartó gazdaságok pedig ugyan- csak vagy rendes kifutóban, vagy magas-rakásosan, mégpedig szakaszosan kezeljék trágyájukat. A húgy és trágyalé veszendőbe menését fokozott trágyatelep- és lajtakiókkal, alomban szegény vidékeken pedig alomtőzegnek kedvezményes áron való nyújtásával lehetne intézményesen megakadályozni. A főző olcsó áron való forgalombahozásával a fekáliák jobb kihasználását is el lehetne érni. Sohasem lesz olyan könnyen megokolható a trágyakezelés rendeleti szabályozása, mint most, amikor az nemcsak magán-, hanem elsőrendű közérdek is, éspedig nemcsak mezőgazdasági, hanem közegészségügyi szempontból is. Szokás a gazdaságot ma hadiüzemként emlegetni. Hadiüzemben olyan fontos anyagokkal, mint amilyen a trágya, a húgy és bennük a humusz, a nitrogén, a foszfor és a káli, nem lehet olyan pazarlóan bánni, mint ahogyan az ország-szerte történik. Újabb istállótrágyagazdálkodásunk javítására széleskörű felvilágosító és propaganda tevékenység indult meg. Kérdés azonban, hogy egyedül az ismeretterjesztéssel meg tudjuk-e javítani istállótrágyagazdálkodásunkat és nem lesz-e szükség előbb-utóbb arra, hogy a helyes trágyakezelés törvényes úton kikényszeríthessék?

Nagyban javíthatjuk a trágya, elsősorban pedig a *műtrágya* jobb hasznosulását, ha azt nem sablonosan osztjuk el földjeinken, hanem oda juttatjuk, ahol az a legnagyobb hatást fejtheti ki. A műtrágyázási kísérleteknek és a megfelelő talaj

* A Magyaróvári M. Kir. Növénytermesztési és Növénynevelési Kísérleti Intézet talajtani és kémiai osztályának közleménye.

1) Részletesebben kifejtettem ezt: „Tervek hazai istállótrágyagazdálkodásunk javítására” című cikkemben. „Köztelek”, 1942. 689. oldal.

KRIEGS-AU GYULA BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 14. SZ.

Telefon: 126-328
110-327
Lakás: 155-029

Jogosított országos gabonakereskedő
Országos hüvelyeskereskedő
Országos magkereskedő

Raktár: BUDAPEST-DUNAPART TEHER P. U. XIX.

bernek kell elbi-
okintve és semmi
politikai pártállást
-6-a.

SZTÉS.

gerő jobb

mind a mestersé-
csak megfoghat-
szegénység ren-
omániaságot a
megszűnt, nitro-
urak masirányú
mórágya termé-
állatlatszám és
g aranyanyag káli-
ya.

időben felmerül
ok táplálóanyag-
tígyatkozása et-
es ezzel kaposo-
trágyaanyagok
haborus termes-
enne, amivel ta-
eromlasat meg
rágya jobb keze-
A mostani há-
lom lenne a trá-
e.) Nem róna ez
m lehetetlen fel-
ktetések, különös
is lehet viszony-
A trágyadomb-
okát el kellene
ról, és el kellene
ok vagy rendes-
n, 10 számosal-
gok pedig ugyan-
gy magas-rakaso-
ljék trágyájukat.
menetelét foko-
alomban szeg-
nek kedvezmé-
netne intézménye-
sbb ároz való for-
bb kihasználását
z olyan könnyen
ndeletti szabályo-
sak magán-, ha-
lig nemcsak me-
ügyi szempont-
adiüzemként em-
tos anyagokkal,
és bennük a hu-
káli, nem lehet
gyan az ország-
trágyagazdálko-
ilágosító és pro-
g. Kérdés azon-
erjesztéssel meg-
zadálkodásunkat
ob arra, hogy a
nton kikényszer-

elsősorban pe-
át, ha azt nem
hanem oda jut-
st fejtheti ki. A
megfelelő talaj-

nytermesztési és
alajtani és kémiai
Tervek hazai is-
címtű cikkemben.

4. SZ.

eskedő

vizsgálatoknak összekapcsolása e terén hasznos irányító eszköz lehet. A műtrágyákra jól, közepesen vagy rosszul reagáló talajok típusát és összetételét ismerve, talajvizsgálatok alapján módunkban van a gazdát előre tájékoztatni arról, hogy földjén az egyes műtrágyafélék hogyan fognak hatni, hogy a gazdaság talajai közül melyek azok, amelyek a műtrágyázást különleges nagy hatással hálálják meg. A gazdaságosság szempontjából nem lehet helyeselni, hogy a műtrágya egyenlően osztatik szét az igénylők között, vagy hogy az kap műtrágyát, aki békében is szokott venni, mert így esetleg éppen a táplálóanyagokkal legjobban ellátott földekre jut a műtrágya, ahol talán nem is érvényesül, viszont a legjobban rászoruló helyek, ahol a legjobb hatás várható, esetleg nem kapnak műtrágyát.

Az alkalmazás módja sem közömbös a műtrágyahatás szempontjából. Ha a műtrágyát szórva adjuk, vessünk súlyt az egyenletes elszórásra. A szuperfoszfátot és a kálitrágyát lehetőleg szánt-
suk alá és inkább összel alkalmazzuk, a nitrogén-
műtrágyákat ellenben inkább tavasszal kell adni és először azokat behoronálni. Karoljuk fel a műtrágyák sorba- és fészkekbeadását, mert így kb. felannyi műtrágyával elérhetők ugyanakkora hatások, mint a szórvaadással. ha csak nem na-
gyon külterjések a viszonyok. Főleg olyan növé-
nyek alá adjuk a műtrágyát, amelyek azt legin-
kább meghálálják, elsősorban búza, rozs, répa és
burzonya alá.)

Egyes, eddig figyelemre nem méltított trágya-
anyagokat, különösen pedig a **fekéllákat** igye-
kezzünk esetleg tőzeg fokozottabb igénybevétel-
vel jobban felhasználni és értékesíteni.

Mint hogy azonban általában a trágyaanyagok
éppen a háborús viszonyok következtében meg-
fogyatkozott mennyiségben állanak mezőgazda-
ságunk rendelkezésére és ezek takarékos alkalm-
mazása sem szünteti meg a trágyahiányt, termé-
szetszerűen a táplálóanyagok ösforrása, a **talaj**
felé is kell fordítanunk kutató tekintetünket. A
talajban hatalmas, feltáratlan erők szunnyadnak
és táplálóanyagok rejlenek, feltárásuk és mozgó-
sításuk nagyban enyhítheti a háborús trágyahiá-
nyokat. Nézzük csak, van-e erre, tehát a talajerő
jobb kihasználására kilátás és lehetőség? A talaj
nyers táplálóanyagainak mozgosítására három
járható utat jelölhetünk meg. Ezek a **beéredésre**
**tőrekvő talajművelés, a közvetett felláto trágyá-
zás és a pillangósok kiterjedtebb termesztése.**

A **beéredés**, ez a legkedvezőbb talajállapot. Leg-
inkább a korán lekerülő termények letakarulása
és az őszi vetés közé iktatott nyári talajművelés-
sel állítható elő. Az alábbi részletfolyamatok al-
kotják, illetve hozzák létre:

1. A **magasabbrendű mezőgazdasági növények**
és **gyomok maradványainak nagy része a gyorsan vég-
rehabított tarlóhántás hatására — feltéve, hogy
kellő nedvesség áll rendelkezésre — gyorsan kiel-
kel a kibelt növényt a megismételt talajművelés
elmsztítja, úgyszólván a beéredés végén a növény-
élet a talajon szünetel.**

2. Mivel a **legnagyobb vízfogyasztó fűszereit:**
a növényi életet kikapcsoljuk, a talaj vízkészlete
nem fogy, sőt a talaj felületét művelésekkel meg-
arítva, a lehulló csanadék gyors beszívódását
előmozdítva, elárologását pedig megnehezítve, a
vízkészlet a talajban növekszik. Az élővetemény
lekerülésekor esetleg a holtvíz-tartalom fokáig
kiszáradt talaj a megfelelő talajművelésnek és a

*) Mindezekről a kérdésekről: „Takarékos műtrágyá-
zás” címen **Surányi János dr.** nyújtott értékes össze-
foglalást a Köztelek Zsebnaptárának 1943. évfolya-
mában.

növényi vízfogyasztás megszűnésének hatására
a vetés idejére átmedvesedik.

3. Az egyes növények lekerülésekor esetleg
kedvezőtlen szerkezetű kemény, rögös, tömött ta-
laj az ismételt művelés, a csanadék és a korha-
dási folyamatok hatására porhanyó, morzsás,
rögtelen és hézag nélküli lesz.

4. Az elhalt és aláfördött növényi maradvá-
nyokon és gyökereken a kedvezően megváltozott
nedvesség-, hő- és levegőviszonyoktól támogatva
élénk biológiai tevékenység, korhadás indul meg,
amit a szénsavfejlődés gyors megnövekedése is
jelez.

5. A nedvesség-, hő- és levegőviszonyok meg-
változása, továbbá a biológiai folyamatok meg-
élénkülése következtében a nyers táplálóanyagok
egy része könnyen oldható formába jut.

A beéredést okozó és jelentő eme főbb folya-
matok és változások egy része szemmel is látható
és érzékszervi úton megállapítható. A beéredés
egyik legfontosabb hatása azonban a könnyen
oldható táplálóanyag-tartalom megnövekedése
rejtettebb, sem hogy látható és érzékelhető volna.
Hatását mind a tudományos, mind a gyakorlati
szakirodalom hol alá-, hol túlbecsüli, számszerű
megállapítása annyival inkább szükségesnek mu-
tatkozott.

A beéredés okozta táplálóanyag-változások tanulmányozására kitűnő alkalmat és kísérleti
anyagot nyújtottak azok a kísérletek, amelyeket a
földművelésügyi minisztérium megbízására az
Országos M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Ál-
lomás (Mosonmagyaróvár) 1938-ban kezdett és
1940-ig végzett az ország különböző helyein fekvő
gazdaságokban az eddig szokásos nyári ekés és
az ú. n. **Manninger-féle** tárcsás talajművelés ösz-
szehasonlítása végett. Tanulmányaink és vizsgá-
lataink egy részének részletes leírását az érdeklő-
dő a **Kísérletiügyi Közlemények** legközelebb
megjelenő számában: „Változások a talaj fosz-
forsav-, káli- és nitrogénállapotában” címen ta-
lálhatja meg. Itt e tanulmányoknak és vizsgá-
latoknak röviden csak gyakorlati vonatkozásait is-
mertetem.

A vizsgálatok folyamán sikerült megállapí-
tani, hogy a beéredés a talaj pH-értékét savanyú
talajoknál árnyalatilag erősebben, szénsavas me-
szet tartalmazó talajoknál árnyalatilag gyengé-
ben csökkenti. Azért nevezem árnyalatiaknak
mindezeket a pH-változásokat, mert olyan kicsi-
nyek, hogy gyakorlati növénytermesztési, nö-
vénybiológiai, sőt mikrobiológiai jelentőségük
nincs.

A beéredés folyamán a híg savakban oldható
foszforsav, szóval a „felvehető”-nek nevezett fosz-
forsav mézben és humuszban nem szegény, tevé-
keny, sok szénsavat kielehelő talajoknál 6-10 szá-
zalékkal nő, ellenben savanyú, mézben és humusz-
ban szegény talajoknál növekedés az oldható fosz-
forsavtartalomban alig mutatható ki, sőt sok-
szor némi esökkenés észlelhető. A talaj nehezen
oldódó és rendszeren bőséggel rendelkezésre álló
foszforsavának könnyen oldható formába alakul-
lásánál legfőbb tényező a szénsav- és egyéb sav-
képződés. A foszforsavfeltáródás nem speciális
baktériumfajok munkája, hanem a feltáródásban
résztvesznek mindazok a mikroorganizmusok,
amelyek szénsavat, citromsavat, ecetsavat, pro-
pionsavat, vajsavat, valériánsavat és tejsavat
termelnek. A savanyú talajoknál, amelyeknél az
aránylag gyenge savképződés nagy pH-esökke-
nést okoz a feltáródás kicsi és elégtelen.

Aránylag kisebb változást okoz az érlelés a
könnyen oldható kálitartalomban. Átlagos me-
növekedése a beéredés folyamán megfigyeléseink
szerint mindössze kb. 3% volt.

A legnagyobb változást a beéredés a talaj nit-
rogénállapotában hozza létre: kísérleteink sze-
rint a talaj ammoniák- és nitráttartalma a be-
éredés folyamán 200-300%-kal emelkedik.

E felsorolt kísérleti számértékek igazi jelentő-
ségét akkor értjük meg, ha viszonylatba hozzuk
őket ama változásokkal, amelyek a talaj tápláló-
anyag-állapotában a szokásos nagyságú foszfor-
sav-, káli- és nitrogéntrágyázás hatására követ-
keznek be. Utóbbi fogalom, vagyis a trágyázás
okozta táplálóanyag-változás, amit egy labora-
tóriumi trágyázási kísérlettel könnyen meg tud-
unk állapítani, szorosabb összefüggésben van a
talajon bekövetkező trágyahatással, mint az egy-
szerű és eddig egyedül irányadóul vett tápláló-
anyag-tartalom. A táplálóanyagok feltáródását
tanulmányozó kísérleteimmel párhuzamosan vég-
zett trágyázási kísérletekből kitűnt, hogy a szo-
kásos erősségű foszforsavtrágyázás (1 kat. holdra
200 kg szuperfoszfát, 100 g talajra 2 mg P₂O₅)
az eredeti híg savakban oldható foszforsavtartal-
mat 0-100, átlagban 25%, a szokásos nagyságú
kálitrágyázás az eredeti híg savakban oldható
kálitartalmat 0-25, átlagban 8%, és a szokásos
erősségű nitrogéntrágyázás az eredeti ammoniák-
és nitráttartalmat átlagban 200%-kal növeli.
(Látjuk, hogy a hozzáadott foszforsav- és káli-
trágya egyes esetekben alig növeli a tartalmat.)

Ha ezekhez a mértékekhez mérjük a beéredés
okozta változásokat, akkor azt a megállapítást
tehetjük, hogy a **beéredés a mézben és humusz-
ban nem szegény talajok könnyen oldható fosz-
forsavtartalmában 1/3 akkora, könnyen oldható
kálitartalmában ugyancsak 1/3 akkora és könny-
nyen oldható nitrogéntartalmában ugyanakkora
növobódást okoz, mint a szokásos nagyságú
műtrágyázás.**

A gondos műveléssel, főleg pedig nyári talaj-
műveléssel megvalósítható feltárási lehetősége-
ket kell, hogy a magyar gazda kihasználja és
igénybe vegye. Különösen humuszban és mézben
nem szegény talajain ne mulassza el a beéredést
létesítő nyári talajművelést. Az már azután má-
sodrangú kérdés, hogy ezt milyen eszközökkel
(eke, tárcsás, kultivátor, henger) végzi el.

Természetesen a feltáródás csak addig tart,
amíg a talajból a mikroorganizmusok savas jel-
legű váladéka, a szénsav, a salétromsav, stb. el-
nem távozik, illetve el nem fogy. Oldatbajutás és
megkötődés örökösén váltakozó folyamatok, na-
gyobb arányú könnyen oldható foszforsav-, káli-
és nitrogénfelhalmozódás a talajban nem követ-
keztetik be.

Vizsgálataink, amint már jeleztem, azt is ki-
mutatták, hogy a savanyú, mézben szegény ta-
lajokon a beéredés nem tökéletes és közel sem
éri el azokat a kedvező táplálóanyag-változaso-
kat, mint mézben és humuszban nem szegény
talajainkon. Téves lenne azonban ebből azt a kö-
vetkeztetést levonni, hogy az ilyen talajokon a
nyári talajművelésnek nincs haszna. Ellenkezően,
a savanyú talajokon is megnyilvánul a beéredés
jó hatása gyomtalanságban, átmedvesedésben, a
tarlómaradványok elkorhadásában, esetleg az
ammoniák- és a nitráttartalom megnövekedésé-
ben, csak a talaj könnyen oldható foszforsav- és
kálitartalma alig növekszik a beéredés folyamán.
Ilyen talajokon a táplálóanyagmozgósításnak el-
engedhetetlen feltétele a **mészállapot rendezése.**³⁾
A mész elsősorban is a savanyú talajok kémhatá-
sát javítja meg és teszi a gazdasági növények
részére kedvezővé. Megadja azonkívül a feltételt
a morzsás talajszerkezetnek is, fokozza a talaj-

3) L. Utmutató a savanyú talajok meszeszésére. Ingye-
nes intézeti kiadvány.

Arzopác és Porzol
porcsávázószer és
Bigriol
nedvespác
szükségletét már most rendelje meg, mert a
megrendeléseket a beérkezés sorrendjében szállítjuk le
„Agro”
Növényvédelmi és Mezőgazdasági r.-t.
Budapest, IV., Fehérhajó-utca 2. szám
Levél cím: Budapest 4/34

baktériumok szaporodását és életműködését, elősegíti a humusz és cellulóze gyorsabb elbomlását, növeli a szénsavtermelést és mindezek folyományaképpen feltárolhat a nehezen oldható foszforsav- és káliumvegyületekre. Vizsgálataim szerint a talaj megmeszezése következtében annak könnyen oldható foszforsavtartalma 30, káliumtartalma 5, ammóniák- és nitrátartalma pedig 25%-kal emelkedett.

A meszezésnek savanyú talajainkon okozott eme termésközpontú- és táplálóanyagfeltáró hatását sohasem volt alkalmasabb és célszerűbb kihasználni, mint éppen ma, amikor a méz ügyszólván az egyedüli termésközpontú anyag, amely korlátlan mennyiségben rendelkezésre áll és amelyet a földművelésügyi minisztérium gondos előrelátása a ma is érvényben lévő, sőt ma már mindenre kiterjedő meszezési akcióival igen kedvezményes módon juttat a gazdák rendelkezésére.

Táplálóanyagfeltáró hatása van a pillangósvirágú növények élő gyökereinek és azok elerjedt termékeinek is. Laboratóriumi kísérleteimmel sikerült különféle növénygyökerek feltáró hatását számszerűen is megállapítani. A talajba kevert lucerna- és vörösheregyökér erjedése a talaj könnyen oldható foszforsavtartalmát 30, könnyen oldható káliumtartalmát 20, ammóniák- és nitráttartalmát pedig 40%-kal növelte. Ezzel szemben a nem pillangós növények, ú. m. a kukorica és a szudáni fű talajba kevert gyökereinek erjedése a talajnak eredeti, könnyen oldható foszforsav- és káliumtartalmát csak kis mértékben növelte, az ammóniák- és nitrátanyagot pedig egy időre alaposan megkísébbítette. A zöldtrágyázás a talajt humuszban és nitrogénben közvetlenül és ténylegesen gazdagítja, a talaj nyers foszforsav- és káliumvegyületeire pedig feltárolhat.

A pillangósok és a zöldtrágya-növények termesztését tehát a talajerő jobb kihasználása végett is fell kell a gazdának a háborús időben karolni. Ennek háborús anyaghiány sem lehet akadály, mert a pillangósok magját a gazdák saját üzemükben megtermelhetik és kereskedelmi úton is beszerezhetik.

A nyers táplálóanyagoknak a legfontosabb mozgósítási módján kívül még egyéb feltáró módokról is feltáró anyagokról is esett már szó. A múlt háború után *Aereboe* és *Wrangell* pl. a foszforsavas trágyák hiányának leküzdése céljából azt a javaslatot tették a német mezőgazdaságnak, hogy a szántóföldi növényeket többé ne trágyázzák foszforsavas trágyával, hanem adjanak alájuk bőven káli- és nitrogéntrágyákat és így meg-hajtván a növényt, azt arra kényszerítsék, hogy a neki szükséges foszforsavat a talaj nyers foszforsavkészletéből szerezze meg. Bár javaslatuk annakidején nagy port vert fel, komolyabb változásokat nem idézett elő a német trágyázási rendszerben.⁴⁾

Mások⁵⁾ pedig a nitrogénműtráévnak, így a Pétí Sónak, közvetlen baktériuméletet okozó és így foszforsavat feltáró hatást tulajdonítanak. Sajnos, laboratóriumi feltárási kísérleteink nem erősítették meg a nitrogénműtráévk foszforsavfeltáró hatását.

Jelenleg gyakorlatilag sem az egyik, sem a másik most említett trágyázási javaslat sem jöhet számításba, mert nitrogénműtráévkban éppannyira szűkölünk, mint foszforsavas műtrágyákban. Nem kevesetnek gyakorlati jelentőséggel azok a feltárási kísérletek sem, amelyek a talajban cukros erjedést ígérkeznek látsítani, mert általuk egyrészt nem is következik be komolyabb foszforsavfeltáródás, ellenben a talaj-

⁴⁾ L. Zöldtrágyázási útmutató. Ingyenes intézeti kiadvány.

⁵⁾ Ezt a kérdést a múlt háború után behatóan tárgyalták a következő cikkek: *Surányi János dr.*: „A foszforsavtrágyázás kérdése Németországban. „Köztelek”, 1922, 676. old., *Kerpely Kálmán*: „A foszforsavtrágyázás kérdése Németországban. „Köztelek”, 1922, 742. old., *Gyárfás József*: „Az *Aereboe*—*Wrangell*-féle trágyázási rendszer kritikája. „Köztelek”, 1922, 852. old., *Gyárfás József*: „Hogyan vált be az *Aereboe*—*Wrangell*-féle trágyázási rendszer. „Köztelek”, 1932, 222. oldal.

⁶⁾ *Sik Károly dr.*: „Az oldható foszforsav mennyiségének növelése a talajban nitrogéntrágyázással. „Köztelek”, 1941, 68. oldal.

ban az ammóniák és a nitrát annyira megfogy, hogy a talaj termékepeessége ezáltal leromlik. Hasonlóképpen a talajhoz kevert kén és a talajban létrehozott kénes erjedés is nagy ammóniák- és nitrátösszekekenéssel jár, mézben nem gazdag talajokon ezenkívül nagyfokú soványodást is okoz, bár nem tagadható, hogy az oldható foszforsavtartalom megnövekedése is bekövetkezik.

Összefoglalásképpen megállapíthatjuk, hogy mind a trágya, mind a talajerő jobb kihasználására számos sikeres módozat van, amelyek igénybevetélével lehetségesnek látszik a trágya-anyagok megfoghatósága ellenére is a talajok táplálóanyag-állapotát kedvező szinten tartani és a trágya megfogásával járó háborús termés-összekekenést megakadályozni.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

Támpontok a lóhere és a lucerna idei magtermesztéséhez.

Írta: Grábner Emil.

A nyári időjárásunk a lóhere és a lucerna magtermesztésére ezidőszert kedvezően száraz. Meleg és száraz időjárás esetén a herefélék és a lucerna magkötése jó, mert a virágjukat termékenyítő rovarok, főként a pöszmék zavarlatánál és állandóan végezhetik ezt a munkájukat, egyúttal a bőségsébb táplálásuk alapján a fiasításukat is jobban szaporíthatják.

Ezen az alapon idején jó lóhere- és lucernamagtermésre számíthatunk, ha a magtermésüket károsító rovarok azt nem tizedelik meg, vagy nem teszik túlnyomó részben tönkre.

Sajnos, azonban hiba van abban, hogy ezeknek a növényeknek anyaszénatermése a tavaszi hozszantartó szárazság miatt sok gazdaságban rosszul sikerült és gyenge volt. Emiatt a sarjtermésüket sok esetben takarmányozásra kell lekaszálni és nem lehet magtermesztésre hagyni.

Mégis nagyon kívánatos és nemcsak közérdekből, hanem az ezzel foglalkozó gazdaságok szempontjából is nagyon hasznos lenne az, ha idején a lóhere- és lucerna-magtermőterületeink kellő nagyságúak lennének és azokon ezeknek a növényeknek minél nagyobb magtermésük lenne, mert a magjukat igen jó áron és a külföldi esere-üzletben szintén nagyon előnyösen lehet értékesíteni.

Ezért érdemes ezzel a kérdéssel behatóbban foglalkoznunk abban a reményben, hogy ezzel ezeknek az igen értékes takarmánynövényeknek idej magtermését arra alkalmas gazdaságokban eredményesen sikerül fokozni.

Azokban a gazdaságokban, amelyekben a lóhere vagy a lucerna a tavaszi szárazság miatt gyenge anyaszénatermést adott, nem kell feladni azt az igen értékes anyagi előnyt, amelyet a növények jól sikerült magtermése nyújt, mert ezek a növények kisebb magtermőterületen gyakran nagyobb holdankinti magtermést adnak, mint nagyobb területeken.

Ezen a helyen már többször írtunk arról, hogy: amennyiben a herefélék és a lucerna magkötését elősegítő rovarok virágnyitó munkája kisebb virágzó vetésterületre szorítkozik, ott az lényegesen eredményesebb lehet, mint abban az esetben, ha a környék ilyen rovarainak munkája nagy virágzó lóhere- vagy lucernaterületeken szétszóráva megoszlik.

Meg kell tehát figyelni a most virágzó növényeken — főként a lóherén és a lucernán — azt, hogy milyen fokú a virágjukat termékenyítő rovarok járása és munkája. Az utóbbit azért, mert nem mindegyik rovar nyitja fel ezeknek a növényeknek virágját, de felnyitás nélkül azok nem képesek magot kötni, mert — miként ismeretes — a virágjuk erőművi felnyitása nélkül a virágporuk nem juthat a nővirág bibéjéhez és azt nem termékenyítheti meg.

Ha más mézőelő növény vetése vagy ültetvénye van a virágzó lóhere- vagy lucernavetés közelé-

ben, az is megosztja a magkötést elősegítő rovarok munkáját, ha ezek a növények azonos időben virágoznak. Habár bőséges rovarjárás esetén, meleg és száraz időjárásnál jut mindenhova ezekből a hajnaltól késő estig munkabér nélkül dolgozó munkásokból, mégis érdemes ezekre a többnyire kevés figyelemben részesített részletekre több gondot fordítani.

A környékbeli virágzó — mézet és virágport gyűjtő rovarok által látogatott — vetések (napraforgó, dohány, pohánka, stb.), valamint ezeknek a rovaroknak létszáma alapján becslés útján hozzávetőlegesen meg lehet állapítani azt, hogy adott esetekben milyen nagy magtermőterületen adhat a lóhere vagy a lucerna jó magtermést. Ebben a korábbi évek tapasztalatai is jól segítő támpontot nyújthatnak, ha azok felhasználásánál azt is figyelembbe vesszük, hogy meleg és száraz volt-e az akkori nyári időjárás, vagy esős és hideg. Az utóbbi esetben a termékenyítő rovarok hiányos, vagy gyakran csaknem teljesen kikapcsolódott munkáját is számításba kell venni.

Ilyen megfigyelések és egyúttal a környékbeli magok hagyott lóhere vagy lucerna, valamint a többi fentemlített mézőelő növények vetésterületének figyelembbe vétele alapján csak becsülésszerűen állapíthatjuk meg azt, hogy az adott esetekben milyen lóhere- vagy lucernamagkötést várhatunk.

Ennek megállapítására pontosabb alapot úgy nyerhetünk, ha a magkötés kezdetén nemcsak a rovarjárás, hanem azt is megfigyeljük, hogy az elvirágzott lóhere virágbugájában, vagy a lucerna virágfürtjén mennyi virág kötött magot. A lóhere virágbugájának felnyitása esetén azt is könnyen megállapíthatjuk, hogy: sok vagy kevés ápiónlárva van-e benne. Az előbbi esetben gyakran jó magkötés esetén sem érdemes az ilyen lóherevetést magnak hagyni. Az ápiónt különben is könnyen meg lehet figyelni a lóherevirágzás idején, amikor a petéit a lóhere virágjába rakja.

A lucerna magkötését könnyű megfigyelni, mert: ha az jó, akkor a magot adó esigaszterűen esavarodott termése már közvetlenül a termékenyülés után fejlődni kezd. Rossz magkötés esetén a virágai lehullanak és a virág kocsonya meddón marad. Gyakran megfigyelhetjük, hogy a lucerna virágfürtjén jó a magkötés, ha arra kedvezően meleg és száraz az időjárás, minek alapján jó és élénk a termékenyítő rovarok munkája.

Ha ez hűvös és esős idő miatt megszűnik, akkor a lucerna virágfürtjein folytatódatosan fejlődő virágok meddők maradnak és megkötés nélkül lehullanak. Így a lucerna magtermése kevesebb lesz, mint az előbbi esetben. Ugyanez a lóherére is érvényes, azonban ennél a növényen az apróbb virágai miatt azt nehezebben lehet megfigyelni. A lóhere jó vagy rossz magkötését úgy állapíthatjuk meg, hogy néhány elvirágzott virág gubóját szétnyitjuk, de még jobb, ha tenyérben szétmorzsoljuk. Így az erőfőben lévő magot és a gubó szétnyitásakor az ápiónlárvaikat is megtalálhatjuk a gubóban. Rossz magkötés esetén takarmányként kell a sarjút értékesíteni.

Ha a lucerna virágfürtjein a terméketlenül maradt virágok meddón lehullanak, azt nemcsak a termékenyülés hiánya, hanem az is okozhatja, hogy a lucerna *bimbólégy* vagy a lucerna *hüvelygubacslely* károsítja annak magtermését. Az előbbi esetben a megtámadott bimbó a szíromleveleit nem képes kifejleszteni, a virág kelyhe felduzzad és esigatermés helyett gubacsot alkot, amely később a földre hullik és a belőle kibívó lárva a föld felső rétegében bebábozódik. Az utóbbi a lucerna hüvelyére rakja a petéit és a lárvaának pusztítása folytán a lucerna hüvelyé nem esigaalakú, hanem gubacs- vagy tászkaszerű lesz és lehullik a földre, ahonnan ennek a rovarnak újabb nemzedéke ismét fertőzi az új lucernamagterméseket és ennek a növénynek sikeres magtermesztését lehetetlenné teszi.

Ezért is érdemes a lucerna magkötése körüli jelenségeket gondosan megfigyelni és a magtermesztés sikerét céltudatosan előmozdítani. Ez a kifogástalan természet munkával kapcsolatosan egyrészt a magkötésüket elősegítő rovarok természetes szaporodásának előmozdításával történ-

A nyaghiány miatt

pótolhatatlan

és drága

Takarmány-Silos-át

Konzerválja

Kérjen sürgősen ajánlatot az

AVENARIUS-MŰVEK központi irodájától

Budapest, VII., Almásy-tér 10. Telefon: 420-494

Gyár: OROSZVÁR, Moson megye.

8462

az erjedési savak néhány év alatt tönkre teszik.

ezért töltés előtt az AVENARIUS-MŰVEK által gyártott és immár több mint húsz éve bevált

Silos-Inertol-lal.

elősegítő rova-
k szonos időben
varjárás esetén,
minderhova
munkabér nélkül
edemes ezekre a
szeszített részle-

zet és virágot
vetések (napra-
alaminat ezeknek
beesési útján
pitani azt, hogy
magtermőterületen
jó magtermést.
Itai is jól segítő
felhasználásánál
meleg és száraz
vagy esős és hi-
kenyítő rovarok
teljesen kikap-
a kell venni.

attal a környék-
gy lucerna, vala-
nővények vetés-
apján csak beszt,
hogy az adott
lucernamagkötést

osabb alapot úgy
detén nemcsak a
gyeljük, hogy az
ban, vagy a lu-
g kötött magot.
tása esetén azt
gy: sok vagy ke-
előbbi esetben
éredemes az ilyen
Az ápiant külön-
velni a lóherevi-
lóhere virágjába

ü megfigyelni.
adó esigazszerűen
lenül a terméke-
sz magkötés esz-
g kocsánya med-
elhetjük, hogy a
tés, ha arra ked-
rás, minek alap-
oyarok munkája.
t megszűnik, ak-
rtatólalagosan fj-
és magkötés nél-
magtermése keve-
n. Ugyanez a lé-
nél a növényen
hehzebben lehet
rossz magkötését
hány elvirágozott
nég jobb, ha te-
erőfőben lévő
az ápiantlárakat
Rossz magkötés
szjút értékesíteni.
a termékellenül
ak, azt nemcsak
az is okozhatja,
a lucerna hüvely-
magtermését. Az
mbó a szíromle-
virág kelyhe fel-
gubacsot alkot,
a belőle kibúvó
ebábozódnak. Az
ja a petéit és a
lucerna hüvelye
vagy táskaszerű
n ennek a rovar-
zi az új lucerna-
vővénynek sikeres
szí.

magkötése körüli
lni és a maater-
mózdítani. Ez a
al kapcsolatosan
ritő rovarok ter-
dításával történ-

nkre teszik.
MŰVEK
éve bevált
al.

hetik olyan módon, hogy — amennyiben azt a gazdaság üzemterve megengedi — korábban virágozó mézelő növények természetével (szöszös-bükköny, repace, stb.) segítjük a természetes szaporodásuk fejlődését. Másrészt azzal, hogy céltudatosan és rendszeresen irtjuk a lóhere magtermését pusztító ápiant és a lucerna magtermését egyes vidékeinken súlyosan károsító lucerna bimbó- és gubacslegyeket.

Az erre alkalmas eljárásokat ezen a helyen már ismételten közöltük és megtárgyaltuk. Ilyenek a rovarfogó készülékek, csalogató vetéssávok és ezeknek a növényeknek sarjadzó korában a mérgező anyagokkal végzett permetezések.

Említettem már, hogy nemcsak közérdekű (valutáris) szempontból nagyon fontos az, hogy az ideai lóhere, egyúttal a fehérhere- és a lucerna-magtermések hazánkban jól sikerüljenek, hanem az ezzel foglalkozó gazdaságok részére is jól jövedelmező az, ha a lucerna vagy a lóhere magtermése jól sikerül.

Erre a célra az ideai vetésű lóherét vagy lucernát (szűzhere) is jó sikerrel lehet felhasználni, ha az olyan időben virágzik, hogy a magját a fagyos idők beállta előtt beérlelheti és ez után a vetés még sarjújhatásokkal megerősödhetik.

Régi tapasztalat az, hogy a lóherét a vetés évében hátrány nélkül lehet magtermesztésre használni és az ilyen lóhere gyakran nagyobb termést ad, mint a két éves, mert ősszel a magkötést elősegítő rovarok nagyobb számban vannak, mint tavasszal, vagy a nyár folyamán.

A lucernát is hátrány nélkül használhatjuk a vetés évében magtermesztésre. Ezt Kerpely Antal dr. külföldi tapasztalatok alapján e helyen nemrég ismertette.*

Még csak azt említem meg, hogy ahol lóhere után lucernát csépelnek vagy fordítva, ott a cséplőgépet és a koptatót a visszamaradt magvaktól alaposan ki kell tisztítani, mert ez nagyon értékrontó magkeveredés. A maglóherevetésből a magját szintén beérlelt lucernát könnyű szálanként kivágni külön csépelni, de a lucerna-vetésből a lóherét nagyon nehéz kiirtani, mert az magpergés útján felújul.

JUHTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Schandl József dr.

Tejmerinók.

Irta: Schandl József dr.

Meggyőződésem, hogy az európai kultúrviszonyok közt nem lehet fenntartani annak a merinó juhászatnak a jövődelmezőségét, amely csak a gyapjútermeléssel nyújt bevételi forrást. Az ilyen juhászatot a normális viszonyok visszatérével elsőpri az olesón termelt tengerentúli gyapjú versenyre. Ebből kifolyólag másfél évtized óta hangoztatom, hogy a magyar fésűsmerinóban ki kell tenyészteni olyan törzseket, amelyek a tejtermelés terén is elérik azt a mértéket, amelyet a fésűsmerinó a gyapjútermelésben felmutat. Amióta ez a tenyészirány követőkre talált, azóta 1 kg gyapjú ára kb. 10 liter juhtejével mutatkozik egyenlőnek. Minthogy pedig a magyar fésűsmerinó 45-5 kg átlagos rendement-u (32,5%) gyapjút termel évente, a vázolt célt elérjük olyan törzsekben, amelyek a bárány leválasztása után (100 nap alatt) legalább 50 liter tej termelésére képesek.

Hogy ilyen anyák bőven mutatkoznak fésűsmerinóink közt, azt a 10-12 éve folyó próbafej-

* Kerpely Antal dr.: Magtermesztés a lucerna vetésének évében. „Köztelek”, 1941. évf., 95. old.

sek és tejelési versenyek megbízhatóan igazolják.

A Juhtenyésztők Országos Egyesülete legutóbbi közgyűlésén el is határozta, hogy tejmerinó-törzseket létesít mindazokban a hivatálosan törzskönyvelt juhászatokban, amelyekben legalább 50 olyan anya található, amely a vázolt követelményeknek megfelel. Az ilyen törzsek tenyésztőit felkéri, hogy e törzsekben — a vészilárdáság érdekében — beltenyésztest folytassanak, s a haladás érdekében csak olyan anyák ivadékeit használják hágókosul, amely anyák 100 nap alatt legalább 80 liter tejet termeltek és méginkább olyanokat, amelyeknek jerkeivadékai jó tejelőképességüknek mutatkoztak.

A „tejmerinó-törzshe” vett anyák jerke ivadékaik származásuk alapján még nem kerülnek e törzshe, mert az anya- és apaállatok ezirányú vészilárdáságára egyelőre még nem számíthatunk, hanem csak akkor, ha ők is tanuságot tesznek a kívánt mértékű tejelőképességükről.

Reméljük, hogy a mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottsága teljesíti ama kérésünket, hogy a tejmerinók éppúgy, mint a húsmerinók, külön csoportban kerülnek bemutatásra és bírálatra. Vitan felül áll, hogy a kétszeres termelőképességet felmutató állomány megerdemli ezt a különleges elbánást. Megerdemli nemcsak a bírálat igazságos alapja érdekében, hanem azért is, mert így inkább magukra fogják vonni a magyar és külföldi tenyésztők figyelmét.

Az angoloknak sikerült pár évtized alatt beef-shorthorn állományból a dairy-shorthornokat előállítani. Sikerült előállítani egy olyan típust, amely ma már urálja a shorthorn tenyészterületét nemcsak az angol szigeteken, hanem Ausztráliában is. A mi munkánk sokkal könnyebb, mert hiszen fiziológiailag könnyebben egyesülhetnek egy szervezetben a jelentős gyapjú- és tejtermelés feltételei, mint a hús- és a tejtermelés. A mi munkánk egyszerű selekció, amely természetesen annál gyorsabban éri el az állomány megkívánt vészilárdáságát, minél inkább az ivadékok és testvérek figyeléséből állapítjuk meg az egyedek örökítő anyagát. Bizton hiszem, hogy az érdekes tenyészcel munkáját rövid idő alatt szép siker fogja koronázni és Magyarországból sarjad ki a merinók legújabb típusa.

TAKARMÁNYOZÁS

ÉS ÁLLATELETAN.

Rovatvezető: Weiser István dr.

Az „Antiricin” ricinusmagpogácsa és az „Antiricin” extrahált ricinusmagdara felhasználása a takarmányozásban.

Irta: Kurelec Viktor dr. Kir. fővegyész.

A ricinusmagból, mint az egyéb olajosmagvakból az olajat vagy sajtolással, vagy pedig extrahálással, azaz zsírolószszerrel (benzinnel) való kezeléssel nyerik. A ricinusmagban kb. 3%-nyi, a maghéjban 0,03%-nyi mennyiségben egy „ricin” nevű erősen mérgezőhatású fehérjészerű anyag van. A ricin olyan erős mérég, hogy 1 kg élősúlyra számítva átlagban 15 milligramm elpusztítja az állatot. A különböző fajú állatok, habár nem egyforma mértékben, de mind igen érzékenyek a ricinre. Ha a ricinusmagból az olajat kisajtolják, vagy pedig zsíroló szszerrel túlnyomóan eltávolítják, a ricin nevű mérég az

olajpogácsában, illetve az extrahált darában marad, meg pedig nagyobb százalékos mennyiségben, mint amennyi az ermetelen magban volt. Eszerint a ricinuspogácsa, valamint az extrahált ricinusmagdara az állati egészségre olyan ártalmas, hogy közvetlenül, meglehetően kezes nélkül egyáltalán nem etethető, s így csak tragyazásra használható. A fehérjében meglehetősen gazdag ricinusmagpogácsának, valamint az extrahált ricinusmagdaranak a tragyazásnál sokkal jobb és gazdaságosabb értékesítésmodja a takarmányozás. Ematt a M. Kir. Honvéd Olajsajtoló Üzem az Országos M. Kir. Állatelettani és Takarmányozási Kísérleti Intézettel együttesen már évek előtt olyan eljárást dolgozott ki, amelyei a ricinuspogácsa, illetve az extrahált ricinusmagdara mérgeteleníthető, vagyis takarmányozásra alkalmasá tehető. A ricinuspogácsa és az extrahált ricinusmagdara külsőjeen a mérgetelenítés egyáltalán nem változtat. Színük barnas, megtekintésre teljesen ugyanolyan a mérgetelenített, mint a kezeletlen. Eppen ezért a kezelést és kezeletlen tétélek összeeszerelésére sok alkalom nyílt és ebből sok kár származhatna. Azonban hazánkban a ricinusmagpogácsa mérgetelenítésével kizárólag a kellő berendezéssel és ellenőrzéssel rendelkező M. Kir. Honvéd Olajsajtoló Üzem foglalkozik. Az üzem a szavatoltan mérgetelenített ricinuspogácsát dara alakjában, „Antiricin” névvel hozza forgalomba. Ugyancsak „Antiricin” névvel kerül ki az extrahált ricinusmagdara is. Magyarországon ezidőszertint tehát csak az olyan ricinusmagpogácsa és extrahált (zsírtalanított) ricinusmagdara tekinthető mérgetelenítettnek, amelyet a M. Kir. Olajsajtoló Üzem forgalmaz, illetve amely eredeti, sértetlen, ólomzárolt zsákban van. A zsák jelzése: „O. S. Ü. — Antiricin mérgetelenített (vagy extrahált dara esetében), O. S. Ü. — Antiricin mérgetelenített extrahált ricinusmagdara”, az ólomzár egyik oldalán a magyar korona képe, a másik oldalán „O. S. Ü.” jelzés látható.

Az „Antiricin” ricinusmagpogácsa és az extrahált ricinusmagdara takarmányozásban való használhatóságát az Országos M. Kir. Állatelettani és Takarmányozási Kísérleti Intézet számos gyakorlati etetési kísérlete, majd pedig a gazdák több éves tapasztalata igazolta. Minthogy gazdaságunk a célszerű adagolásra nem elég tájékozott és háború idején nem ritkán szűkösek az abrakkészletek, előfordulhat, hogy egyes ricinusmagpogácsával, illetve extrahált ricinusmagdarával rendelkező gazdák ezeknek a kipróbált ártalommentes adagjaiknál nagyobb arányú etetésre gondolnak. Ennélfogva kívánatosnak láttam a célszerű felhasználás és adagolás ismeretetését.

Az Antiricin-pogácsa fogyasztásához az állatokat szoktatni kell. Elsősorban a szarvasmarha abrakolására való. Fejős tehének abrakjának kb. 1 hétig fokozatosan növelt adagokkal való szoktatás után 33%-át teheti. Fejős tehének napi fejadagja az Antiricinből 3 kg-ig emelkedhet. Ez a mennyiség a tehéneknek nincsen ártalmára. Az „Antiricin”-etetés a tej és az abból készült vaj, tejjel és túró minőségét nem rontja és élvezetőségüket nem befolyásolja.

Az Antiricin-pogácsa fiatal borjúknak nem való, de 1 évesnél idősebb növendékmarha napi fejadagja 1 kg lehet. Hízó marhával, illetve feljavítás alatt álló marhával naponta és fejenként 0,5-2,0 kg-ig etethető. Erre még leginkább a hizlalás, illetve a feljavítás időszakának első felében kerülhet sor, amikor a sovány marhának még több fehérjére van szüksége, mint a befetjész időszakban.

Gazdasági igazslovak abrakjában az Antiricin

A nyári időszakban a baromfiak között gyakoriak a fertőző megbetegedések (kolera, pestis, tifusz, stb.). Az állatok ellenállása fokozható a

BIODIT

D-vitamin takarmánypótszer adagolásával, ami a tojáshozamra, a tollasodásra és a súlygyarapodásra is előnyös hatással van. A Biodit etetése nagyon olcsó, mert a baromfiak lágyeleségéhez naponta mindössze 1/2 dkg. adagolandó fejenként.

Beszerezhető
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. és vidéki kirendeltségeinél.

Kérjen részletes ismertetőt!

8036

rendszeresen szerepelhet. Naponta és fejenként 1 kg adható.

Az Antiricin-pogácsa sertések etetésére is szolgálhat. Az eddigi tapasztalatok szerint anyakocák és süldők (hizósüldők is) az olyan daraeleséget, amely egyéb abrakfélék mellett 5-10% mennyiségben Antiricint tartalmaz, szívesen fogyasztják. Ezt a pogácsát malacoknak nem célszerű adni.

A juhok, már választott bárányok is, a pogácsát szívesen fogyasztják. Napi fejadagja 10-25 dkg, kor, illetve testnagyság szerint.

Az Antiricin mérgeztelt ricinusmagpogácsa beltartalmát a következő vizsgálati adatok jellemzik:

Nyers fehérje	27-33%
Nyers zsír	6-10%
Emészthető fehérje	21-26%
100 kg keményítőértéke	52-58 kg

Az összetétel- és táplálóértékbeli ingadozás a feldolgozásra kerülő ricinusmag minőségétől (több vagy kevesebb léha mag), továbbá a sajtolás eltérő mérvéből adódik. Az Antiricin mérgeztelt ricinusmagpogácsa átlagos összetétele és táplálóértéke a következő:

Viztartalom	8.0%
Nyers fehérje	31.8%
Ebből tisztá fehérje 29.4%.	
Nyers zsír	8.1%
Nyers rost	31.6%
Nitrogénmentes kivonható anyag	15.1%
Hamu	5.4%
Összesen ..	100.0%
Emészthető fehérje	25.4%
100 kg keményítőértéke	57.0 kg

Ezek szerint az Antiricin ricinusmagpogácsa a takarmányozásban az egyéb olajpogácsákat pótolhatja. Táplálóértéke kb. olyan, mint a repcepogácsáké. Az említett adagokban a ricinusolaj mennyisége viszonylag csekély, s így használatos egyáltalán nem érvényesül.

Az Antiricin extrahált ricinusmagdara a pogácsához képest újszerű áru, ugyanis gyártása csak mult ószszel kezdődött el. Kizárólag a M. Kir. Olajsajtó Üzem által gyártott Antiricin mérgeztelt olajpogácsa extrahálása útján állítják elő. Az Antiricin extrahált ricinusmagdara mérgeztelt olajtartalmát az üzem szintén szavatolja. Az Országos M. Kir. Állattudományi és Takarmányozási Kísérleti Intézet ellenőrző kísérletei szerint az extrahált dara az Antiricin ricinusmagpogácsánál *ízletesebb*. Ennek az a magyarázata, hogy a pogácsa kerekén 8% olajtartalmával szemben csak 1% körüli mennyiségű olajat tartalmaz.

Az extrahált ricinusmagdara jó tejelőbraknak bizonyult. A darával termelt tej minősége kifogástalan. Fejőstehenek egymagában is szívesen fogyasztják, keverékben napi fejadagja 4 kg-ig emelkedhet.

Az extrahált Antiricin-darából 1 évesnél idősebb növendékmarha naponta és fejenként 2 kg-ot is kaphat. Belőle lovak abrakjába 33%-nyi mennyiség keverhető. Vemhes és szoptató kocák daraeleségében 8%-nyi mennyiségben szerepelhet. Süldők daraeleségének viszont szoktatás után 10-12%-át is teheti. Az Antiricin-dara természetesen juhokkal éppúgy etethető, mint a pogácsa.

Az extrahált Antiricin ricinusmagdara beltartalmát a következő vizsgálati adatok jellemzik:

Nyers fehérje	22-26%
Nyers zsír	0.5-1.0%
Emészthető fehérje	— %
100 kg keményítőértéke	52-55 kg

Az Antiricin extrahált ricinusmagdara átlagos összetétele és táplálóértéke a következő:

Viztartalom	7.4%
Nyers fehérje	33.4%
Ebből tisztá fehérje 30.9%.	
Nyers zsír	1.2%
Nyers rost	39.0%
Nitrogénmentes kivonható anyag	13.9%
Hamu	5.1%
Összesen ..	100.0%
Emészthető fehérje	26.7%
100 kg keményítőértéke	55.0%

Amint a közölt adatokból látható, az extrahált ricinusmagdara a ricinusmagpogácsánál átlagban 2%-kal több emészthető fehérjét tartalmaz, keményítőértéke viszont mázsánként mintegy 2 kg-mal kisebb.

Az elmondottak értelmében mind az Antiricin-pogácsa, mind extrahált daraja, szoktatással bevezetve, az állatok etetésére rendszeresen, jól használható.

ADÓÜGYEK.

Rovatvezető: Kenézy Endre.

Gazda adó-naptár.

Ismerteti: Kenézy Endre.

Augusztus.

1. Az egyenleg megállapított borfogyasztási adó általános összegét havi előzetes részletekben kell megfizetni.

15. Az együttesen kezelt közadókat — ideértve a beruházási pótlékot és a gazdasági munkavállalók öregségi biztosításához való hozzájárulást is — késedelmi kamatmentesen a harmadik évnegyedre a községi (városi) pénztárnál be kell fizetni a folyó évi kivetés alapján. A mult és folyó évi adókövetés között mutatkozó különbözleteket, a fizetési meghagyás, illetve az adóvíz kézbesítését követő 30 nap alatt kell kiegyenlíteni.

15. A jogi személyeket terhelő illethekegyenérték III. évnegyedi részletét be kell fizetni a községi (városi) pénztárnál.

15. A még nem esedékes közadók évnegyedi részleteinek vagy részleteinek befizetése esetén a befizetett összeg után 6%-os kamattérítés jár a hó 15-től, illetve, ha a befizetés később történik, a befizetést követő hó elsejétől, a naptári évnegyed második havának 15. napjáig. A mult év végén az adózó javára mutatkozó túlfizetést a folyó évben az esedékesség napját megelőzően teljesített előfizetésnek kell tekinteni.

15. A mezőgazdasági cselédekre és adóköteles gazdasági bérmunkásokra, valamint feles dohánkertészekre általános összegben megállapított — s a hó első napján esedékes — kereseti adórészletet a községi pénztárba be kell fizetni.

15. Azok a házbirtokosok, akik a házukban lévő lakásokat kizáróan többgyermekes családoknak adták bérbe, a bérlőváltozást, ha ennek folytán a kedvezmény mértéke is módosul, minden lakbérnegyed 15. napjáig kötelesek a m. kir. adóhivatalnál (adófelügyelőség) bejelenteni.

15. Az esedékes általános és fényüzési forgalmi adót, adóváltást a forgalmi adóhivatal számlájára a postatakarékpénztár útján be kell fizetni.

25. A munkaadó az alkalmazottak kereseti adóját, valamint az állami pótdadót — illetményjegyzék beszolgáltatásával — a községi (városi) pénztárba tartozik befizetni.

— Az elemi kárt a káreset megtörténtét követő nyolc nap alatt a községi előjárásnál kell bejelenteni. Az árvíz kárt az árvíz megszűnését követő nyolc nap alatt kell bejelenteni, míg az erdőkben okozott károkat a káresetől számított 30 nap alatt. Olyan esetben, amikor az elemi csapás közvetlenül a termés betakarítása előtt, vagy betakarítása közben következik be, a kárt a bejelentési határidőre való tekintet nélkül azonnal be kell jelenteni.

— Fillokszéra által megtámadott szőlőknel a szénkénegezéssel való fenntartással járó költség címén a földadó elengedése irányuló bejelentést a szénkénegezés befejezésétől számított nyolc nap alatt kell megtenni.

— Az együttes kezelésbe bevont azokra a közadókra nézve, amelyekről az adózó részére határozatot (fizetési meghagyást) nem kell kiállítani, az adóvíz kézbesítését követő 15 nap alatt kell a fellebbezést benyújtani a fellebbezési hatósághoz (pénzügyigazgatóság, közigazgatási bizottság adóügyi bizottsága).

Tudnivalók.

Óborkészlet jövedelemadó alá vonása.

„Az előző évekből származó óborkészletnek az adóévet megelőző évben el nem adott részének jelentkező értékkülönböt, mint nem realizált értékkülönböt, jövedelemadó alappá nem tehető. A még nem realizált értékkülönbötnek számitásbavétele eszmei, reménybeli jövedelem adózására vezetne; a J. V. H. Ö. S. §-a szerint pedig csak *tényleg bejött, valóságos jövedelem adózható*. A készlet eladásának évében jut az elért jövedelemtöbblet jövedelemadóztatás alá oly módon, hogy az adóztatás évét megelőző évek termeléséből származó s az adóztatás évében értékesített óborkészletnek eladási árát jövedelemként kell számitásba venni, ebből azonban a termelés évében már adóztatás alá vont értéket — a kétszeres adóztatás elkerülése szempontjából — a vonásba kell hozni.”

(A közigazgatási bíróság 16,982/1942. P. számú ítélete.)

Értékesökkenési tartalékalap létesítése a jövedelemadóban.

„Leltári tárgyak elhasználódása folytán előálló veszteség rendes kereskedelmi (gazdasági) könyvek alapján való adóztatás esetén a nyers bevételből akkor is levonható, ha a veszteség a könyvekben tartalék alakítása útján van elszámolva. A könyvelés általános s adójogi vonatkozásban is fennálló szabályai szerint a leltári tárgyak elhasználásából származó veszteség kétféleképpen számolható el, éspedig vagy tényleges leírás, vagy tartalékolás útján. A J. V. H. Ö. II. § 3. pontjának a lényege az, hogy az elhasználásból származó veszteség levonását megengedi. Annak, hogy a törvény csak a „leírások” levonását említi, illetve engedi meg, nem tulajdonítható olyan törvényhozási szándék, illetve értelmezés, hogy ha az elhasználódás folytán előálló veszteség, rendes kereskedelmi (gazdasági) könyvek alapján való adóztatás esetén a könyvekben nem leírás, hanem tartalék alakítása útján van elszámolva, úgy ez a veszteség levonható nem lenne, mert ez ellenkeznék a törvény ama elvi megállapításával, hogy az ilyen veszteség a nyersbevételből levonható. Ennek a veszteségnek az elszámolása nem jelent nyereséglevonást, mert ez lényegében nem tartalék, hanem értékcsökkentő tétel, amely az évek folyamán amortizált összeg mérvét mutatja”. (A közigazgatási bíróság 15,724/1942. P. számú ítélete.)

Egészséges ivóvíz

nélkülözhetetlen!

Nyitott kutak vize nem lehet egészséges!
Gondos gazda ügyel jószágának egészségére is és

Eladási központ:
Agrárglobus Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R. T.
Budapest, V., Szent István-körút 12. Telefon: 126-681
Sürgönycim: Agrobud, Budapest.

Fluvius

serleges kutat használ.

Tessék díjtalan ismertetőt kérni.
Gyártja: WEISS MANFRED Acél- és Fémművei R. T., Csepel

Vándormunkás-kérdés.

Írta: Bartosik Lajos, uradalmi jószágfelügyelő.

Az 1943-as év sok gondja között, igen jelentős helyet foglal el a munkáskérdés. A vándormunkás-szükséglet minden évben növekedik, mert még azok a gazdaságok is vándormunkással megkénytelenek megoldani munkásellátásukat, amelyek sohasem alkalmaztak mást, mint helyi munkásokat, mivel a helyi munkások létszáma mindenütt rohamosan csökken. A vándormunkás-kereslet tehát emelkedik, viszont a kínálat csökken, mert, mint az alábbiakban rá fogok mutatni, a munkások nem akarnak elszerezni idegenbe és úgy állott elő az idei helyzet, hogy az államhatáron nagyfokú támogatása mellett is a legnagyobb nehézségekbe ütközött a vándormunkások megszerzése. Emellett szomorúan tapasztaljuk, hogy a nehezen megszerzett munkások menüjére kihatásulják a gazdaságok kényszerhelyzetét és milyen kelletlenül, milyen esékély munkatöltesítéssel dolgoznak.

Fenti jelenségek oka abban gyökerezik, hogy amíg az uradalmak nem tudnak többet fizetni, mint az országosan megállapított munkabér, addig egyrészt a kisgazdák ellenőrizhetetlen munkapiacán bizonyos számú munkás jobban tud elhelyezkedni és a különböző terményekkel való házalás szintén könnyebb kereseti lehetőséget ad. A munkáslétszám megfogyott azáltal is, hogy a birtokokból való elparcellázások sok olyan kisembert tettek önállóvá, aki eddig nagygazdaságokban dolgozott és az úgynevezett helyimunkások támogatását adta, de most már a saját gazdaságában munkálkodik és bár jóval kevesebbet dolgozik a köz szempontjából, mint eddig, de igénytelen lény, megél és nem megy el másnak dolgozni.

A vándormunkás-létszámuk igen jelentős része úgy oldotta meg a kérdést, hogy leszerződött kisgazdához pár hold aratására és vállalt mellé 2-3 hold kukoricát, vagy egyebet részes művelésre, amelyet kaphat eleget, mert a kisgazdák munkakészsége is lanyhult és szívesen adják ki a földeiket részes munkára. Így eleget tettek a munkások annak a követelménynek, hogy a nyári gabonakeresetét csak a kaphatja meg, aki egész időnyre szóló munkát vállal. Az a munkás tehát, aki talán egész életében uradalomba járt nyári munkára, elkedvetlenedett korábbi foglalkozásától és az eddig kenyéradónak ismert uradalmat egyszerre ellenségének érzi, ahol nem tud annyit keresni, mint ha feketézik: akár a kereskedelemben, akár a munkában.

Azt nem kell talán részleteznem, hogy miért van ez így? Miért vesztette el a nem lekicsinyelendő egész nyári ellátás, valamint a téligabona megkeresési lehetősége a jelentőségét és miért ragaszkodik mindenki a nagyobb pénzkeresethez, ugyanis mindannyiunk előtt tisztán áll a gabona- és a textilárak között fennálló nagy különbség ténye és a munkásokra kifejtett hatása.

Vitán felül áll, hogy a nagygazdaságoknak a megfelelő jó és dolgos munkásokat okvetlenül biztosítani kell olyan áron, amit a teherviselő képességük az általuk termelt termények árának tekintetbevétele mellett elbírnak. Az idén erre vonatkozóan az államhatáron részéről elismerésre méltó intézkedések történtek. Ennek köszönhető, hogy ha bár nagy zökkenőkkel is, többé-kevésbé sikerült mindenkinek a szükséges munkásait beszerezni. Nagy zökkenőkkel, mint mondom, mert pl. uradalmunkban, ahol 500 munkást szoktunk állandóan Mezőkövesdről és Tótkomlósról hozni, négy gazdával, 25 szakácsnővel és négy férőhelyen, most nyolc munkásgazda foglalatoskodik 28 szakácsnővel nyolc lakásban, mert nem akadt olyan munkásgazda sehohsem, aki komoly mennyiségű munkást tudott volna hozni egy tömegben. Az 500 munkás Mezőkövesd, Tótkomlós, Szabadka, Rábadé és Huszt környékéről került

ki. Tehát vannak benne magyarok, horvátok és ruszinok, akiket mindet külön épületbe kellett elhelyezni, munkáscsoportonként külön élemezni, stb. A munkások száma gazdánként a következőképpen oszlik meg: 27, 36, 38, 18, 45, 108, 120, 108. Minden munkáscsoport külön akarván lakni és étkezni, ez a sok banda azt eredményezte, hogy bár megvoltak a jól felszerelt munkáslakásaink, mégis újakat kellett csinálni, betartván a nők és férfiak elkülönítési kötelezettségét még a 18 személynél is. Konyhákat kellett építeni, edényeket beszerezni a mostani beszerzési nehézségek mellett, stb. De mindezt szívesen megcsináltuk, csak hogy legyenek munkásaink!

Jelen sorokat tehát nem azért írom, mintha különösképpen panaszkodni akarnék, hiszen tudom, hogy mások sem tudták sokkal könnyebben megszerezni a munkásbeszerzést. Sőt! Hanem azért írom, mert lelkeszemeimmel látom már a következő év megújuló nehézségeit és ennek megelőzésére szeretnék egy szerény javaslattal szolgálni, bevezetőben megvilágítva a helyzetet és ezzel alátámasztani javaslatom indokoltságát.

Úgy gondolom, hogy az idén kialakult helyzet alapján kellene megoldani a jövő év munkáskérdését. Erre vonatkozóan azt találnám a legegyszerűbb megoldásnak, hogy minden gazdaságban a jelenleg ott tartózkodó munkásokat a községi előjáróság összeírja és még a gazdaságból való eltávozás előtt a munkaadó szerinti illetékes községi előjáróság előtt megkötötték az 1944. évre való érvényes szerződés és az előjáróság a munkás lakása szerinti illetékes előjáróságot erről a nevek megjelölésével értesítene, ahol nyilvántartásba tudnák venni, hogy ki hol köteles a jövő esztendőben dolgozni. Így sok kérdést tudnánk egyszerre megoldani. E kérdések közül nem utolsósorban fontos az, hogy a munkások beszerzésére fordított rengeteg idő és költség elmaradna. Mindenki számíthatna biztos munkásaival és a legfontosabb az, hogy a munkások időben állnának rendelkezésére a gazdaságoknak. Mert az idén az volt a helyzet, hogy a legtöbb munkásgazdának még akkor sem voltak meg a munkásai, amikor már munkába kellett volna állni. Hogy ez a késedelem a tavaszi munkánál mit jelent, azt nem kell külön hangsúlyoznom.

Természetes, hogy nem lehet kötelezni minden gazdaságot, hogy csak annyi, vagy ugyanannyi munkást tartson meg jövőre is, mint az idén volt. Mert bizonyára vannak, akiknek kevés és talán akadnak olyanok is, akiknek sok a munkásuk ez évben. Eppen ezért kell már most foglalkozni a jövő évvel, hogy ideje legyen mindenkinek az évi tapasztalatok szerint a legmegfelelőbb munkáslétszámot megállapítani és a hiányt, vagy felesleget időben bejelenteni az illetékes munkügyi felügyelőségeknek. A munkások részére is megnyugtató volna, ha már most tudnák, hogy törvény kötelezi őket jövőre is abban a gazdaságban dolgozni, ahol az idén vannak. Mert bizony ma igen sok olyan ember akad közöttük, aki bánja, hogy uradalomba szegődött és szeretne, mint egy páran, a szerinte sorsukat jobban intéző ismerősei, a nagygazdasági kötelezettségeitől bármilyen áron megszabadulni, hogy az előbb említett feketézéssel tudja életkörülményeit megváltoztatni. Ezért azután munkahelyén megbízhatatlan, kötekedő, a társait lázító magaviseletet tanúsít és szinte ki akarja provokálni, hogy szerződését felbojtosk. Ha ezek az emberek tudnák, hogy a törvény kötelezi őket nemcsak az idénre, hanem a jövőre is jelenlegi munkahelyükön maradni és a vállalt kötelezettség alól kibúvó nincs, úgy beletörődőnek a viszonylatlanba és megszűnőnek örökösön azon spekulálni, hogy miképpen jászassák ki a rendelkezéseket.

Természetesen ahhoz, hogy a munkásoknak kedvük legyen a nagygazdaságokban dolgozni, mind a gazdaságoknak, mind az államhatáronnak meg kell tenni mindent az érdekükben, amit a

jelenlegi körülmények megengednek. Itt egyrészt a hazavihető gabonakeresetre, másrészt kedvezményes ruhaellátásra gondolok. Tapasztaltuk a szerződéseknél, hogy a hazaszállítható gabona kérdésében milyen bizalmatlanok voltak a munkások. Azt természetesen nem ígérhette meg senki sem, hogy a gabonát haza szállítja, mert erre a fennálló rendelkezések nem adnak lehetőséget, hanem úgy magyaráztuk meg a munkásoknak, hogy a lakásukhoz legközelebbi közraktár fogja kiszolgáltatni azt a mennyiséget, amelyet itt megszerettek. Ezt a munkások legtöbbször igen agrályságnak találta és azzal érveltek, hogy az ő vidékükön kevés gabona terem és az ott működő közraktárak nem tudnak olyan mennyiségű gabonát kiszolgáltatni, mint amennyi a munkásság igénye és éppen ezért az eddigi tapasztalatok szerint is igen soká tartott, mire a munkásság megkapta a járandóságát.

Ez a tény természetesen ismét az idegenbe elszereződött munkások hátrányát mutatja a helyben dolgozókkal szemben, mert aki helyben aratott, minden további nélkül megkapja a részét és hazavihető. Nagy jelentősége lesz ennek a kérdésnek már most augusztusban, amikor az ez évre kiadott jegyek lejárnak és mindenkinek az ellátottsága megszűnik. Tehát ha az idegenbe dolgozó munkások családtagjai nem kaphatják meg időben a hozzátartozóik által részükre keresett gabonát, augusztusban teljesen ellátatlanok maradnak. Azt pedig tapasztaltuk már kevésbé szűk viszonyok között is, hogy mit jelentett a munkások lelkiállapota szempontjából az, ha hazulról olyan levelet kaptak, hogy a közraktár még mindig nem tudta kimérni a járandóságát. Ilyen esetben mindig az uradalom ellen fordul a munkás haragja, amely pedig nem tehet róla, hogy ott nincs elég gabona, ahol a munkás lakik. Ezért vagyok bátor erre a körülményre ezen az úton felhívni az illetékesek figyelmét és a munkások nevében, valamint a munka folytonosságának zavartalanossága érdekében kérem, hogy ezzel a kérdéssel máris behatóan foglalkozni kell és vagy megengedni, hogy a gazdaságok egyenesen hazaszállíthassák a megkeresett gabonát, vagy pedig gondoskodni kell, hogy azok a helyeken, ahonnan munkások vannak idegenben, megfelelő mennyiségű gabona legyen idejében a közraktárakban.

A legegyszerűbb megoldás a gazdaságokból való hazaszállítás lenne. Ebben az esetben azonban igen sok felesleges fuvarozás állana elő, mert a mi esetünkben pl. Bácskából Ruszinszkóba kellene jelentékeny mennyiségű gabonát szállítani. De inkább ezt a megoldást kell választani, semmint a munkásnak a családját ne tudjon hozzájutni a gabonájához. Ha a közvetlen hazaszállítás kérdését éppen a fuvarozási nehézségek miatt eltejtjük, akkor már most össze kellene iratni azokkal a községekkel, ahonnan munkások idegenbe mentek, az eltávozott létszámot és ennek megfelelően a valószínű szükségletet és gondoskodni arról, hogy ez a mennyiség rendelkezésre is álljon. A továbbiakban pedig meggondolandó lenne, hogy az idegenbe munkára távozottakkal előnybe részesüljenek ruházati cikkek beszerzésében, mert abban is hátrányban vannak az uradalmakban dolgozó munkások az otthon maradókkal szemben, hogy sokkal jobban romlik a ruhájuk. Tehát amennyiben erre lehetőség nyílik még a munkában töltött idő alatt a gazdaságok hozzájárása alapján kellene hozzájuttatni őket valamennyi fehéreműhöz, lábbelihez, stb. Ezek az intézkedések feltétlenül meghoznák azt az eredményt, hogy ismét szívesen vállalnák a munkások az uradalmi szolgálatot.

Bár ez nem tartozik szigorúan a vándormunkás-kérdéshez, azért itt mégis megemlítem a eséltség ruhával való ellátásának kérdését, hangsúlyozva, hogy bár történtek a múltban erre vonatkozó intézkedések, amit köszönettel bonvöltöttünk le, de még további, sürgős intézkedésekre

GŐZEKE FOGASKERÉK

regenerálása ügyében forduljon bizalommal hozzánk. TOMPOS JÓZSEF különleges elektromos hegesztő üzeme Budapest, VI., Lehel-utca 8. Telefon: 493-975

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

Foglalkozik:

Mindennemű tenyésztés- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, hízalási hitelek nyújtásával.

Gazdatsádszolgálati intézmény.

Mindennemű állatgyógyászati tevékenységben leboncoltatunk. Meghívásra a szakértőnkkel a helyszínre küldjük.

TELEFON: 111-310, 112-914

Sürgőny cím: MEGALIFR, BUDAPEST

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú- és juhoknál:

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertésekénél: 8038

Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

serleges
kutató
használ.

R. T., Csepel

van szükség, ennek a nélkülözhetetlen néprétegnek érdekében.

Fenti javaslatom, hogy azok a munkások kötelezessenek minden gazdaságban megmaradni a jövőre is, akik jelenleg ott vannak, úgy gondolom, a munkáskérdésnek legegyszerűbb, de egyszerűen nem a legjobb megoldása. Nagyon sok szempont van ugyanis a jelenlegi munkáelosztásban, amit figyelembe kell venni és amelyen változtatni kellene. Ez persze igen nagy szervező munkát igényelne, de mégis, úgy gondolom, foglalkozni kell a munkáskérdés további országos megszervezésével. A bandagazda-túltengést ugyanis meg kellene akadályozni, szabályozva, hogy mennyi az a legkevesebb munkás, amellyel egy gazda nagygazdaságba mehet. Mert mint a mi idej esztünk mutatja, nem lehet áldás azon, ha olyan helyen, ahol száz számrá kell munkás, 18 és 27 főből álló csoportok vannak. Ennek megakadályozására olyan határozatot volna indokolt hozni, hogy a kis csapatok kötelesek lesznek a jövőben összeolvadni, amikor mindig a nagyobb létszámú csapat vonná magához a kisebbet. De ezenfelül gondoljunk csak arra, hogy milyen sok munkás jön Dunántúlról az Alföldre és mennyi megy Alföldről Dunántúrra! Hány hely van ma az országban, ahova jó cukorrépa-munkások mentek és nincs répájuk, viszont mennyi cukorrépa-gazdaság van, amelyik nem kapta meg a szükséges szakmunkást és kénytelen kezdőkkel dolgozni! Sok felesleges vasúti fuvart jelent az előbbi az államvasutaknak és sok munkanapvesztés az utóbbi az ország munkászükségletében!

Amikor a fentiekre felhívom a figyelmet, azt gondolom, hogy ezzel a kérdéssel érdemes volna behatóan foglalkozni és olyan központi szervezetet létesíteni, amely a vidéki kirendeltségeinek segítségével nyilvántartaná mind a munkásságot, mind a munkászükségletet.*) Az ideális állapot az lenne, ha ez a központ a különböző országok termelésviszonyainak és szokásainak megfelelő, egyöntetű szerződéseket szerkesztene és bocsátana a vándormunkásokat alkalmazó gazdaságok rendelkezésére, s a szakmunkászükséglet figyelembevételével mellett utasítaná mind a munkaadókat, mind a munkásokat, hogy ki hol szerződtesse, illetve hova tartozik leszerződnie.

Törvények és rendeletek.

Felvezető: Mutschenbacher Emil és.

I. Adók és illetékek.

Állami számolólapok forgalomba bocsátása.

A számlálólap illetékek lerovásának egyszerűsítése céljából a pénzügyminiszter 153.563. számú rendeletével folyó hó 1-től kezdve állami számolólapokat bocsát forgalomba, amelyek 10, 20 és 50 filléres benyomott pénzügyi bélyeggel vannak ellátva, s amelyeket 100 db-os tömbökben a postahivatalok árusítanak 10, 20, illetőleg 50 pengőért. Ezeket az állami számolólapokat a számolólap illeték alá eső üzemek tulajdonosai tartoznak cégjelzéssel ellátni és a keletet kitölteni.

Egyidejűleg adta ki a pénzügyminiszter július 29-én 153.600. számú rendeletét, amely a számolólapok illetékéről szóló 3430. M. E. számú kormányrendelet végrehajtását szabályozza. A rendelet kimondja, hogy folyó hó 1-től kezdve a 3430. M. E. számú kormányrendeletben felsorolt üzemeken kívül illetékköteles számolólapot kell kiállítani, mégpedig tekintet nélkül a fizetett összeg nagyságára, számolólaponként 10 fillér illetékkel, köcsömében, kizárólagos pálinkamérésben, kifőzésben, s italmérési engedéllyel nem bíró cukrászdában, fizető vendéglátóházban, a poharazásra is jogosított korlátolt italmérési engedéllyel bíró termelői borkimérésben és a szeszesitalok után a korlátolt italmérési engedéllyel bíró fűszer- és szatócsüzemekben, valamint vegyeskereskedésekben is.

Kimondja továbbá a rendelet, hogy az étkezéssért, szállásért vagy penziószerű ellátásért több napra előre, vagy több napra utólag egy összegben történő fizetésnél a számolólap illetéket az egyes napi végösszegek után külön-külön számítva kell megfizetni.

A rendelet értelmében folyó hó 1-től kezdve a számolólap illetéket általában benyomott bélyeges állami számolólap kötelező használatával kell leróni. Az olyan helyiségekben vagy üzemben azonban, ahol a számolólapot másolattal állítják ki, az illetéket a kiállítónál maradó másolaton kell leróni. Az olyan helyiségekben vagy üzembekben pedig, amelyekben a vendég a vásárló részére pénztárgéppel kiállított szelvényt adnak ki és csak a szelvény bevonása ellenében szolgáltatnak ki árut, az illetéket a szelvényen is le lehet róni. Az ilyen üzemek tulajdonosai azonban tartoznak a pénztárgép ellenőrző szolgálat legalább egy évig megőrizni pénzügyi ellenőrzés céljára. Kötelesek továbbá vendégeikkel és bevásárlóikkal a helyiségben kifüggesztett figyelmeztető táblán közölni, hogy a számolólap illeték lerovása abban a helyiségben a számolólap másolatán, illetőleg a pénztári

*) A mezőgazdasági munkásközvetítésnek már van központi szerve: a M. Kir. Gazdasági Munkásközvetítő Hivatal (Budapest, földművelésügyi minisztérium). Ennek vidéki kirendeltségei a vármegyei (kirendeltségi) m. kir. gazdasági felügyelőségek, mint gazdasági munkásközvetítő hivatalok. Így újabb szervezet felállítására nem lenne szükség. Szerk.

szelvényen történik. Ettől a kivételtől eltekintve a számolólap illetéket csak állami számolólap vagy szükség esetén átmenetileg okirati illetékbélyeg használatával lehet érvényesen leróni. Más pénzügyi bélyegét e célra felhasználni tilos és az ilyen szabálytalan lerovás érvénytelen.

Az állami számolólapon, melyet az állami nyomda állít elő és a postahivatalok árusítanak, az üzem cégét és telephelyét bélyegzővel, az illetéklerovás keltét pedig tintával vagy tintairóval kell feltüntetni.

Végül megállapítja a rendelet, hogy a számolólap illeték lerovása ülő- és állóvendégekre, a helyiségben való fogyasztásra és az utcán át való árusításra egyaránt kötelező. A kizárólag csak közalkalmazottakat vagy a magánalkalmazottak bizonyos csoportjait ellátó étkező otthonok, üdülők, társaskörök a lakás és ellátás díja után nem tartoznak illetékköteles számlálólapot kiállítani, az ilyen helyiségekben csupán a szeszesitalok fogyasztásáról kiállított számlálólap illetékköteles. Nem esik továbbá számlálólap kiállítás és illetéklerovási kötelezettség alá a pályaudvarokon és étkezőhelyiségeken kívül történő árukiszolgáltatás, valamint a mozgó árusok által szabadban, sportpályákon, hajón vagy vasúti kocsin történő árukiszolgáltatás sem. Állami számolólap használata esetén — magasabb illeték alá eső fogyasztásnál — a számolólap illetéke okirati illetékbélyeggel egészítendő ki a megfelelő magasabb illetéktételre.

II. Árszabályozás.

Új állatgyógyászati gyógyszerkészülékesség engedélyezése.

A földművelésügyi miniszter 175.775. szám alatt engedélyt adott a Napocémia kolozsvári vegyészeti gyárának, hogy az általa előállított Monil nevű gyógyszer-különlegességet bárányok és juhok kezelésére gyártassa és állatorvosi rendelésre kizárólag gyógyszerárak útján forgalomba hozhassa. A készítmény kétféle változatban kerül forgalomba. A bárány-monil legmagasabb árát a földművelésügyi miniszter tokonként 22 fillérben, a juh-monilét tokonként 32 fillérben szabta meg, amely legmagasabb ár 201—2000 tok egyszerre való eladásánál tokonként 1 fillérrel, 2000 toknál nagyobb mennyiségű tétel eladásánál pedig tokonként 2 fillérrel eszikken.

A vegyes gyümölcsíz legmagasabb ára.

A 42.900. számú közellátásügyi miniszteri rendelet július hó 24-től kezdve az 50% fogyasztási rétegenkor hozzáadásával készült vegyes gyümölcsíz legmagasabb fogyasztói árát ládában vagy kimérve történő eladás esetén az ország egész területén kg-ként 490 P-ben szabta meg. Egyidejűleg a friss mosott gyümölcsből az engedélyezett tartósítószerrel tartósított gyümölcsfeldolgozó ipari feltermékek (szőlő és gyümölcslevél) legmagasabb eladási árát kölcsönhorodóban vagy kölcsönhorodóban métermázsanként a rendelet a következőképpen szabta meg:

a) A darabos pulp legmagasabb ára földieperből 290 P, meggyből 160 P, cseresznyéből 140 P, ribizikéből 185 P, almából 65 P, s szárral és maggal készített pulp ára pedig egresből 120 P, ribizikéből 130 P, vörös szilvából 45 P.

b) A gyümölcslevél legmagasabb ára pedig szár mag nélkül előállítva almából 68 P. A rendelet felsorolja azokat a konzervgyárakat, amelyek az általuk készített vegyes gyümölcsizért, mint különleges készítményt, kg-ként 30 fillérrel magasabb árat, vagyis 520 P-t számíthatnak. A rendelet azt is előírja, hogy a különféle gyümölcslevek és gyümölcslevek legalább hány százalékos gyümölcsből eredő száraz anyagot kell hogy tartalmazzanak, mégpedig az egyes gyümölcsfajták szerint legalább 8, 10, 11 vagy 12 százalékot, amelyet az illető feltermékek eladásánál a számlában fel kell tüntetni.

A csokoládé, cukorka és keksz árának felemelése.

A közellátásügyi miniszter 40.900. számú rendeletével megengedte a kereskedelmi törvénynek megfelelő üzleti könyveket vezető iparvállalatoknak, hogy csokoládé, cukorka és keksz készítményeik után a ke-kint 8 pengőre terjedő gyári eladási árát július 24-től kezdve 25%-kal, az ezen felüli gyári eladási árát pedig 20%-kal emelhesék, míg a többi iparvállalatok 8 P-je 20, kg-ként 8 P-ú felüli gyári eladási ár esetében pedig 15%-kal emelhetik a gyári árakat.

A fűszernaprika új legmagasabb fogyasztói ára.

A 44.900. számú közellátásügyi miniszteri rendelet július 24-től kezdve a fűszernaprika legmagasabb fogyasztói árát az ország egész területén a következőképpen szabta meg: kg-ként kimérve a különböző naprika 1060 P, a csomagolt naprika 880 P, az édesnemes és csinos számmentes naprika 850 P, a félédes naprika 660 P, a rózsapaprika 590 P, az erős paprika 480 P. Ezeneken kívül a sorrendben a paprika minőségűeknek 10 alka-nál kisebb mennyiségben való kiszolgáltatása esetén a kg-ként legmagasabb ár kimérve 11, 9, 9, 7, 6, 5 fillér, amely árhoz katonai és cselekmény-számolás esetén alka-ként 2, illetve 1 fillér, hádozódobozban árusítva pedig 10 alka-ként 24 fillér, illetve 1/2 kg-os dobozbanál 24, 1/2 kg-os dobozbanál 48, 1 kg-os dobozbanál 72 fillér számítható hozzá.

A vasöntvények legmagasabb gyári eladási ára.

A hivatalos lap július 24-i számában a közellátásügyi miniszternek 15.600. számú rendelete egyes vasöntvények egységes fogyasztói árát állapítja meg, a 34.949. számú rendelet a szürke vasöntvények legmagasabb gyári eladási árát szabja meg, a 36.435. számú rendelet pedig az öntöttvas nyomócsövek és öntöttvas nyomósó idomok gyári eladási árát szabályozza.

A 15.600. számú közellátásügyi miniszteri rendelet értelmében a belföldön előállított következő öntöttvas

cikkeket az ország egész területén kg-ként legfeljebb a következő fogyasztói áron szabad forgalomba hozni: tűzhelylapok és oldallapok 150 P, üstlapok 153 P, sülyesztett üstlapok 166 P, külön karikák 156 P, külön kúpkarikák 175 P, négyzetleges tűzrások 148 P, kerek tűzrások 149 P, rostélypálcák 152 P, tüzlapp 147 P, öntött tűzhelykeret 155 P, közönséges tűzhelyláb 152 P, díszes tűzhelyláb 163 P, medvetalpú kádáláb 157 P.

A belföldi vasöntvények által előállított szürke vasöntvények kg-ként legmagasabb készítményi eladási ára a db súly szerint 244 P-től 136 P-ig eszikken.

Végül az öntöttvas nyomócsövek alapárát a hivatalos lap július 24-i számában közzétett 36.435. számú rendelkezés mellett tünteti fel és ugyanez a rendelkezés felsorolja a táblázatban megjelölt alapárakhoz számítható felárakat.

A viharlámpák egységes fogyasztói ára.

A 41.6000. számú közellátásügyi miniszteri rendelet július 24-től kezdve a belföldön előállított 5 vonalas eső és viharálló kettős fedéllet ellátott petróleumtartályok, rásos üvegvédővel felszerelt nagy viharlámpa egységes fogyasztói árát az ország egész területére 630 P-ben, a 3 vonalas kis viharlámpa árát pedig 460 P-ben szabta meg, amely egységes fogyasztói ár sem fuvar, sem egyéb költség címén nem növelhető.

Megváltozik az utánvételek kifizetési módja a MAV-nál.

Az államvasutak igazgatósága közli, hogy augusztus 1-től kezdve az utánvételek kifizetési módja megváltozik. Az utánvételek kifizetése MAV állomásról MAV állomásra helyi forgalomban feladott utánvételek terhelésküldeményeként — kivéve Budapestén fuvarlevéllel elszámolt küldeményeket — a posta útján is történik. Az „I” jelzésű élelmiszer- és romlandó áruk szállítására szolgáló, szállítótvevényvel elszámolt küldeményeknél az utánvét kifizetése továbbra is kizárólag a posta útján történik. Az utánvét kifizetési módjáról a posta útján bocsátott „Vasúti és Közlekedési Közlöny” 62. számában hirdették meg.

Mértékhiitelesítési és mértékvizsgálati díjak módosítása.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 102.200. számú rendelete értelmében augusztus 1-től kezdve mértékhiitelesítési és mértékvizsgálati díj fejében — ide nem értve a villamos áramfogyasztás-mérő hiitelesítési díját — a hatályban lévő mértékhiitelesítési és mértékvizsgálati díjtételek 14-szeresét kell fizetni és a pótdíj többlet kivételének értékhatára 50 pengőre! kezdődik az eddigi 20 pengő helyett.

Új hordójelzési díjszabás.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter július 25-én kiadott 102.300. számú rendeletével a hordójelzési díjakat augusztus 1-től kezdődő hatállyal újonnan szabályozta. Ezerint közönséges hordóért 50 liter irtartalomig drb-ként 40 fillér, 51—150 liter irtartalomig drb-ként 70 fillér, 150 liter irtartalomnál nagyobb hordóért pedig minden megkezdett 10 literenként 6 fillér kell hordójelzési díj fejében fizetni. A sörszűrő jelzési díja 50 liter irtartalomig 40 fillér, a 100 literes hordóé 70 fillér, a 200 litereseké 1 P, a 300 litereseké 140 P darabonként. A szabályszerű jelzési díjon felül helyszíni hordójelzés alkalmával a megállapított napi díj és a szükséges fuvar- vagy viteldíj, továbbá a segédmunkás részére szükséges napszám számítható föl, amennyiben arról a fél maga nem gondoskodik.

A horganyzott bádógaruk és a zománcozott vaslemez-edényáruk egységes fogyasztói ára.

A július 25-én közzétett 41.400. számú közellátásügyi miniszteri rendelet újonnan szabályozza a horganyzott bádógaruk egységes fogyasztói árát és a rendelkezés csatolt melléklet méretek szerint közli a vízveder, mosófazék, dézsa öntözőkanna, burgonyafőző, kútveder, mosdótal, személtálat, töltőtöveder, mosólap, takarmányrészletező és kanna alkatrészek legmagasabb, az ország egész területére érvényes egységes fogyasztói árát. Egyidejűleg jelent meg a közellátásügyi miniszternek 41.300. számú rendelete, amely mellékletében feltünteti a zománcozott vaslemez-edényárukak július 26-tól kezdve érvényes legmagasabb egységes fogyasztói árát.

Megállapították a típuscipők új árait.

A közellátásügyi miniszter újabb megállapította a típuscipők gyári, kereskedői és fogyasztói árát. A fogyasztói árak a következők: munkáshaknacs barna zsiros tehénbőrűből 4030 P, ugyanaz sötétbarna felsőrészrel 3790, ugyanaz zsiros tehén hasított bőrűből 3470, férfi félcipő fekete vagy barna, box felsőrészrel, szexes 4070, ugyanaz varrott 4430, férfi magaszártú fűzős cipő 34-es számig 3060, ugyanaz 38-es számig 3570, női félcipő, fűzős, fekete vagy barna felsőrészrel, szexes 3970, ugyanaz varrott 3850, női magaszártú fűzős, fekete vagy barna, box felsőrészrel, szexes 4040, ugyanaz varrott 4390, női félcipő, varrott kivételben 3170, leány magaszártú fűzős cipő 34-es számig 2970, ugyanaz 38-as számig 3470, gyermek magaszártú fűzős cipő lócsorvó felsőrészrel, 26-os számig 1980, 30-as számig 2370 pengő.

Az állati erővel folytatott teherfuvarozásért felszámítható legmagasabb fuvardíjak.

A 39.600. számú közellátásügyi miniszteri rendelet kimondja, hogy Budapest székesfőváros és környéke kivételével az ország egész területén a törvényhatóság első tisztviselője illetékes az állati erővel folytatott teherfuvarozásért felszámítható legmagasabb napi fuvardí megállapítására a helyi viszonyoknak megfelelően. Ez

IK ÉVFOLYAM.

en kg-kint legfeljebb a had forgalomba hozni: 50 P. üstlapok 153 P. ...

es fogyasztói ára.

gyi miniszteri rendelet előállított 5 vonalas elállított petróleumtar- zerekt nagy viharlámpa ...

ek kifizetési módja

ra közli, hogy augusztus fizetési módja megválto- MÁV állomásról MAV ...

tékvizsgálati díjak

ügyi miniszter 102.200 sz. 1-től kezdve mérési díj felében ...

liszabás.

ügyi miniszter július 25-én közzétette a hordófeljeli ...

és a zeménevozt fogyasztói ára.

számú közellátásügyi rendelettel a horganyzott ...

scipók új árait.

ából megállapította a fogyasztói árát. A ...

teherfuvarozásért fuvardíjak.

miniszteri rendelet ki-áros és környéke kivé- a törvényhatóság első ...

a napi fuvardíj azonban nem lehet magasabb az alábbiánál:

Table with 4 columns: Törv. hatósági városban, Megyei városban, Nagy- és kis-községekben, and Fuvardíj.

A hasznos fuvarozási idő egésznap fuvardíjánál nem lehet kevesebb 10 óránál, fél napi fuvardíjánál pedig 5 óránál.

Súly, vagy a szállított áru egysége szerint vagy esetleg a megtett út távolságához igazodó fuvarozásért számítható legmagasabb fuvardíjat ugyancsak a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg.

A belföldi termelésű fenyő- és lomboszerfa legmagasabb ára.

A Budapesti Közlöny július 25-én 15 oldalra terjedő külön mellékleten közölte a közellátásügyi miniszternek 45.500. számú rendeletét a belföldi termelésű fenyő- és lomboszerfa, valamint az ezekből készült erdei fél- és készgyártmányok legmagasabb termelői és kereskedői árának megállapításáról.

A villamos izzólámpák egységes fogyasztói árának megállapítása.

Július 25-én jelent meg a hivatalos lapban a 40.500. számú közellátásügyi miniszteri rendelet, amely a július 25-től kezdve forgalomba hozott Tungstram, Orion és Osram villamos izzólámpák legmagasabb árát felemeli és az újonnan engedélyezett árakat a hivatalos lap 165. számában közzétett táblázatokon tünteti fel.

Ismét drágult a patika.

A hivatalos lap július 25-én közölte a belügyminiszter 321.633. számú rendeletét arról, hogy a gyógyszereknek a gyógyszerészszakban megállapított árhoz pótdíjakat lehet felszámítani.

Az ipari abrak-takarmányok legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter július 27-én közzétette és kihirdetése napján hatályba lépett 42.300. számú rendeletével újonnan szabta meg a különféle ipari abrak-takarmányok legmagasabb árát.

Table with 3 columns: Együttes nyers protein- és nyers zsírtartalom, Gyári ár P, and various feed types like Dohánymagpogácsa, Mustármagpogácsa, etc.

A fentebb feltüntetett nyers protein- és nyers zsírtartalomtól eltérő beltartalmú olajosmagpogácsák legmagasabb gyári eladási ára együttes nyers protein- és nyers zsírszázalékanként 50 fillérrel magasabb, illetve alacsonyabb a fentebb felsorolt legmagasabb gyári eladási áránál.

A megőrölt olajosmagpogácsák legmagasabb gyári eladási ára métermázsánként 150 P-vel magasabb a fentebb felsorolt legmagasabb áránál.

Table with 3 columns: Nyers protein tartalom, Gyári ár P, and various feed types like Dohánymagdara, Mustármagdara, etc.

A fentebb feltüntetett nyers protein tartalomtól eltérő beltartalmú extrahált olajosmagdarák legmagasabb gyári eladási ára nyers protein százalékanként 50 fillérrel magasabb, illetve alacsonyabb a fentebb legmagasabb áránál.

A felsorolt legmagasabb gyári eladási árak a folyó évi február 21-i 110.100. számú földművelésügyi miniszteri rendelet előírásainak, valamint a Budapesti Áru- és Értéktőzsdé szokványainak megfelelő minőségű áru-ra vonatkozóan zsák nélkül, vasúti kocsiba, illetőleg helyi szállításhoz a tárolás helyén kocsiba rakva.

Az egészséges, száraz, sör-, cukor- és keményítőgyári abrak-takarmányok legmagasabb gyári eladási árát a rendelet az előállító üzemenél métermázsánként a következőképpen szabta meg zsák nélkül, helyt gyártelep, kocsira, illetve vasúti kocsiba rakva:

Table with 2 columns: Item name and Price (F).

A száritott cukorropaszetre megállapított 20 P-s legmagasabb gyári ár nem vonatkozik az érdekképviseleti megállapodás A mellékletében előírt termelői szeletjárásáról.

Az állati eredetű abrak-takarmányok legmagasabb eladási árát az előállító üzemenél a rendelet az eddigi eladási és szállítási feltételek fenntartása mellett métermázsánként a következőképpen szabja meg:

Table with 2 columns: Item name and Price (F).

A borsónak kézi és gépi válogatásnál visszamaradt legfeljebb 2% idegen anyagot tartalmazó hulladéka, a borsóhulladék legmagasabb eladási ára a tisztító üzemenél zsák nélkül kocsira vagy vasúti kocsiba rakva, métermázsánként 36 P.

A mult évi április 11-i 2260. M. E. számú kormányrendelet értelmében zár alá vett abrak-takarmányoknak kis-tételekben történő közvetlen elosztása esetében az előállító üzem a kijelölt elosztó szerv 35%-os jutaléka mellett a fentebb felsorolt legmagasabb árakhoz az eladott mennyiség szerint a következő haszonszázalékot számíthatja hozzá mint mennyiségi felárat:

Table with 2 columns: Quantity and Percentage.

Közvetlen elosztás alatt a vevők vagy igénylők részére történő kimérés, illetve közvetlen szállítás értendő. Kereskedő a felsorolt abrak-takarmányoknak kis-tételekben történő szétosztásánál a fenti gyári eladási árakhoz hozzászámíthatja a vasúti fuvardíjat, a vasúti kirakás vagy berakás igazolható költségeit métermázsánként legfeljebb 15 fillér erejéig, a vasútról a raktárba, vagy a raktárból a vasútra való szállítás igazolható költségeit métermázsánként legfeljebb 50 fillér erejéig, a házhozszállítás fuvarköltségét métermázsánként ugyancsak 50 fillér erejéig, továbbá a szállítás folyamán előálló tényleges, de legfeljebb 1/2%-nyi szóródást, vagy elcsurgást, a fentebb említett kicsinybeni eladási mennyiségi felárat és a zár alá vett abrak-takarmányoknál az elosztószerv 35%-os jutalékát.

A külföldről behozott ipari abrak-takarmányok legmagasabb árának megállapítása az érdekeltek kérésére esetenként történik és a forgalombahozataluk csak a hivatalos ár megállapítása után kezdhető meg.

A traktorral végzett bérszántás legmagasabb díja.

A közellátásügyi miniszter 42.600. számú rendeletével újonnan szabályozta július 27-től kezdve a traktorral végzett bérszántást, kat. holdanként felszámítható legmagasabb díját a következőképpen:

Table with 4 columns: Szántás mélysége cm-ben, Kötött, Középkötött, Kötött talajon pengővel.

Amennyiben az eke után fogas vagy simító is jár, a fenti díjak kat. holdanként 2- P-vel növelhetők. Amennyiben az üzemenyagot a munkaadó adja, a fentebb megállapított bérszántási díjakat az üzemenyag tényleges ellenértékével, legfeljebb azonban a következő összeggel kell csökkenteni:

Table with 4 columns: Szántás mélysége cm-ben, Kötött, Középkötött, Kötött talajon pengővel.

Az éjjel végzett bérszántás díja legfeljebb 10%-kal számítható magasabban a fentebb megállapított díjknál, a 3 kat. holdnál kisebb összefüggő területen végzett bérszántás esetén pedig a fenti díjakhoz legfeljebb 5% pótdíj számítható. Amennyiben a talaj nem sima, vagy enyhén hullámos, vagy enyhén lejtős, hanem a szántás

irányában 10%-nál nagyobb emelkedést mutat, a bérszántás díja a felek között való szabad megállapodás tárgya.

A rendelet alkalmazásában könnyűnek az olyan talaj tekintendő, amelynek egy negyzetdeciméterre vonatkoztatott ellenállása legfeljebb 30 kg. Középkötött az olyan talaj, amelynek egy negyzetdeciméterre vonatkoztatott ellenállása legfeljebb 40 kg, míg az olyan talaj, amelynek egy negyzetdeciméterre vonatkoztatott ellenállása 40-60 kg, kötöttnek minősül. A negyzetdeciméterenként 60 kg-nál nagyobb ellenállású, valamint a feltételek talaj bérszántási díja szabad megállapodás tárgya.

A traktorral végzett bértárcsázás és bérkultivátorozás legmagasabb díja - a talaj kötöttségére való tekintet nélkül - kat. holdanként a következő:

Table with 2 columns: Activity and Price (P).

Ila az üzemenyagot a munkaadó adja, a fenti díjak az üzemenyag tényleges ellenértékével, tárcsázás és hűdtalpu kultivátorozás esetében azonban kat. holdanként legfeljebb 4- P-vel, egyéb kultivátorozás esetében pedig legfeljebb 3- P-vel csökkentendő.

A fentebb megállapított legmagasabb bérszántási díjak a traktornak állandó szálláshelyétől, illetve előző munkahelyétől számított legfeljebb 5 km-t kitevő oda- és visszautazási költségét is magukban foglalják. Ila pedig a munkahely a traktor állandó szálláshelyétől, illetve előző munkahelyétől 5 km-nél nagyobb távolságra fekszik, az 5 km-es távolságon felel oda- és vissza megtett utat a munkavállaló km-ként 160 P-t, illetve vasúti szállításhoz a tényleg kifizetett vasúti fuvar- és járulékait számíthatja fel. Amennyiben a traktor a munka befejezése után nem állandó szálláshelyére, hanem más munkahelyre megy, az előző munkaadó a traktornak csak a saját területére való odaszállítási költségeit terheli.

A traktor kezelőszemélyzetének élelmezése a munkavállalót terheli. Amennyiben pedig a kezelőszemélyzet élelmezéséről a munkát végzetető gazda gondoskodik, a megállapított bérszántási díjból le kell vonni az élelmezésnek, a helyi viszonyokhoz mért, kölcsönös meg-egyezőssel megállapított ellenértékét.

A helyi legmagasabb árak megállapításáról szóló rendelet hatályon kívül helyezése.

Az árelenőrzés országos kormánybiztos a hivatalos lapban 1941. évi október 26-án közzétett 50.900. számú rendeletével kimondta, hogyha valamely árucikknek általa helyileg külön megállapított és a közbeszben ki-függesztett hatósági árjegyzékben szereplő helyi legma-gasabb fogyasztói ára alacsonyabb, mint ugyanannak az árucikknek általános árszabályozó rendelettel meg-állapított ára: az általános árszabályozó rendelettel szemben a hatósági árjegyzékben felvett helyi fogyasztói ár az irányadó.

Ezt a rendelkezést a közellátásügyi miniszter július 28-tól kezdve 39.100. számú rendeletével hatályon kívül helyezte, vagyis ezenül a helyi hatósági árjegyzékekbe mindenütt az általános árszabályozó rendeletnek armeg-állapításait kell felvenni.

Egyes déli gyümölcsök legmagasabb eladási ára.

A közellátásügyi miniszter július 29-én kiadott 32.600. számú rendeletével újonnan szabályozta a vámkülföldről behozott füge, mazsola, mogyoró, korinthusi szőlő, mandula, szent János-kenyér és feketeecukor kg-kint legmagasabb fogyasztói árát. Egyúttal kimondja a ren-delet, hogy amennyiben a megszabott legmagasabb eladási ár nem éri el az önköltségi ár és a rendeletben engedélyezett bruttó kereskedői haszon együttes ösz-szegét, a déli gyümölcskereskedő kérheti, hogy az iga-zolt önköltségi árhoz hozzászámított bruttó kereskedői haszon együttes összege ellenében becsáthassa áruját forgalomba.

A rendelet értelmében a füge különböző fajtáinak kg-kint legmagasabb fogyasztói ára 840-től 1060 pengő között váltakozik, a mazsola kg-kint kicsinybeni fogyasztói ára nagyság szerint 840-10 pengő, a korinthusi szőlő 840 P, a török mogyoróé 1120, az olasz mogyoróé 14-15 P, a manduláé 15-20 P, a török szent János-kenyéré 420 P és a succus (feketeecukor) legmagasabb fogyasztói ára kg-kint 14 P.

A különböző hazai brikettfajták legmagasabb ára.

A közellátásügyi miniszter 45.500. számú rendeleté-vel a következő brikettfajtáknak a feladóállomáson felszámítható legmagasabb árát állapította meg július 29-én kezdődő hatállyal:

Table with 2 columns: Fuel type and Price (P).

Ezek a legmagasabb árak a feladóállomáson vagonba rakva szénadó, forgalmi adóváltásig, bányanyugbré, felár és számlabélyegilleték nélkül értendők. A kalóriá-ban megjelölt fűtőérték a megállapított ár szempont-jából legkisebb fűtőértéknek tekintendő, s minden hiányzó 200 kalória után %-os arányú esökkenésnek

illetékes községi elő-
járómeister által kiállí-
tandó bejelentéséről.

Az 1943. évi száma közöl-
te az 1942. évi száma
1940/1939. M. E. száma
1941. évi száma, valamint a rendelet-
től szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett.

Az 1943. évi száma szerint beje-
lentés, a bér-, az építő- és
munkaadói adókat és cikkeket
számlákba.

Az 1943. évi száma jelent
a számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

Kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

A kereskedők igazolványait.

Az 1943. évi száma jelent
a kereskedők igazolványait
számlákban a zár alá
vétel módosításáról szóló
rendelet kiegészítése és módosi-
tásáról szóló 14.500/1943.
száma melléklettel kiegészí-
tett cikkeket tekintetében

Kimondja azonban a rendelet 2. §-a, hogy ha a fő-
használat a vágásra érett faállomány hiányában vagy
az erdőterület 241. §-a alapján tett hatósági intézkedés
kötvetkezésében szünetel, vagy ha az erdő határsávjában
fekszik, a rendkívüli fahasználatot nem lehet engedé-
lyezni, az utóbbi esetben kivételként csak akkor, ha
ahhoz az illetékes katonai hatóság hozzájárult.

A rendelet 3. §-a értelmében a rendkívüli fahasz-
nálati engedélyt a későbbi termelési időnyire nem lehet
meghosszabbítani.

A 4. § értelmében a jelen rendelet hatálybalépése
előtti időben kiadott fahasználati engedélyben foglalt
rendelkezésre tekintet nélkül

a) az 1942/43. évi fatermelési időnyire engedélyezett
rendkívüli fahasználatot csak az 1946/47. évi időnyire
kezdődőleg kell megtagadni;

b) az 1942/43. évet megelőző valamely fatermelési
időnyire engedélyezett rendkívüli fahasználatot kap-
csolatban elrendelt megtagarításnak az 1943/44., 1944/45.
és 1945/46. évi időnyekre eső részét ezekben az időnyek-
ben nem kell megtagarítani. Ennélfogva a megtagarí-
tás időtartama három évvel, a fa kitermelésének és
szállításának előmozdítása érdekében szükséges egyes
rendelkezések tárgyában kiadott 6490/1940. M. E. számú
rendelet (Rendeleték Tára 1940. évfolyam 2007. oldal.)
7. §-ának első bekezdésében említett kedvezmény
igénybevétele esetében pedig négy évvel későbbben ér-
véget.

A 6. § szerint az 5. §-ban foglalt rendelkezés foly-
tán mindazokban az erdőekben, amelyekben az 1942/43. évi
vagy az azt megelőző fatermelési időnyire rendkívüli
fahasználatot engedélyeztek, az 1943/44., 1944/45. és az
1945/46. évi időnyekben a hatóságilag jóváhagyott üzem-
tervben (üzemrendezési tervben), a hatósági enge-
délyben vagy az ideiglenes használati tervben megállá-
pított vágásfordulónak megfelelő teljes évi vágást kell
kihasználni, tekintet nélkül az ország faszükségletének
biztosítása tárgyában kiadott 4390/1940. M. E. számú
rendelet (Rendeleték Tára 1940. évfolyam 1033. oldal) 1.
§ (3) bekezdésében említett hatósági rendelkezésre.

A 7. § kimondja, hogy az 5. és 6. §-ban foglalt ren-
delkezések nem vonatkoznak az olyan erdőre, ahol a
főhasználat vágásra érett faállomány hiányában, vagy
az 1935. IV. t. c. 241. §-a alapján tett hatósági intéz-
kedés következtében szünetel.

Végül a 8. § szerint a 4390/1940. M. E. számú ren-
delet alapján igénybevevő vagy igénybeveendő rendkívüli
fahasználatot (kényszertermelést) a használatot követő
években a rendes használatokból nem kell megtaga-
rítani.

A fenti felhatalmazás alapján adta ki a hivatalos
lap július 25-i számában a földművelésügyi miniszter
129.800. számú rendeletét, melynek értelmében minden
erdőbirtokos, amennyiben érdekében kiterjedése szá-
zald-üzemű esetén a 60 kat. holdat, sarjerdő-üzemű-
mód esetén pedig a 30 kat. holdat eléri, köteles az
1943/44. évi fatermelési időnyben az erre az időnyre
üzemterv, hatósági engedély, vagy ideiglenes haszná-
lati terv szerint esedékes rendes évi vágáson felül
erdőgazdasági üzemegységként még egy évi rendes
(esükkentés nélküli) vágásnak megfelelő mennyiségű
fát rendkívüli fahasználatként kitermelni. Ha pedig
az erdőbirtokos már az 1942/43. fatermelési időnyben is
kötelezetten rendkívüli fahasználat igénybevétele,
vagyis kényszerfatermelésre, úgy a most elrendelt
kötelezettség csak az évi rendes vágás és az 1942/43. évi
rendkívüli kényszertermelés közötti különbséget kiter-
melésére vonatkozik.

Minden erdőbirtokos, akinek százald-üzeműben
kezelt lomboserdeje 60 kat. holdnál, sarjerdő-üzemű-
ben kezelt erdeje pedig 30 kat. holdnál kisebb, de leg-
alább egy kat. hold területű, köteles az 1943/44. évi fa-
termelési időnyben a rendes évi vágáson felül katasz-
trális holdanként egy normál ürköbméternek megfelelő
mennyiségű tűzfát a közelítés céljára kitermelni.
Ha a kitermelt készlet a 10 normál ürköbméter nem éri
el, azt a községi eljárásnak a termelés befejezé-
sétől számított 8 nap alatt, legkésőbb azonban téli ter-
melése esetén április 15-ig, nyári termelés esetén
augusztus 15-ig be kell jelenteni és a készlet felett a
vámügyre alispánja, illetve a törv. hatósági jogú város
polgármestere rendelkezik. Amennyiben pedig a kész-
let a 10 ürköbmétert meghaladja, azt az 1941. évi 3000.
számú rendelet értelmében kell a készlettulajdonosnak,
mint a közelítés céljára kitermelt fa mennyiségét be-
jelenteni.

A kötelező rendkívüli fahasználatot lehetőleg az
egyébként vágásra érett olyan faállományban kell ki-
jelölni, amelynek fekvése az elszállítás szempontjából
kedvező és amelyben a szerfa mennyisége nem éri el
az egész faállomány 20%-át.

Ha a kitermelendő faállományban eszterköre-
g termelésére alkalmas tűz, fűz vagy lucfenyő 50%-os
vagy ennél nagyobb elegyarányban fordul elő, az erdő-
birtokos köteles ezt a faállományrészt a nedvkeré-
g idején, 1944 tavaszán kéreghántással kapcsolatban ki-
termelni.

A fatermelés menetének ellenőrzése céljából minden
60 kat. holdnál nagyobb kiterjedésű százald- és minden
30 kat. holdnál nagyobb kiterjedésű sarjerdő birtokosa
köteles minden hónap 5-ig a megelőző hónap végén
elért termelési eredményt az erdőgazgatásának az elő-
írások bejelentő lapon bejelenteni.

A nyilvános kertek fűtermelésének hasznosítása.

A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a nyil-
vános kertekben és sétatereken lévő gyeperesítéket
csak a gyepernövények virágzásának kezdetén kaszálják
le és a lekaszált fűvet zöldre vagy szénának szárítva
takarmányozás céljára kell felhasználni.

A megvételre felajánlott gabonának az egyes gazdaságokban való tovább tárolása.

A folyó évi 111.000. számú közelítésiügyi miniszteri
rendelet értelmében kenyérgabonánál a terménybeszo-
láltatásnak, vagyis a kenyérgabona közelítés céljára
való eladásának a cséplés befejezésétől számított 15
nap alatt kell megtörténnie. A gabonavásárlásra jog-
sított kereskedők azonban a rendelet 14. §-a értelmében
csak a 30 métermázsát meg nem haladó mennyiségű
megvételre felajánlott gabonátételeket kötelesek az on-
nal átvenni és elszállítani, míg ha a megvételre fel-
ajánlott gabona mennyisége a harminc métermázsát
meghaladja és az eladónak a gabona raktározására me-
gfelelő és nélkülözhetetlen helyisége van, az eladó a keres-
kedő kívánságára a vételi jegy kiállításától számított
legfeljebb 6 hónapon át köteles a megvásárolt gabonát
megőrizni, szakszerűen kezelni és tűzkár esetére bizto-
sítani. A gabona vételárát a kereskedő — ellenkező
megállapodás hiányában — a vételi jegy kiállításától
számított 15 nap alatt köteles megfizetni.

Ugyanez a rendelkezés folytatólag kimondja,
hogy ha a kereskedő a gabonát folyó évi október hó
első napja után vásárolja meg, vagy ha a már előbb
megvásárolt gabonát október hó első napja után veszi
át, köteles az október hó 1-től az átvétel napjáig ter-
jedő időre raktározási, kezelési és biztosítási költség
és időkötés kamat címén az eladónak 15—15 naponkénti
időre megállapított költségtérítést fizetni.

E költségtérítés összege a folyó évi október 1—15.
közötti időre métermázsánként 25 fillér, amely összeg
minden hónap 16. és 1. napján métermázsánként további
25 fillérrel növekszik, feltéve, hogy a gabona vétel-
árát a kereskedő meg nem fizette ki. Ha a gabona
vételárának kifizetése a gabona átvételétől külön megállapo-
dás szerint részletekben fizeti ki, a költségtérítés össze-
ge névze a fenti rendelkezéseket megfelelő arányban
kell alkalmazni.

Az új természetben tehát érvényesül a gazda-
közönségnek az OMGE által is nyomtatékosan hangzo-
tatott az a kívánsága, hogy az időny előrehaladásával
lépcsőzetesen emelkedjen a gabonamennyiség átvételi ára.
A jó magtárral rendelkező gazdákon áll tehát, hogy e
lépcsőzetes árrendszert előnyét a maguk javára kihasz-
nálják, ami a köz szempontjából is előny jelent, mert
a gabona megvásárlására jogosított kereskedők nagy
részének nem áll annyira és olyan befogadóképességű
raktár rendelkezésére, hogy az aránylag igen rövidre
szabott bevásárlási időny alatt megvásárolt gabona-
készleteket egyszerre mind beraktározassák. A vasúti
szállítás szempontjából is előnyösebb, ha egyes megv-
sárolt kenyérgabonakészletek fokozatosan, a fogyasztá-
si szükségletnek megfelelően kerülnek forgalomba,
minél előbb kivánatos, hogy a nagyobb gazdaságok a
vásárló kereskedők kívánságára saját magtárakban tá-
rolják tovább az eladott kenyérgabonát s ezzel bizto-
sítsák maguknak október 1-től kezdve a métermázsán-
kénti havi 50 filléres, illetőleg ha a gabona vételárát
időközben felveszik, a havi 30 filléres áremelkedést a
raktározási, kezelési és biztosítási költségek fedezésére.
Haszonra a gazda ebből az áremelkedésből nem igen
tehet szert, de a közérdeknek tesz a gabonának a gazda-
ságnak való tovább tárolásával hasznos szolgálatot.

Az idei terméss gabona végrehajtás alá vonása.

A tavalyi terméss gabona és liszt forgalmát sza-
bályozó múltévi 3600. M. E. számú rendelet hatálya
július 31. napjával megszűnt. Ennélfogva a pénzügy-
miniszter július 29-én 142.449. szám alatt új rendeletet
adott ki az 1943. évi terméss gabona végrehajtás alá
vonása tárgyában. E rendelet értelmében a termelő-
gabonájának (búza, rozs, kétszeres, árpa, zab, köles és
hajdina) lefoglalására és értékesítésére a közadók keze-
lésére vonatkozó törvényes rendelkezések általános
szabályait a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

1. Ha a végrehajtást szenvedő beszozáltatási köte-
lezettség alá eső gabonáját a zálogolást megelőzőben
vételre nem ajánlotta fel, az eljáró végrehajtó a fog-
lalás során köteles kijelölni azt a vásárlásra jogosult
kereskedőt, akinek a végrehajtást szenvedő a lefoglalt
gabonát megvételre felajánlani köteles, egyúttal pedig
figyelemzteti az eljáró végrehajtót a végrehajtást szen-
vedőt arra, hogy a lefoglalt gabonát a kijelölt keres-
kedőnek tartozik a 111.000. számú közelítésiügyi minisz-
teri rendelet 11—12. §-aiban megszabott határidő alatt
beszozáltatni. A kijelölt kereskedő cégét, telepét és e
figyelemztetés megtörténetét a végrehajtó köteles a
zálogolási jegyzőkönyvben feltüntetni. A községi elő-
járóság, illetve a városi adóhivatal pedig legkésőbb a
zálogolást követő napon felhívja a kijelölt kereskedőt,
hogy a lefoglalt gabona vételárát a gabona átvételekor
— szavatosság terhe alatt — fizesse be a községi, illetve
városi pénztárba. Ha a hátralekös beszozáltatási köte-
lezettségének az előírt határidőn belül nem tette ele-
get, a községi eljáróság, illetve a városi adóhivatal
a földzolgabíró, illetve a polgármestert keresi meg a
beszozáltatási kötelezettség teljesítése iránt való kény-
szerintézkedés végett.

2. Ha a végrehajtást szenvedő a beszozáltatási köte-
lezettség alá eső gabonáját vételre már felajánlotta,
de a gabona vételára még nincs kifizetve, úgy a végre-
hajtónak ezt a vételárkövetelést kell végrehajtás alá
vonnia, illetve letiltani.

3. Beszozáltatási kötelezettség alá nem eső gabonát
lefoglalás esetén folyó évi július 2-án kihirdetett 3380.
M. E. számú kormányrendeletnek megfelelően kell érté-
kesíteni.

4. Ha alapos gyanú merül fel az iránt, hogy a
végrehajtást szenvedő gabonáját annak lefoglalása
után értékesíti és az ellenértéket a foglaltató községi
előjáróság, illetve városi adóhivatalnak nem szo-
gáltatja be, a lefoglalt gabonát a foglaltató — ha a
foglaltató a cséplés előtt történt, úgy annak kicséplése
után — hatósági őrizetbe kell venni és a 3380. M. E.
számú kormányrendeletnek megfelelően kell értéke-
síteni, a befolyó ellenértéket pedig a végrehajtást szen-
vedő köztartozásainak törlesztésére kell elszámolni.

5. Ha a közadók módjára vezetett végrehajtás során
értékesített gabonát törvényes zálogjog terheli, vagy
arra bírói végrehajtást is vezettek, a befolyó ellenér-
téket bírói letétbe kell helyezni.
A pénzügyminiszter rendeletének 2. §-a kimondja,
hogy ha a községi eljáróság vagy az eljáró végre-
hajtó jelöli ki a lefoglalt gabona megvásárlására jog-
sított kereskedőt, ennek kötelesege a gabona megv-
tételt az eladó gazdakönyvébe bejegyezni, a vételről
négy példányban vételi jegyet kiállítani és ennek egyik
példányát az eladónak átadni.
A rendelet 3. §-a értelmében a végrehajtás alól men-
tes mennyiség megállapítására az azal elterfésse kell
a közadók kezelésére vonatkozó általános szabályokat
alkalmazni, hogy a 111.000. számú közelítésiügyi minisz-
teri rendelet 19. §-a értelmében vámorlésre jogosult
hátralekös és háztartásának minden tagja részére fej-
enként 240 kg kenyérgabona (búza, rozs és kétszeres),
továbbá a mezőgazdálkodással foglalkozó hátralekösök
vetőmagszükségletének fedezésére a tényleges vető-
magszükséglet mentesítendő a foglalt alól, mégpedig
az utóbbi akkor is, ha a tényleges vetőmagszükséglet
meg is haladja a 12 kat. hold szántóföld bevetéséhez
szükséges vetőmagmennyiséget. A tényleges vetőmag-
szükséglet a gazdakönyvben foglalt vételéről adata-
tok alapján kell megállapítani. A zálogolási jegyző-
könyvek felülvizsgálata alkalmával a jegyző, illetőleg
a városi adóhivatal vezetője köteles meggyőződni arról,
vajjon a végrehajtó a tényleges vetőmagszükséglet
helyes mennyiségben mentesítette-e a foglalt alól.
Ha tévedés történt, haladéktalanul intézkedni kell
a szabálytalanul lefoglalt vetőmagszükségletnek a fog-
lalás alól való mentesítése, illetőleg az esetleg szabály-
talanul mentesített mennyiségnek lefoglalása iránt.
Végül a pénzügyminiszteri rendelet 4. §-a kimondja,
hogy a gabona átvételére jogosított kereskedők az át-
vett gabona ellenértékét a közadótartozások fedezetéül
nem tarthatják vissza. Abban az esetben tehát, ha a
hátralekös gabonáját már beszozáltatta a lakóhelyére
névze illetékes körzetben átvételre jogosult kereskedő
valamelyikének, vagy a vételi jegy kiállítására már meg-
történt és előzőleg a beszozáltatott gabonát ingó mód-
jára le nem foglalták, úgy a vételárkövetelést kell
végrehajtás alá vonni, illetve letiltani. A letiltási ren-
delvényt a gabonát átvéve, illetőleg a vételi jegyet ki-
állító kereskedőnek kell kézbesíteni. A letiltási rend-
vény csak akkor hatályos, ha a hátralekösnek a keres-
kedővel szemben követelési joga keletkezett. Követelési
jog akkor áll fenn, ha a gabona átvétele vagy a vételi
jegy kiállítására már megtörtént, de a vételár még nincs
kifizetve. Tekintettel arra, hogy a 111.000. számú kö-
zéletésiügyi miniszteri rendelet 14. §-a értelmében a 30
métermázsát meg nem haladó gabonamennyiséget a ke-
reskedő az eladó kívánságára azonnal köteles átvenni,
elszállítani és a vételárát a szállításkor kifizetni: a ki-
sebb mezőgazdasági ingatlanon rendelkező hátralekösök-
nál csak úgy nyerhet kiellégítést gabonából, ha a kö-
zségi eljáróság, illetve a városi adóhivatal a jogosult
kereskedő által megvásárolt gabonát a kereskedő rak-
tárába való szállítás előtt lefoglalja.

**VIII. Termelés és tenyésztés:
Kedvezményes meszesési akció
rét- és legelőjavításra.**

A savanyú talajú rétek és legelők megjavítása cél-
jából a már évek óta folyamatban lévő kedvezményes
meszesési akció Bányffy Dániel báró földművelésügyi
miniszter ez ében is folytatja. A dunántúli vármegyék-
ben lápi mesziszap, az úgynevezett csapófüd, az ország
többi vármegyéjében pedig szénsavas meszkőpor kerül
kiosztásra olyan savanyú talajú rétekre és legelőkre,
amelyeket előzőleg megtrágyáztak (tekettek, komposzt,
trágyával, érett istállótrágya és karámtrágya), s amelye-
ken a takarítási és az esetleg szükséges víztelenítési
munkákat elvégezték.

150 métermázsza lápi mesziszap kedvezményes ára 80
pengő, 100 métermázsza szénsavas meszkőpor kedvez-
ményes ára ugyancsak 80 pengő. Az igénylőknek saját
költségükön kell gondoskodniuk a meszkőporok vagy
lápi mesziszapnak a vasúti állomásról való elszállításá-
ról és fizetniük kell az esetleges vasúti fekbért is. A
vasúti szállítás költségét az akció viseli.

Az igénylők mielőbb jelentkezzenek a kerületi zö-
ldmezőszervezeteknél: Alföldi Zöldmező Szövetség (Buda-
pest, V. Szent István-körút 17.), Dunántúli Zöldmező
Szövetség (Keszthely), Kisalföldi Zöldmező Szövetség
(Komárom), Hegyvidéki Zöldmező Szövetség (Kassa,
Fő-utca 123.), Erdélyi Gazdasági Egyesület Zöldmező
Szakosztálya (Kolozsvár, Monostori-út 3.), Kárpátaljai
Mezőgazdasági Kamara Zöldmező Szakosztálya (Ung-
vár).

A kedvezményt legeltetési farsulatok, birtokosságok
és községek, továbbá a kerületi zöldmező-szervezetek
tagjai kaphatják, ha 500 kat. holdnál nem nagyobb bir-
tokok gazdálkodnak. Bővebb felvilágosítást a kerületi
zöldmezőszervezetek, vagy a vármegyeyi mezőgazdasági fel-
ügyelőségek adnak.

Száritóberendezések létesítésének állami támogatása.

A száritóberendezések létesítéséhez fűződő nagy gazdasági érdekekre való tekintettel, a földművelésügyi miniszter e telepek berendezését ebben az évben is anyagi segélyben részesíti. A földművelésügyi minisztérium elsősorban olyan száritóberendezések felállítását támogatja, amelyek olajmagvak száritására alkalmasak. A kisebb, házilag elkészíthető száritóberendezések megépítését a minisztérium a betervezett költségvetés 50 százalékáig, legfeljebb azonban 2000 pengő értékig részesíti segélyben.

Szabályozták a malmok őrlésmenetét.

A pékek állandóan panaszkodnak a lisztzárltmányok súlyhiánya miatt, amit legtöbbször az okoz, hogy a kiörlés és kiszállítás közötti időben a liszt beszárad. A pékek emiatt nem tudnak pontosan elszámolni a lisztkészletekkel. A Gabonaforgalmi Központ most körlevelet intézett a malmokhoz és újból szabályozta a lisztörlési rendet.

Tudvalevő, hogy nemrégiben jelent meg a földművelésügyi miniszter rendelete, mely előírta a liszt viztartalmát. Ez a rendelet a malmoknak azt az előnyt biztosította, hogy nem felelősek a beszáradásért okozta súlyhiányért, akkor, ha az a hivatalosan megállapított viztartalomcsökkenéssel arányos. A rendelet viszont igen megnehezíti a lisztkereskedőknek és pékeknek a lisztutalványokkal való elszámolást az esetben, ha a malmok hosszabb ideig tárolt és ennek következtében beszáradt lisztet szállítanak.

A Gabonaforgalmi Központ ezért felhívta a malmokat, hogy csak annyi lisztet őrljenek, amennyi rövidebb időre szükséges és ne őrljenek nagy mennyiségű raktárra. Így lehetővé válik, hogy a malmok megfelelő lisztet szállítsanak és így megszüntethetők a súlyhiány miatti reklamációk.

Hangsúlyozza a központ, hogy minden olyan esetben, amikor a malom rosszhiszeműségének gyanúja merül fel, szigorú vizsgálatot fognak indítani és amennyiben a panasz be is igazolódik, a malom őrlési jogosultságát bevonnák.

IX. Terménybeszolgáltatás.

A mezőgazdasági termelők beszoolgáltatási kötelességével kapcsolatos egyes kérdések szabályozása.

A hivatalos lap július 23-i számában közzétett és egyidejűleg életbelépett 3920. M. E. számú kormányrendelet felhatalmazza a közellátásügyi minisztert, hogy közvetlenül vagy bérmelet által megbízott szerv útján a gazdálkodók által beszoolgáltatott termények és termékek tárolása céljából ideiglenesen igénybe vehesse és használata másnak átengedhesse — a tulajdonos vagy bérlő igényeszeri szükségletének figyelembevételével — az erre alkalmas üresen álló vagy csak részben használt raktárhelyiségeket. Pl. raktárakat, magtárakat, görékat, stb. Az igénybevétel legfeljebb egy évi időtartamra szólhat, amit azonban a közellátásügyi miniszter a szükséghez képest egy-egy évvel meghosszabbíthat. A tulajdonos, haszonbérlő, bérlő az ily módon igénybevett helyiséget köteles a közellátásügyi miniszter rendelkezésének megfelelően átengedni. Az igénybevétel kiterjed a helyiségek rendeltetésszerű használatához szükséges és a birtokos által nélkülözhető berendezési és felszerelési tárgyakra, még abban az esetben is, ha azokat az igénybevétel előtt a helyiségből elszállították. Az ideiglenesen igénybevett helyiség és berendezés használatáért térítés jár, amelynek mértékét a honvédelmi törvény 122. §-ban szabályozott bizottsági eljárással kell megállapítani. A bizottság elnöke a főszolgabíró vagy a polgármester, illetve ezek helyettese, tagjai pedig az illetékes gazdasági felügyelők, iparfelügyelők és a közellátási felügyelőség vezetője. A bizottsági eljárásra, valamint a térítési és kártérítési köteletelek érvényesítésére az 1940. évben kiadott 8500. számú honvédelmi miniszteri rendelet rendelkezései az irányadók.

A kormányrendelet ezenkívül arra is felhatalmazza a közellátási minisztert, hogy elrendelheti mezőgazdasági termények és termékek tárolására alkalmas üresen álló vagy csak részben használt helyiségek bejelentését, továbbá szabályozhatja a bejelentés módját és idejét.

A 3920. M. E. számú kormányrendelet a raktárak igénybevételére vonatkozó fentebb ismertetett rendelkezéseken kívül több, a mezőgazdasági termelők beszoolgáltatási kötelességével kapcsolatos kérdést is szabályoz. Így a rendelet 3. §-a kimondja, hogy amennyiben valamely hitelező a beszoolgáltatási kötelesség teljesítésére szánt termény vagy termék felett törvényes zálogjog illeti meg és a hitelező ezt a zálogjogát gyakorolni kívánja, köteles a gazdálkodót erről írásban értesíteni. Ebben az esetben a törvényes zálogjog átszáll a termény vagy termék helyébe lépő vételárra. Olyan termény vagy termék eladása esetében, amelynek vételárát törvényes zálogjog terheli, a gazdálkodó köteles a vásárlásra jogosított kereskedőnek bemutatni a hitelező fentemlítt írásbeli értesítését és arról a hitelezőt a bevő megnevezésével haladéktalanul értesíteni. Viszont a kereskedő köteles a bemutatást írásban igazolni és a vételárból a hitelezőt megillető részt a gazdálkodó hozzájárulása esetében a hitelezőnek kifizetni, hozzájárulása hiányában pedig bírói letétbe helyezni.

A kormányrendelet 4. §-a pedig kimondja, hogy a beszoolgáltatási kötelesség teljesítésére szánt termények vagy termékek bírói végrehajtási eljárás során történt lefoglalása nem akadályozza azt, hogy a gazdálkodó beszoolgáltatási kötelességének az előírtas határidőig a lefoglalt terménnyel vagy termékkel tegyen eleget. Ugyanis a lefoglalt terményre vagy termékre szerzett zálogjog a beszoolgáltatással átszáll a termény vagy termék vételárra. Ennélfogva a gazdálkodó köteles a foglalási jegyzőkönyv másolatát a vásárlásra jogosított

kereskedőnek bemutatni, a kereskedő pedig köteles a bemutatás megtörténtét a foglalási jegyzőkönyv másolatán aláírásával igazolni, a foglalást tudomásul venni és a vételárát bírói letétbe helyezni. Ha pedig az 1942. évi 4820. M. E. számú kormányrendelet 1. §-a alapján zárgondnok rendelkezett ki, annak kötelese az arról gondoskodni, hogy a gazdálkodó a megszabott határidőig eleget tegyen beszoolgáltatási kötelességének a lefoglalt terménnyel vagy termékkel.

A kormányrendelet 5. §-a pedig kimondja, hogy a közadók módjára vezetett végrehajtás során történt foglalás sem akadályozza, hogy a gazdálkodó beszoolgáltatási kötelességének a lefoglalt terménnyel vagy termékkel a rendelkezésemre elõírt határidőig eleget tegyen. E esetben a gazdálkodó a lefoglalt terményt vagy terméket beszoolgáltatási kötelességének teljesítése céljából csak a községi elõjáróság, illetve városi adóhivatal által kijelölt kereskedőnek ajánlhatja fel megvételre. E célból az eljáró végrehajtó köteles a foglalás során valamely vásárlásra jogosított kereskedőt kijelölni és ezt a kijelölt kereskedőt felhívni, hogy a lefoglalt termény vagy termék értékesítése esetében annak vételárát a község, illetve város pénztárába fizesse be. A lefoglalt terményre vagy termékre szerzett zálogjog a beszoolgáltatással önműködően a vételárra száll át. A kijelölt kereskedő a községi elõjáróság, illetve városi adóhivatal felhívása alapján köteles az előbbi bekezdés értelmében megvételre felajánlott termény vagy termék vételárát — szavatosság terhe alatt — a község, illetve város pénztárába befizetni. Ha a közadók módjára vezetett végrehajtás során értékesített terményt vagy terméket törvényes zálogjog terheli, vagy arra bírói végrehajtást is vezettek, a befolyó ellenértéket bírói letétbe kell helyezni.

X. Vegyes rendelkezések.

Mezőgazdasági tanfolyamok a gazdasági jellegű nyolcosztályos népiszkolák tanerő részére.

Hogy a gazdasági jellegű szervezett 8 osztályos népiszkolák megfelelően tudjanak a községi elõjáróság, illetve városi adóhivatal felhívása alapján köteles az előbbi bekezdés értelmében megvételre felajánlott termény vagy termék vételárát — szavatosság terhe alatt — a község, illetve város pénztárába befizetni. Ha a közadók módjára vezetett végrehajtás során értékesített terményt vagy terméket törvényes zálogjog terheli, vagy arra bírói végrehajtást is vezettek, a befolyó ellenértéket bírói letétbe kell helyezni.

A földművelésügyi igazgatás egyszerűsítése.

A hivatalos lap július 25-i számában közzétett 3970. M. E. számú kormányrendelet fontos rendelkezéseket tartalmaz a földművelésügyi igazgatás egyszerűsítése és szakszerűségének előmozdítása tárgyában. A rendelet lapunk vezetőhelyén méltatjuk, fontosabb rendelkezéseit pedig az alábbiakban szövegesen ismertetjük.

A rendelet indoklásából kiemeljük, hogy mivel az önálló földművelésügyi minisztérium csak 1889-ben létesült, a földművelésügyi igazgatás önálló külső szervei nem épülhettek ki annyira, mint pl. a pénzügyi igazgatás alsófokú tagozatai. A földművelésügyi igazgatási feladatokat éppen ezért az általános közigazgatási hatóságok látják el és az időközben megszervezett földművelésügyi szakközégek és szakhivatalok, mint az általános közigazgatási hatóságok szakszolgálati működnek. Az önálló jogkörű külső szervezet hiánya következtében a földművelésügyi minisztérium hatáskörébe került nagyszámú egyes ügyek intézése, ami tulajdonképpen nem kormányzati feladat. Ennélfogva a földművelésügyi központi igazgatás túlerhelése a gyors ügyintézési és gátolta és megnehezítette a minisztérium tulajdonképpeni feladatának az irányításának és az elvi kérdésekkel való foglalkozásnak ellátását. Ezért igyekez a földművelésügyi minisztérium már több, mint két évtized óta, külső szerveket kiépíteni és külön szakhivatalokat létesíteni. A mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény életbeléptetése óta újabb nagyon jelentős feladatokkal bővült a földművelésügyi igazgatás, tehát immár halaszthatatlanná vált a központi igazgatás tehermentesítése. A rendelet indoklása szerint több szervezeti változtatásra is szükség volna a földművelésügyi igazgatásban. De ezeknek megvalósítása a háború idején fokozott átmeneti nehézségekkel jár. Ezt tehát a háború utánra kell halasztani és az alább ismertetendő rendelet csak a főmegyei intézkedésének decentralizálását, továbbá a jogorvoslati eljárások szűkítését valósítja meg ott, ahol az ügyek jelentősége nem kívánja meg, hogy azok több fokozatot is foglaljanak. Ugyanezt a célt szolgálja egyes szükségtelemül hosszú eljárási határidő megrövidítése, az ugyanarra a tárgykörre vonatkozó eljárások egységesítése és az alsóbbfokú hatóságok önálló intézkedési jogkörének kiterjesztése.

A rendelettervezet másik célja a szakszerűség szélesebbkörű érvényesítése azáltal, hogy a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságában a szaküzveket az illető földművelésügyi ágazat szaktisztviselői adták elő és a kizárólagosan szaküzveket a szakhivatalok intézik el és ezenkívül azokat az ügyeket, amelyek nem kívánják meg az állami vagy törvényhatósági igazgatás közreműködését, magának a gazdálkodóknak, tehát az érdekelteknek az intézésébe teszi át.

Fontos rendelkezés az is, hogy a földművelésügyi minisztérium központi fogalmazási személyzetének létszámába ezentúl olyanokat is ki lehet nevezni, akik képesítésüket, oklevelüket valamely mezőgazdasági főiskolán vagy a József Nádor Műegyetem mezőgazdasági és állatorvosi karán szerezték. Ezzel az OMGE-nak a

köztisztviselők minősítéséről szóló 1888. évi I. t.-c. módosítására irányuló régi követelése valósul meg és lehetővé válik a mezőgazdasági szakképesítésnek a földművelésügyi minisztérium fogalmazási karában való fokozottabb érvényesítése. Ugyanezt a célt szolgálja az a rendelkezés is, hogy a szaktisztviselőktől további elméleti és gyakorlati közigazgatási képzettséget is meg lehet követelni. Végül arról is gondoskodik a rendelet, hogy a földművelésügyi miniszter a gazdasági tanfolyamok és előadások rendezését arányosabbá és tervszerűbbé tehesse, ami ugyancsak régóta érzett szükségletet fog kielégíteni.

A 3970. M. E. számú kormányrendelet főbb rendelkezéseit az alábbiakban ismertetjük:

I. Hatóságok és eljárások.

1. §. A földművelésügyi igazgatás körébe eső, a 2–12. §-okban felsorolt ügyekben az eljáró hatóságok (ügyintéző szervek) hatásköre és eljárása a 2–14. §-ok rendelkezései értelmében módosul.

II. Általános földművelésügyi igazgatás.

2. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből az Országos Mezőgazdasági Kamara hatáskörébe megy át mezőgazdasági kiállítás, illetőleg mezőgazdasági árumintavásár engedélyezése (1933: XXI. t.-c. 4. §; 1942: XVI. t.-c. 9. §), kivéve az országos jellegű mezőgazdasági kiállítások és mezőgazdasági árumintavásárak, továbbá az ipari és mezőgazdasági (vegyes) kiállítások, valamint az ipari és mezőgazdasági (vegyes) árumintavásár engedélyezését.

(2) A törvényhatóság első tisztviselőjének a hatásköréből a kerületi mezőgazdasági kamara hatáskörébe megy át az egy törvényhatóság területénél kisebb területre kiterjedő mezőgazdasági kiállítások és mezőgazdasági árumintavásárak engedélyezése (1933: XXI. t.-c. 4. §; 1942: XVI. t.-c. 9. §).

(3) A M. Kir. Növénytermesztési és Növénynevelési Kísérleti Intézetének a termelési folyamán közvetlenül bejelentett takarmányröpamag ellenőrzéséhez a földművelésügyi miniszter engedélye nem szükséges (10.920/1939. M. E. 2. § [1939. évi R. T. 2267. o.]).

III. Kertészeti igazgatás.

3. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a kertészeti felügyelőség hatáskörébe megy át:

a) gyümölcsfaoltványok üzletszerű (kereskedelmi) termelésére új gyümölcsfaiskola létesítésének, valamint a már meglévőket üzemeltetésének az engedélyezése (1938: XXXI. t.-c. 29. §);

b) az 1935: IV. törvények hatálya alá nem tartozó területen füzű elõ díofa kivágásának az engedélyezése (4200/1941. M. E. 1. § (2) bek. [1941. évi R. T. 1797. o.]).

(2) A 4200/1941. M. E. számú rendelet 1. §-ának (1) bekezdése és a díofa szállításiának korlátozásáról szóló 560/1942. M. E. számú rendelet 1. §-a (Bp. K. 1942. évi 22. szám) akként módosul, hogy elõ díofák kivágására, valamint kivágott díofák szállítására a kertészeti felügyelőség, az 1935: IV. törvények hatálya alá tartozó területen lévő díofák tekintetében pedig az elõfelügyelőség ad engedélyt.

IV. Szőlészeti és borászati igazgatás.

4. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a szőlészeti és borászati felügyelőség hatáskörébe megy át:

a) új szőlő telepítésének az engedélyezése (1938: XXXI. t.-c. 23. § (3) bek.; 8600/1940. M. E. 1. § [1940. évi R. T. 3247. o.]);

b) szőlővesszők és szőlőoltványok üzletszerű (kereskedelmi) termelésére új szőlőtelep létesítésének az engedélyezése (1938: XXXI. t.-c. 29. §; 85.000/1938. F. M. 95. és 100. § [1938. évi R. T. 3128. o.]).

(2) A földművelésügyi miniszter hatásköréből az Országos M. Kir. Szőlő- és Borászati Kísérleti Intézet igazgatójának a hatáskörébe megy át:

a) természetes cukorhiány pótlása céljából mustnak vagy seprőjéről le nem fejtett új borknak beszártított musttal vagy száritott (fonnyasztott) szőlővel való javításának az engedélyezése, ha a javítás az 1936: V. t.-c. 5. §-ának első bekezdésében megállapított szeszartalmat meghaladja (1936: V. t.-c. 5. § harmadik bek.; 70.000/1936. F. M. 5. § [1936. évi R. T. 1015. o.]);

b) típusbor, esemegebor (fürtösbor), borecet gyártására szolgáló bor, misztella (fojtott must) és párlási célra szolgáló bor (Brennwein) előállításának az engedélyezése, valamint a kedvezőtlen évrátatok termésének a javítása céljából borhoz, illetőleg muszhoz borpárlat hozzáadásának az engedélyezése (1936: V. t.-c. 6., 38., 39. és 40. §; 70.000/1936. F. M. 38., 39., 40., 9. és 8. §);

c) típusbor forgalombahozatalának az engedélyezése (1936: V. t.-c. 38. § második bek.; 70.000/1936. F. M. 38. §).

(3) A hegyközségi közgyűlésnek vagy választmányának, illetőleg a hegyközségi feladatkörben eljáró hatóságoknak a határozata elleni fellebbezések tárgyában (1938: XXXI. t.-c. 10. §) a közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága (a következőkben: gazdasági albizottság) határoz; határozata ellen fellebbezésnek nincs helye.

V. Erdészeti igazgatás.

5. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből az erdőgazgatóság hatáskörébe megy át:

a) az erdőkről és a természetvédelemről szóló törvény hatálya alá tartozó terület megállapítása (1935: IV. t.-c. 4. és 15. §; 35.000/1938. F. M. 45. § [1938. évi R. T. 536. o.]);

b) erdőnek az erdőgazdasági művelés alóli végleges kivonásának a megengedése olyan eseterület ellenében, amelyet a tulajdonos meglévő erdejéhez csatlakozóan szolgáltat, ha a kivonandó terület kiterjedése a 20 kataszteri holdat, ennél nagyobb terület kivonása esetén a kettő évi vágás terület mértékét nem haladja

meg és folyó (1935: I. c) e) kivonás nélkül, holdat. IV. tör. erdőgaz. 16. § m) d) a) haladó t.-c. 38. (2) a) sági al körébe a) s) gyása, erdőre akkor, tásbave nem h) b) i) erede me, ill. óspedig sere, s) erdőhöz 3000 ka 85. §); c) a) mód és (1935: I. d) a) e) a) el- és nálati és fele i) zben, (1935: I. e) a) ben elő főhaszn diktól) f) n) kataszti függő be) ni m) (3) gazdas tokkossá olyan § első §) a) mezőgri tés, te (1935: I. b) a) telét m esőnk) c) a) haladó ingatta § más) d) a) teri ho művelé ség kö) e) a) idegeni célra v bek. 8. gyon é) f) v) adása k negyedi g) a) h) a) lat elfo) (4) A) dasági v) sági tá) rendelés (5) A) igazgató a) er) végett IV. t.-c. b) 20) üzemet) 32. §, m) c) a) nak a) 35.000/19) d) a) zására) ján a) tudomá) e) ü) molyzet zásbave t.-c. 46. f) az) ján az) 140. § d) g) a) delő, il) idevont) tások a) § negy) 6. §) gazdas) nyészet) tásbave

1933. évi I. t. c. m. e. valósul meg és a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 2-12. §-ok hatáskörébe (1935. IV. t. c. 38. §-ok rendelték át).

VII. Rét- és legelőgazdasági igazgatás.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

meg és a korábban esetleg már engedélyezett cseréből folyó erdőföldesítés kötelezettségének sikerrel megfelelt (1935. IV. t. c. 16. § első és harmadik bek.);

c) erdőnek az erdőgazdasági művelés alóli végleges kivonásának a megengedése csereterület szolgáltatása nélkül, ha a kivonandó terület kiterjedése a 2 kataszteri holdat nem haladja meg, vagy ha az erdőt nem az 1935. IV. törvények, hanem más jogszabály alapján kell az erdőgazdasági művelés alól kivonni (1935. IV. t. c. 17. § 18. § második bek.);

d) a megállapított évi vágás kétszeresét meg nem haladó rendkívüli fahasználat engedélyezése (1935. IV. t. c. 38. § harmadiktól hatodik bek.);

(2) A földművelésügyi miniszter, illetőleg a gazdasági albizottság hatásköréből az erdőgazdaság hatáskörébe megy át:

a) sarjerdőkre vonatkozó üzemterveknek a jóváhagyása, tekintet nélkül az erdő kiterjedésére, a szálerdőre vonatkozó üzemterveknek a jóváhagyása pedig akkor, ha az erdőhöz tartozó egyéb területek számításbavételével az erdő területe az 500 kataszteri holdat nem haladja meg (1935. IV. t. c. 35. §);

b) üzemátvizsgálás jóváhagyása, feltéve, hogy annak eredménye megegyezik az üzemterv általános előírásával, illetőleg az eltérő hatáskörű intézkedések alapszik éspedig sarjerdőknél tekintet nélkül az erdő kiterjedésére, szálerdőnél pedig akkor, ha annak a területe az erdőhöz tartozó egyéb területek számításbavételével a 3000 kataszteri holdat nem haladja meg (35.000/1938. F. M. 85. §);

c) az erdőgazdasági üzemterv módosítása, az üzemterv módosításának megváltoztatásának a kivételével (1935. IV. t. c. 38. § első bek.);

d) a vágásere és átmenetileg az üzemtervtől eltérő elő- és mellékhasználat engedélyezése és az ilyen használat feltételeinek a megállapítása, továbbá a termelés és felújítás befejezésére megszabott határidőnek egy-éves és legfeljebb egy évvel való meghosszabbítása (1935. IV. t. c. 38. § második bek.);

e) a 10 éves gazdasági időszakon belül az üzemtervben előírt, de az előírásoktól eltérően igénybe nem vett földhasználat engedélyezése (1935. IV. t. c. 38. § harmadiktól hatodik bek.);

f) mezőgazdasági műveléssel nem rendelkező erdő kataszteri holdat meg nem haladó és területileg összefüggő erdő tulajdonátörvénnyel kapcsolatos természetbeni megosztásának az engedélyezése (1935. IV. t. c. 75. §);

(3) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági albizottság hatáskörébe megy át az erdőbirtokossági társulati (erdőgazdasági közösségi) közgyűlés olyan határozatainak a jóváhagyása (1935. IV. t. c. 200. § első bek. 2. pont), amely határozatoknak a tárgya:

a) 10 kataszteri holdat meg nem haladó, erdő- és mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlan elidegenítése, továbbá az ebből származó eladási ár felhasználása (1935. IV. t. c. 165. §);

b) a társulat (közösség) egy évi átlagos nyers bevételét meg nem haladó összegű társulati (közösségi) kölcsönök felvétele (1935. IV. t. c. 168. § első bek.);

c) az előbbi pontban említett összeget meg nem haladó kölcsön biztosítása végett társulati (közösségi) ingatlan jelzálogjoggal megterhelése (1935. IV. t. c. 168. § második bek.);

d) a társulat (közösség) kötelekébe tartozó 10 kataszteri holdat meg nem haladó, erdő- és mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlan kisajátítása esetében egyezség kötése (1935. IV. t. c. 194. § negyedik bek. 7. pont);

e) a társulat ingó tárgyakonak a felosztása, elidegenítése, megterhelése vagy rendeltetésétől eltérő célra való felhasználása (1935. IV. t. c. 194. § negyedik bek. 8. pont), ha a határozat által érintett ingó tárgyak értéke 10.000 pengőt meg nem halad;

t. c. 1. §-ában említett kedvezmények, segélyek, díjak és jutalmak engedélyezése a földművelésügyi miniszter által megállapított keretben és feltételek mellett.

VII. Rét- és legelőgazdasági igazgatás.

7. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági albizottság hatáskörébe megy át a legeltetési társulati közgyűlés olyan határozatainak a jóváhagyása (1913. X. t. c. 60. §), amely határozatoknak a tárgya:

a) 10 kataszteri holdat meg nem haladó, mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló ingatlan szerzése (1913. X. t. c. 49. § 5. pont);

b) társulati kölcsönök felvétele és egyéb szerződési kötelezettségek vállalása, ha a kölcsön, illetőleg a kötelezettség összege a társulat két évi átlagos nyers bevételét nem haladja meg (1913. X. t. c. 49. § 6. pont; 27. § első és második bek.);

c) a társulat kötelekébe tartozó 10 kataszteri holdat meg nem haladó, mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló ingatlanok eladás útján való elidegenítése, elcserelése, ilyen ingatlanok kisajátítása esetén egyezség kötése (1913. X. t. c. 49. § 7. pont; 21. § első bek.; 22. §);

d) a b) pontban említett összeget meg nem haladó jelzálogjog engedélyezése (1913. X. t. c. 49. § 7. pont; 24. § első bek.; 27. § harmadik bek.);

e) 10 kataszteri holdat meg nem haladó ingatlanokra rendeltetésüktől eltérő vagy más rendkívüli használatok és haszonvételek (bérlet, haszonbérlet); továbbá a kö- és kavicsbányák nyitása (1913. X. t. c. 49. § 7. pont);

f) a társulat ingó tárgyakonak a felosztása, elidegenítése és megterhelése, valamint rendeltetésétől eltérő célra fordítása (1913. X. t. c. 49. § 8. pont), ha a határozat által érintett ingó tárgyakon értéke 10.000 pengőt meg nem halad meg;

g) 10 kataszteri holdat meg nem haladó ingatlanok tekintetében, amennyiben a bérbe- vagy haszonbérbeadás meg van engedve (1913. X. t. c. 49. § 7. pont), bérleti és haszonbérleti szerződések megkötése három évnél hosszabb időre (1913. X. t. c. 49. § 9. pont);

h) perindítási vagy perbeli egyezség kötése, ha a per vagy a perbeli egyezség tárgyának az értéke a b) pontban említett összeget meg nem haladja (1913. X. t. c. 49. § 10. pont);

i) az ingatlanokon végzendő javító munkálatok és beruházások, ha azok értéke a b) pontban említett összeg felét meg nem haladja (1913. X. t. c. 49. § 12. pont).

(2) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági albizottság hatáskörébe megy át:

a) a társulatot illető elővásárlási jog gyakorlása és a hozzájárulás megadása felől a választmány által hozott határozat ellen előterjesztett panasz tárgyában való végérvényes döntés (1913. X. t. c. 31. §);

b) a társulat rendkívüli bevételeinek mikénti felhasználása felől való végérvényes döntés (1913. X. t. c. 42. §);

c) a társulat felosztása esetében külön felszámoló kirendelése (1913. X. t. c. 59. § harmadik bek.);

d) a társulat megalakulásához hozott határozatok végérvényes jóváhagyása (1913. X. t. c. 85. §), amennyiben az elidegenítés, bérlet, haszonbérlet, felosztás vagy a gazdasági rendeltetés megváltoztatása 10 kataszteri holdat meg nem haladó, mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló ingatlanra vonatkozik, a megterhelés összege pedig a birtokosság két évi átlagos nyers bevételét meg nem haladja meg.

c) fegyelmi hatóság alatt nem álló vizsgáló állatorvossal szemben büntetés alkalmazása kirendeléssel járó hivatali köteletségének a megszegése vagy hanyagul teljesítése esetén (1928. XIX. t. c. 14. §; 100.000/1932. F. M. 47. § (12) bek.);

d) vizsgáló állatorvosok kirendelése a gépkocsin történő állatszállításokhoz (100.000/1932. F. M. 60. § (1) bek.);

(2) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatósági m. kir. állatorvos hatáskörébe megy át:

a) állami méneknek, valamint a katonai kincstár által magánvállalkozóknak tartásra kiadott katonalovaknak takonykórral való fertőzöttség megállapítása céljából különleges diagnosztikai eljárás alá vonása (100.000/1932. F. M. 34. § (3) bek.);

b) nagyértékű állatnak, értékes ménesnek, valamely gazdaság nagyobb loállományának, valamely nagyobb loállománnyal bíró község egész loállományának, avagy az állomány jelentékeny részének a takonykórral való fertőzöttség megállapítása céljából különleges diagnosztikai eljárás alá vonása (100.000/1932. F. M. 34. § (4) bek.);

(3) A földművelésügyi miniszter, illetőleg a másodfokú állategészségügyi rendőri hatóság hatásköréből a törvényhatósági m. kir. állatorvos hatáskörébe megy át a húsvizsgálói tanfolyamok rendezése és a tanfolyamok előadójának kijelölése (100.000/1932. F. M. 86. § 1. bek.);

(4) A másodfokú állategészségügyi rendőri hatóság hatásköréből a törvényhatósági m. kir. állatorvos hatáskörébe megy át:

a) javaslatlétel vasútállomásnak marharakodó állomásként kijelölésére (100.000/1932. F. M. 46. § (4) és (5) bek.);

b) javaslatlétel vizsgáló állatorvosnak a marharakodó állomásra kirendelésére (100.000/1932. F. M. 47. § (2) és (3) bek.);

c) javaslatlétel vizsgáló állatorvosnak gépkocsin történő állatszállításához kirendelésére (100.000/1932. F. M. 60. § (2) bek.);

(5) Az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatóság helyett a járási (városi) m. kir. állatorvos intézkedik a következő ügyekben:

a) állati hullarészeknek állatok etetésére való felhasználásának az engedélyezése (100.000/1932. F. M. 115. § (1), (6) és (8) bek.);

b) legelők fertőzöttségének a megállapítása (100.000/1932. F. M. 148. § (1), bek. 1. pont és (2) bek.);

c) lépfene, illetve seregező úszók elleni védőoltás végrehajtásának az elrendelése (1928. XIX. t. c. 44. § (1) bek. 10. pont; 100.000/1932. F. M. 148. § (1) bek. 2. pont);

d) sertéspestis (sertésvész) elleni szimultán oltás és tisztán vírusos oltás engedélyezése magánfél kérelmére (100.000/1932. F. M. 149. § (6) és (7) bek.);

e) ebzárlat megszegése miatt befogott állat leölésének a mellőzése és hatósági megfigyelés alá helyezésének az engedélyezése (100.000/1932. F. M. 324. § (2) bek.);

f) ragadós száj- és körömfájás esetében a hasított körmű állatok mesterséges fertőzésének az elrendelése (100.000/1932. F. M. 369. § (3) és (5) bek.).

(6) A járási (városi) m. kir. állatorvos a helyi állategészségügyi hatóság bejelentésére (100.000/1932. F. M. 195. § (1) bek.) - veszélyes járvány fellépésének vagy terjedésének a megakadályozása céljából, sürgős szükség és közvetlen veszély esetében - köteles külön kiküldő rendelkezés nélkül is a helyszínrre kiszállni és a 100.000/1932. F. M. számú rendelet 203-219. §-ában felsorolt óvó és elfolytató repdzabályokat végrehajtani.

(7) Az (5) bekezdésben felsorolt esetekben a járási (városi) m. kir. állatorvos intézkedését az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatóság intézkedésével kell egyenlőnek tekinteni; a járási (városi) állatorvos ilyen intézkedés ellen az érdekeltek felől és az érdekeltek község elöljáróságától az intézkedésnek a tudomására jutásától számított nyolc nap alatt előterjesztéssel élni az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatósághoz. Az előterjesztésnek halasztó hatálya nincs; indokolt esetben azonban az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatóság a járási (városi) állatorvos rendelkezésének a végrehajtását felfüggesztheti. Az előterjesztés alapján hozott határozatot jogorvoslat szempontjából elsőfokú határozatnak kell tekinteni.

IX. Vízügyi igazgatás.

9. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatóság első tisztviselőjének a hatáskörébe megy át:

a) közérdekből fenntartandó társulati védművek járkarban tartására és felügyeletére szükséges összeg társulati költségelírásnyomtatvány felvételének és a társulati tagokra való kivételének hivatalból elrendelése (1884. XIV. t. c. 21. § első bek.; 1885. XXIII. t. c. 113. § első bek.);

b) közérdekből fenntartandó társulati területen a miniszteri megbízott által szükségesnek jelzett munkák elrendelése, valamint a munkák végrehajtására záros határidő kitézése (1884. XIV. t. c. 22. § első bek.; 1885. XXIII. t. c. 114. § első bek.);

c) közérdekből záros határidőn belül elvégzendő munkák végrehajtásáról és fenntartásáról a társulat terhére való gondoskodás és az ekként végrehajtandó munkákra szükséges összegeknek az érdekeltségre való kivetése (1884. XIV. t. c. 22. § második bek.; 1885. XXIII. t. c. 114. § második bek.).

(2) Az 1884. XIV. t. c. 21. § második bekezdése és az 1885. XXIII. t. c. 113. § második bekezdése hatályát veszti.

(3) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a vízügyi műszaki hivatal (folyamérnöki hivatal, kultúr- mérnöki hivatal, stb.) vezetőjének a hatáskörébe megy át:

a) művelési módok megállapítása a folyók töltései közti előtérben és a fakadó- és szivárgóvizek ellen való védelemre szükséges területen (1885. XXIII. t. c. 49. §);

b) víztársulatok működésével kapcsolatos területen községek, érdekeltségek vagy egyesek által víztársu-

1933. évi I. t. c. m. e. 4. §-a a földművelésügyi miniszter hatásköréből a földművelésügyi miniszter hatáskörébe megy át.

VI. Allattenyésztési igazgatás.
6. §. A földművelésügyi miniszter hatásköréből a gazdasági felügyelőség hatáskörébe megy át a köztenyésztési céljára szolgáló apaállatok beszerzésével, tartásával és gondozásával kapcsolatban az 1908. XLIII.

VIII. Állategészségügyi igazgatás.
8. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatóság első tisztviselőjének a hatáskörébe megy át:
a) vizsgáló állatorvosok kirendelése a marharakodó állomásokra (1928. XIX. t. c. 14. §; 100.000/1932. F. M. 47. § (1) bek. [1933. évi R. T. 8. o.]);
b) marharakodóul ki nem jelölt állomásra magánfel kérelmére vizsgáló állatorvos kirendelése (1928. XIX. t. c. 14. §; 100.000/1932. F. M. 47. § (10) bek.);

IX. Vízügyi igazgatás.
9. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a törvényhatóság első tisztviselőjének a hatáskörébe megy át:
a) közérdekből fenntartandó társulati védművek járkarban tartására és felügyeletére szükséges összeg társulati költségelírásnyomtatvány felvételének és a társulati tagokra való kivételének hivatalból elrendelése (1884. XIV. t. c. 21. § első bek.; 1885. XXIII. t. c. 113. § első bek.);
b) közérdekből fenntartandó társulati területen a miniszteri megbízott által szükségesnek jelzett munkák elrendelése, valamint a munkák végrehajtására záros határidő kitézése (1884. XIV. t. c. 22. § első bek.; 1885. XXIII. t. c. 114. § első bek.);
c) közérdekből záros határidőn belül elvégzendő munkák végrehajtásáról és fenntartásáról a társulat terhére való gondoskodás és az ekként végrehajtandó munkákra szükséges összegeknek az érdekeltségre való kivetése (1884. XIV. t. c. 22. § második bek.; 1885. XXIII. t. c. 114. § második bek.).
(2) Az 1884. XIV. t. c. 21. § második bekezdése és az 1885. XXIII. t. c. 113. § második bekezdése hatályát veszti.
(3) A földművelésügyi miniszter hatásköréből a vízügyi műszaki hivatal (folyamérnöki hivatal, kultúr- mérnöki hivatal, stb.) vezetőjének a hatáskörébe megy át:
a) művelési módok megállapítása a folyók töltései közti előtérben és a fakadó- és szivárgóvizek ellen való védelemre szükséges területen (1885. XXIII. t. c. 49. §);
b) víztársulatok működésével kapcsolatos területen községek, érdekeltségek vagy egyesek által víztársu-

latok útján végrehajtandó vízrendezési munkálatok műszaki terveinek az elkészítése iránti intézkedés és munkálatok végrehajtásának az elrendelése (1885: XXIII. t. c. 72. §; 1923: XLI. t. c. 7. és 9. §);

c) vízrendező társulatok tisztviselői ellen fegyelmi vizsgálat elrendelése, a tisztviselők felfüggesztésének a kivételével (1884: XIV. t. c. 24. §; 1885: XXIII. t. c. 98. §; 50.515/1887. K. K. M. 2. és 3. § [1888. évi R. T. 127. o.]).

(4) A földművelésügyi miniszter helyett a vízügyi műszaki hivatal vezetője a pénzügyigazgatóság meghallgatásával határoz 500 kataszteri holdnál kisebb, állandóan vagy időszakosan vízborítással károsított területek tulajdonosainak a kártékony vizek lecsapolására kötelezése tárgyában (1923: XLI. t. c. 1., 2., 6., 7. és 8. §). Ez a rendelkezés nem érinti a társulati közgyűlésnek annak első fokon való megállapítására vonatkozó jogkörét, hogy a társulatnak a víziművek kiépítésére és fenntartására irányuló kötelezettsége mennyire terjed (1923: XLI. t. c. 2. § harmadik bek.). A helyszíni bizottsági tárgyalásra (1923: XLI. t. c. 8. § második bek.) a pénzügyigazgatóságot kell meghívni. A belvíz elvezetésére irányuló és a vízügyi műszaki hivatal rendelkezésére bocsátott munkálatokat, azok befejezése után, a munkálatokat elrendelő hivatal vizsgálja felül s ha a felülvizsgálat alapján megállapítja, hogy valamely víztársulatnak a belvíz elvezetése céljából végrehajtott munkálatai a kifizetést célt el nem érték, a munkálatok kiegészítését vagy átalakítását rendeli el (1923: XLI. t. c. 5. §). Az esetleges állami támogatás kérdésében továbbra is a földművelésügyi miniszter határoz a pénzügyminiszterrel egyetértéssel (1923: XLI. t. c. 11. és 12. §).

(5) A törvényhatóság első tisztviselőjének a már megalakult társulatok vízmunkálatainak a vízügyi engedélyezése ügyében hozott határozatához (1885: XXIII. t. c. 74. § harmadik bek.), ha a határozat ellen észrevétel nincs, a földművelésügyi miniszter megerősítése nem szükséges.

10. §. (1) A törvényhatóság első tisztviselője helyett az illetékes vízügyi műszaki hivatalhoz kell benyújtani a kérvényeket és az általános, illetőleg a részletes terveket a következő ügyekben:

a) vízhasználatok és vízmunkálatok (ideértve a kenderáztatók létesítését is) engedélyezése (1885: XXIII. t. c. 25., 37., 38. és 42. §; 1913: XVIII. t. c. 1., 12., 13., 14., 16., 19. és 26. §; 1200/1914. F. M. 6., 7. és 8. §; [1914. évi Földművelésügyi Értesítő 362. o.]);

b) medertisztogatás elrendelése (1885: XXIII. t. c. 40. §; 1913: XVIII. t. c. 7. és 26. §);

c) vízrendező társulatok vízpépítési munkálatainak az engedélyezése (1885: XXIII. t. c. 74. §, 161–169. §; 1913: XVIII. t. c. 23–27. §);

d) magánosok, érdekeltségek vagy víztársulatok által elvégezni szándékolt sürgős jellegű vízrendező munkálatok ideiglenes engedélyezése (45.689/1885. F. I. K. M. számú „Általános rendelet” 25. § [1885. évi R. T. 2219. o.]).

(2) A vízhasználatok vagy vízmunkálatok engedélyezésére vonatkozó terveket (1885: XXIII. t. c. 161. §; 1913: XVIII. t. c. 23. §) a vízügyi műszaki hivatal mind szak szempontból, mind a közérdeklőség tekintetéből megvizsgálja s amennyiben azt állapítja meg, hogy a tervezett munkálatok közérdekbe ütköznek (1885: XXIII. t. c. 162. §), az iratokat és terveket — a közszemléretétell mellőzésével — azzal a javaslattal terjeszti a törvényhatóság első tisztviselője elé, hogy a kérelmet további tárgyalás nélkül utasítsa vissza.

(3) Amennyiben a tervezett munkálatok közérdekbe nem ütköznek, a vízügyi műszaki hivatal gondoskodik a terveknek a fennálló szabályok szerint való közszemléretéről. Erről, valamint a törvényhatóság első tisztviselőjével egyetértéssel kitűzött tárgyalás idejéről és helyéről az érdekelteket hirdetmény útján értesíti (1885: XXIII. t. c. 163. §; 1913: XVIII. t. c. 24. §). A terveket tizenöt napig kell közszemlére kitenni. A hivatal a közszemléretétell helyén és ideje alatt a hirdetményben megjelölt időpontban megadja az érdekelteknek a szakkerü felvilágosításokat. A helyszíni tárgyalás után (1885: XXIII. t. c. 165–167. §; 1913: XVIII. t. c. 25. §) a hivatal az iratokat a határozatra vonatkozó javaslattal a törvényhatóság első tisztviselője elé terjeszti (1885: XXIII. t. c. 168. és 169. §; 1913: XVIII. t. c. 26. és 27. §).

(4) A törvényhatóság első tisztviselője határozatát a fellebbezési határidő eltelte után a tárgyalási iratokkal és az esetleges fellebbezésekkel együtt megküldi a vízügyi műszaki hivatalnak. Ha az említett határozat ellen fellebbezést adtak be, a vízügyi műszaki hivatal az iratokat a fellebbezésekre tett észrevételeivel együtt a törvényhatóság első tisztviselője elé terjeszti. Ha a határozat ellen fellebbezést nem adtak be, a hivatal az engedélykirat (1885: XXIII. t. c. 172. §), illetőleg a jogerős véghatározatról szóló értesítés (1885: XXIII. t. c. 40. és 168. §; 45.689/1885. F. I. K. M. számú „Általános rendelet” 22. §) kiadására tesz előterjesztést.

11. §. (1) A víztársulati közgyűlési határozatok (1885: XXIII. t. c. 90. §) ellen csak akkor van helye az 1885: XXIII. t. c. 104., 111. és 118. §-ában szabályozott jogorvoslatnak, ha a jogorvoslattal élni kívánók a közgyűlésen grakorolható összes szavazatoknak legalább egyötödét képviselik. A jelen bekezdésben foglalt rendelkezésektől eltérően az 1885: XXIII. t. c. 104., 111. és 118. §-ában szabályozott jogorvoslattal élni azonban az a víztársulati érdekelt, akinek az ingatlanát a közgyűlési határozat műszaki tárgyú rendelkezése közvetlenül érinti, valamint az a víztársulati érdekelt, akinek valamely vízimű létesítése iránti kérelmét a társulati közgyűlés elutasítja, vagy annak csak részben tesz eleget.

(2) A társulati közgyűlésről, valamint a választmányi üléséről szóló jegyzőkönyvet a társulatnak a miniszteri megbízotthoz kell a törvényes határidő alatt benyújtania. A főtárgyára szoruló, valamint azokat a határozatokat, amelyekre a miniszteri megbízotthoz meg-

ítélése szerint a földművelésügyi miniszterhez be kell mutatni, a miniszteri megbízotthoz tartozik a külön társulati felirattal és a jegyzőkönyvi kivonattal együtt a földművelésügyi miniszterhez felterjeszteni (1885: XXIII. t. c. 99. §).

(3) A vízrendezésre alakult társulatok által a vízrendezési munkálatokra vonatkozóan az illetékes vízügyi műszaki hivatalhoz benyújtott terveknek a fennálló szabályok szerint való közszemléretételléről az említett hivatal gondoskodik. A terveket a hirdetési nyolc napon túl tizenöt napig kell közszemlére kitenni. A hivatal a közszemléretétell helyén és ideje alatt a hirdetményben megjelölt időpontban megadja az érdekelteknek a szakkerü felvilágosításokat. A tervezetre vonatkozó nyilatkozatot az érdekeltek a közszemléretétell idő alatt nyújthatják be az említett hivatalnál. A hivatal az iratokat a közszemléretétell befejeztével, a netán beérkezett nyilatkozatokkal együtt, javaslatával határozattal végezteti a törvényhatóság első tisztviselője elé terjeszti (1885: XXIII. t. c. 74. §).

(4) Az 1884: XIV. törvényeknek az ártérfejlesztést, osztályozást és a hozzájárulási kulcs megállapítását szabályozó 12–18. §-ai — kivéve a 12. és 15. §-ának a Tisza-Dunavölgyi Társulat Központi Bizottsága meghallgatását érintő részét — hatályukat veszítik és helyettük az 1885: XXIII. t. c. 104–109. §-ait kell alkalmazni. Az 1885: XXIII. t. c. 104. és 110. §-a azzal egészül ki, hogy a földművelésügyi miniszter az ott említett kérdésekben a Tisza-Dunavölgyi Társulat Központi Bizottságának (1923: XL. t. c. 3. §) a meghallgatása után határoz.

(5) A vízrendezésre alakult társulat ártérfejlesztési munkálatainak a közszemléretétell ideje tizenöt nap. Az érdekeltek felszólalásait e tizenöt nap alatt írásban nyújthatják be a választmányhoz (1885: XXIII. t. c. 105. §). A felszólalások elintézésére kiküldött bizottság határozata ellen a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt lehet felfolyamodással élni (1885: XXIII. t. c. 106. §). Az osztályozás és a hozzájárulási kulcs megállapításánál is a jelen bekezdésben említett határidők az irányadók (1885: XXIII. t. c. 107. §).

X. Mezőgazdasági munkaügyi igazgatás.

12. §. A törvényhatóság első tisztviselője második és végső fokon határoz a gazdasági munkavállalóknak és a munkaadóknak az 1898: II., az 1899: XLI., az 1899: XLII., az 1900: XXVIII., az 1900: XXIX. és az 1907: XLV. törvényekben szabályozott jogviszonyából felmerülő és a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó vitás ügyekben, ha a hatóság előtt érvényesített követelés az 500 pengő értéket meg nem haladja.

XI. Jogorvoslatok.

13. §. (1) A 3. §-ban, a 4. § (1) és (2) bekezdésében, az 5. § (1), (2) és (5) bekezdésében, a 8. § (2) bekezdésében, a 9. § (1), (3) és (4) bekezdésében megjelölt hatóságok határozatát ellen a földművelésügyi miniszterhez van helye fellebbezésnek.

(2) A rét- és legelőgazdasági igazgatás módosulása következtében a gazdasági albizottság által a jelen rendelet 7. §-ának (1) bekezdése alá eső ügyekben hozott határozatok ellen az 1913: X. t. c. 63. §-a szerint megengedett fellebbezésnek nincs helye.

14. §. (1) A földművelésügyi miniszter hatáskörének a 2–12. §-okban felsorolt ügyekben más hatóság, hivatal, mezőgazdasági kamara, más terület, illetőleg szaktisztviselő hatáskörébe utalása nem érinti a földművelésügyi miniszternek az említett ügyekre vonatkozó főfelügyeleti jogát.

(2) A jelen rendelet rendelkezései nem érintik a Közigazgatási Bíróság hatáskörét megállapító jogszabályokat.

XII. A gazdasági albizottság előadói.

15. §. A gazdasági albizottságban a földművelésügyi szakigazgatás körébe tartozó ügyeket — a gazdasági felügyelőn és az erdőfelügyelőn felül — a főispán kijelöléséhez képest a földművelésügyi miniszter főfelügyelete alá tartozó megfelelő szakhivatal vezetője (a szőlészeti és borászati felügyelő, a kertészeti felügyelő, a vadászati felügyelő, stb.) vagy az utóbbi által megbízott tisztviselő adja elő. A földművelésügyi miniszter az említett előadók egymásközötti ügykörét — szükség esetén — rendelettel állapítja meg.

XIII. Gazdaérdekképviseletek megbízása közfeladatokkal.

16. §. A földművelésügyi miniszter a hatóságok törvényes jogkörének a sérelme nélkül valamely gazdasági feladat keresztülvételével — a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló 1920: XVIII. t. c. 36. §-ában foglalt rendelkezések érintésével — hagyása mellett — más gazdatársadalmi szervezetet is megbízhat. A gazdatársadalmi szervezet megbízatása körében közhivatali minőségben és közhivatali felelősséggel jár el.

17. §. (1) A földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági kamarának és a gazdatársadalmi szervezetnek a tevékenységét az 1920: XVIII. t. c. 36. §-án, illetőleg a jelen rendelet 16. §-án alapuló megbízása vagy feladata körében gazdaságpolitikai szempontból irányíthatja, a kamarát és a gazdatársadalmi szervezetet utasíthatja, jelentésre hívhatja fel. A kamara, illetőleg a gazdatársadalmi szervezet a megbízás vagy feladat teljesítéséről, illetve a kapott anyagi eszközök hovaforrásáról elszámolni köteles.

(2) A földművelésügyi miniszter a megbízást bármikor megszüntetheti. Ha a kamara vagy a gazdatársadalmi szervezet a megbízást, a feladatot nem kellően teljesíti, vagy megbízatásának ellátásában a közérdeket súlyosan sérti, a kamara, illetőleg a gazdatársadalmi szervezet ellen a földművelésügyi miniszter megteszi a fennálló jogszabályoknak megfelelő intézkedéseket.

XIV. Gazdasági tanfolyamok és előadások arányosítása.

18. §. A földművelésügyi miniszter vagy az általa megbízott szerv az illetékes mezőgazdasági kamara meghallgatásával gondoskodik arról, hogy a közületek, egyesületek és magánosok által rendezett földművelésügyi tárgyú gazdasági tanfolyamok és előadások elosztása arányos és tervszerű legyen.

XV. Tisztviselők kinevezése és szakképzése.

19. §. (1) A földművelésügyi miniszter a földművelésügyi minisztérium központi igazgatásában a foglalkozási személyzet létszámába azt is kinevezheti, akinek mezőgazdasági főiskolán vagy a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mezőgazdasági és állatorvosi kara mezőgazdasági osztályán szerzett oklevele van.

(2) Az előbbi bekezdésben említett képzéssel rendelkezőket a földművelésügyi minisztérium központi foglalkozási személyzetének a létszámába csak akkor lehet kinevezni, ha a központi igazgatásban szükséges közigazgatási és jogi gyakorlati ismeretekről az Országos Gyakorlati Közigazgatási Vizsgabizottság előtt különvizsga letételével bizonyosságot tesznek. A különvizsga tárgyát és szabályait a földművelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértéssel rendelettel állapítja meg.

20. §. A földművelésügyi miniszter a felügyelete alá tartozó szaktisztviselők elméleti és gyakorlati továbbképzését rendelettel szabályozhatja.

XVI. Záró rendelkezések.

21. §. (1) A jelen rendelet hatálybalépésének napját a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

(2) A fa kitermelésének előmozdításáról szóló 1943. július 25-iki 3930. M. E. számú rendelet rendelkezéseit ez a rendelet nem érinti.

(3) A jelen rendelet végrehajtásához szükséges szabályokat a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

Az ingatlanvégrehajtásra vonatkozó új rendelkezések.

A július 25-én kihirdetett és életbe léptetett 3950. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy ingatlanra vezetett végrehajtás során a fedezeti elv figyelembevételével megállapítandó legkisebb vételár összegének megállapítására végett az érdekeltek meghallgatására kitűzött tárgyaláson, az árverésen, az árverési vételár vagy a zárgondnoki kezelésből befolyt zárlati jövedelem felosztása végett tartott sorrendi tárgyaláson, valamint a végrehajtási eljárás során az érdekeltek meghallgatására kitűzött bármely tárgyaláson a földbirtokrendezési jogszabályok alapján járó követelések tekintetében a Földbirtokrendezés Pénzügyi Lebonyolítására Alakult Szövetkezetet, ha külön képviselője nem jelenik meg, a m. kir. adóhivatal, illetőleg olyan bíróságnál, amelynek székhelyén m. kir. adóhivatal nincs, az ottani községi, illetőleg körjegyzői külön meghatalmazás nélkül képviseli.

Az 1931. évi 5610. M. E. számú kormányrendelet 23. §-ának utolsó bekezdése helyébe, pedig a következő rendelkezések lépnek:

Ha az árverést a fedezeti elv alapján megállapított legmagasabb vételár összegének megfelelő ígéret hiányában sikertelenül kísérelték meg, az árverés kérelmével, elrendelésével, hirdetésével és foganatosításával felmerült költségek a végrehajtás szervenődtől nem terhelik. Az árverés elmaradása esetében az ilyen költségek a végrehajtást szervenődtől akkor nem terhelik, ha az árverést kéro végrehajtás követelése tekintetében a fedezeti elv alapján megállapított legkisebb vételár összege nagyobb, mint az ingatlan kikülfaltási árának kétszerese.

A magyar-német hitelesítési egyezmény végrehajtása.

A hivatalos lap július 23-án közölte a 3860. M. E. számú kormányrendeletet, amely az 1941. évi III. t. c. -ben íktatott magyar-német hitelesítési egyezmény végrehajtásáról intézkedik és felsorolja azokat a magyar közigazgatási hatóságokat, amelyek által felvett vagy kiállított és hivatali pecséttel ellátott okiratoknak a Német Birodalom területén való használatához sem hitelesítés, sem diplomáciai vagy konzuli felülhitelesítés nem szükséges. Ugyancsak felsorolja a rendelet azokat a németbirodalmi közigazgatási hatóságokat, amelyek által kiállított vagy hitelesített okiratoknak Magyarországon való használatához nincs szükség hitelesítésre vagy felülhitelesítésre.

A rögtönbíráskodás újabb kiterjesztése.

A 3940. M. E. számú kormányrendelet mind a polgári, mind a honvédi büntetőbíráskodás körében az ország egész területére vonatkozóan kiterjesztette a rögtönbíráskodást folyó hó 25-től kezdve az olyan lopás és rablás büntettéire is, amelyet légitámadás alatt vagy azt követő időben a légitámaddal sújtott területen, vagy az ilyen terület közelében a keletkezett riadalom kihasználásával, vagy a hadviselés érdekei szempontjából elrendelt kiürítés vagy elszállítás, vagy ellenségesség behatás folytán történnő tömeges elköltözés esetében ennek a helyzetnek a kihasználásával követnek el.

A tankönyvek forgalmának szabályozása.

A 3930. M. E. számú kormányrendelet a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter hatáskörébe utalja azoknak a kereskedőknek a kijelölését, akik a tankönyvek forgalombahozatalában részt vehetnek. Az egyidejűleg kiadott 103.200. számú kereskedelem- és közlekedésügyi miniszteri rendelet értelmében tankönyvön minden olyan nép- és középiskolai új vagy használt tankönyvet és segédkönyvet kell érteni, amelyek

és előadások

er vagy az általa
zögzazdasági kamara
l, hogy a közületek,
rendezett földműve-
nok és előadások el-

szakképzésére.

szter a földművelés-
tásában a fogalma-
kinevezheti, akinek
gyar Királyi József
nyi Egyetem mező-
gazdasági osztályán

Et képzéssel ren-
biztúrnum központi
zámába csak akkor
zgatásban szükséges
mereteiről az Ország-
rabizottság előtt kü-
tesznek. A külön-
öldművelésügyi mi-
rtve rendelettel ál-

er a felügyelete alá
gyakorlati tovább-

étek.

yalépésének napját
fettel állapítja meg.
dításáról szóló 1943.
delet rendelkezéseit

ához szükséges sza-
ter rendelettel álla-

vonatkozó

beléptetett 3950. M.
ia, hogy ingatlanra
i elv figyelembevél-
vételár összegének
meghallgatására ki-
z árverési vételár

lyt zárlati jövede-
di tárgyaláson, va-
án az érdekeltek
tárgyaláson a föld-
n járó követelések

Pénzügyi Lebonyi-
lön képviselője nem
illetőleg olyan bíró-
r. adóhivatal nincs,
ő külön meghatal-

kormányrendelet 23.
edig a következők

ppján megállapított
egfelelő ígért hiá-
az árverés kérésé-
s foganatosításával
szenvodót nem ter-
en az ilyen költse-
nem terhelik, ha az
se tekintetében a
t legkisebb vételár
kikiáltási árának

egyezmény

ölte a 3860. M. E.
1941. évi III. t. c-
si egyezmény vég-
zakokat a magyar
által felvett vagy
ott okiratoknak a
ználathoz sem hi-
uli felülhitelesítés
a rendelet azokat
óságokat, amelyek
iratoknak Magyar-
zükség hitelesítésre

terjesztése.

let mind a polgári.
körében az ország
szette a rőtönbi-
lyan lopás és rab-
lás alatt vagy azt
t területen. vagy
zett riadalom ki-
dek i szempontjá-
vagy ellenséges
tőzés esetében en-
követnek el.

szabályozása.

jelet a kereskede-
táskörébe utalja
sót, akik a tan-
vehetnek. Az egy-
redekem és közle-
ében tankönyvön
j vagy használt
érténi, amelyek

használatát a vallás- és közoktatásügyi miniszter, vagy az iskolafenntartó egyházi hatóság a vallás- és közoktatásügyi miniszter hozzájárulásával engedélyezett. Tankönyvet csak a kereskedelem- és a közlekedésügyi miniszter által kijelölt tankönyvkereskedő árúszíthet, míg a ki nem jelölt kereskedők kötelesek a raktárakon lévő tankönyveket leltározni, a leltárt az illetékes kereskedelmi és iparkamarának megküldeni és a tankönyvkészletet készpénzfizetés ellenében egészben vagy részben valamely kijelölt tankönyvkereskedőnek átadni.

A gazdaközönség köréből.

Az aszály kivédése.

Irta: Virágh István dr. m. kir. gazdasági felügyelő.

A június havi kedvező időjárás, az ország minden részén a 100 mm-t meghaladó havi csapadék-mennyiség elhárította azt a veszélyt, amely már már megsemmisítéssel fenyegette őszi, de különösen tavaszi gabonáinkat. A magyar éghajlat alatt szinte törvényszerűen ismétlődő esős periódus elmúlt évei után előreláthatóan száraz évek következnek. Az esoben szegény tavalyi őszi után a télen sem volt elegendő csapadék, úgyhogy a nedvesség beszivargása a talajba az átlagos évek 120 cm mélysege helyett csak 80 cm mélységig terjedt. Keves a telen tartaleköt vízmennyiség, növelte a bajt, hogy a tavasz száraz volt és szeles. Talajaink különböző víztartó és vízleadó képességét figyelembe véve a június havi esőzések nélkül nem lett volna elegendő nedvesség gabonáink kifejlődéséhez.

Az egyik esztendőben a túlságosan sok nedvesség, illetve a csapadék aránytalan elosztása, a másik évben az aszály fenyegeti termésünket. A nedves esztendők kártétele ellen csak nagyobb vízkészlettel és talajvédelmi intézkedésekkel védekezhetünk, de a csapadék hiányát, aránytalan elosztódásából származó kárunkat a helyes és minden időben pontosan elvégzendő talajmunkákkal nagymértékben csökkenthetjük. Terméseredményeink nem függhetnek kizáróan az időjárástól. A tavaszi aszály alatt már megállapítható volt, hogy azok a gabonák, amelyek megfelelő elővetemény után jó erőben lévő talajba kerültek és okszerűen elvégzett talajmunkában részesültek, kitűnően bírták a tavaszi, két hónapig tartó szárazságot. Beigazolt dolog, hogy jól kezelt gazdaság 10 éves termésstatistikájában a termelési évek különböző időjárás viszonyai nem okoztak kirívó terméskülönbségeket, katasztrófa-lik eltérések az egyes évek eredménye között csak a rosszul kezelt gazdaságokban találhatók, ahol a természet jöformán egyetlen tényező befolyásolja: az időjárás. Az időjárás okozta károkat, különösen az aszálykárt, a gazda okszerű munkája nagymértékben tudja megsérteni.

Ismeretlen még kapás növényeink sorsa. E növényeink termésének egyetlen biztosítóka az állandóan hangoztatott, de különösen a folyó év nyarán minden körülmények között elvégzendő ápolási talajmunka. Valószínű, hogy a kielégítő csapadékú június után ismét száraz hónapok következnek. Növényeink részére a júniusi csapadékot meg kell mentenünk. Semmi nedvességet ne adjunk a gyomoknak! Az altalaj vízkészlete kevés, a nyári csapadék pedig, ha a talajt a kiszáradástól meg nem óvjuk, pár hét alatt eltűnik. Minél gyengébb erőben van a talaj, annál fontosabb a kapálás, mert a humuszban gazdag és agyagkolloidokban is bővelkedő talaj a nedvességet jobban abszorbeálja. A kapálás sekélyen történjen, mert a mélyen fellazított talajt a betóduló levegő azonnal kiszáradítja. Kukoricáink és kapás olajnövényeink kritikus hónapja július és augusztus. Ha nem biztosítjuk az ápolási munkákkal a talaj vízkészletét, a fejlődés megáll és a magképződés gyenge lesz. Adjunk egy kapálást a nyár közepe felé is, e többletmunka bőven megtérül azáltal is, hogy a talajbaktériumoknak is kedvező életfeltételt biztosítunk, ezáltal a talajbeéredés is jó lesz. Az így gondozott növények korábban beérnek, amire különösen ott van szükség, ahol a gazdák még mindig a kukorica után vetik a búzát. A gyomtalanított, a nedvességet megtartott és jól beérett kapástalajainkon az őszi gabona még a pentozán hatás ellenére is jobb termést fog adni, mintha ezeket az ápolási munkákat elmulasztottuk volna.

Az elvégzendő nyári talajmunkák azonban nemcsak kapásaink termését biztosítják, hanem a tarlókon a mai tudásunknak megfelelően elvégzendő talajmunkákkal jövő évi termésünkre is igen nagy befolyást gyakorolhatunk. A júniusi csapadékot a zárt gabonavetések részben felhasználják, részben beárnyékolásukkal az elpárolgástól megóvják. Mihelyt az aratás megkezdődik, a tarlókon elvégzendő munkákat mindenképpen biztosítanunk kell. Közismertek ma már az újabb

elméleteket igazoló gyakorlati eljárások, amelyekkel a legjobb eredményeket tudjuk ezen a téren elérni. A társaság, kultivátorozás után — vagy ha ezek az eszközök nem állnak rendelkezésre — sekély szántás után boronálással-hengerrel elő kell állítanunk a talaj felszínén azt a zárt talajréteget, amelynek hatására a talaj nem fog kiszáradni. Ezáltal itt is biztosítjuk a mikroorganizmusok életfeltételeit, amelyeknek segítségével beéredő talajaink nitrogénben is gazdagodnak. Nemely esztendőben — különösen kötetlen természetű talajokon — a szárazság következtében a tarlók nyári munkája nem volt tökéletes, ez évben azonban a munkák elvégzésére minden természeti adottság megvan, csupán a gazda gyorsaságára és szaktudására van szükség. A múlt év őszi szárazsága idején a levágtott takarmány- és borsófélék időben elvégzett tarlómunkája után a vetéskor is kitűnő volt a talaj szerkezete, szemben a kiszáradt tarlók felszínhatatlan, baktériuméletet nélkülöző, beéretlen talajaival. A jól elmunkált tarló nemcsak a meglévő nedvességet konzerválja, hanem lehetővé teszi az időközben leesett 1-2 mm csapadék beszivargását is, míg a kökemény tarlón, a rekkenő nyári melegben, mint tüzes tűzhelyen a nedvesség, azonnal elpárolog.

Az aszály az oka annak, hogy élvelel takarmányaink első kaszálása gyenge volt és a második sem ígérkezik sokkal jobbnak. Némi kárpótlást nyújtanak a tavaszi keverékek, de takarmányunk így is kevés. Az aszály okozta terméscsökkenést másodtermények vetésével kell pótolnunk. Száraz június után ez nem mindig szokott sikerülni, most azonban megvan a lehetősége annak, hogy legalább közepes termést érjünk el. Őszi árpa, búza után — feltételezve, hogy e terményeinket jövő tavaszi vetések követik — a még nedvességet tartalmazó és egész sekélyen felszántott, de boronával és hengerrel jól elmunkált tarlóba vetett mohar, köles, kakaslábfű, hajdina kikélese és fejlődése biztosítva van.

Ha e másodtermények vetett növények nagy takarmánymennyiséget nem is hoznak, termelésük mégis megokolt, mivel rövid tenyészidejük miatt július végén is vethetők. Kedvező őszi időjárásban szénának való felszárításuk is remélhető, de egyesek, a köles, pohánka, különösen más zöld takarmánnyal keverve, zölden is etethető. Nagyon jól lehet a japán kölest (kakaslábfűvet) és pohánkát silózásra is felhasználni, akár magukban, akár más növényekkel keverve. A silózott kukoricaszárak mindegyik takarmány kitűnő kiegészítő része.

Az aszály okozta kár tehát nagymértékben enyhíthető. Ha a gazda gyors alkalmazkodásával kihasználja a természeti és időjárási lehetőségeket, a talajt időben és szakszerűen megmunkálja, az elvetett növényeket ápolja, a termés nagyobb és biztosabb, a panasz pedig kevesebb lesz. Eger, 1943 július.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Nógrádvarmegyei Gazdasági Egyesület június 28-án tartotta igazgatóválasztmányi és tavaszi közgyűlését Forster György dr. elnöklésével, aki megnyitó beszédében először is megemlékezett a kormányzó úr 67. születésnapjáról, majd rámutatott, hogy közele a gazda egész évi munkásságának az eredménye, az aratás, amelyben bennfoglaltatik az egész magyar sors, remények, küzdelmek, csalódások. Abbeli reményét fejezte ki, hogy jó aratással sikerül biztosítani a kenyérszükségletet, amely most nemcsak magán-, hanem közügy is. Demény József egyesületi pénztáros az egyesület 1942. évi pénztári számadását terjesztette elő. Bares Pál titkár beszámolójában rámutatott, hogy az egyesület igyekezett együttműködni a társintézményekkel, hogy ezzel is a gazdáknak a segítségére legyen. Hivatalos közlönyükben, a „Nógrádi Gazda”-ban mindenről beszámolt tagjainak. Működése mégis nem volt olyan eredményes, mint az elmúlt években, mert a rossz közlekedési viszonyok miatt kevéssé látogathatta gazdakörét, ennek dacára gazdaköri létszáma öröndetesen emelkedett. Ugyanez ok miatt a tél folyamán csak 3 tanfolyamot tudott rendezni. Taglétszáma 184 fővel emelkedett. Tagjai részére kiosztott trágyamészkeport, cementet, mozaik börtalpat, patkóvasat, kéveköztörsineget, tavaszi aprómagvakat. Ülési keretében számos szakelőadást tartott. Draxler János alelnök felhívta a gazdák figyelmét az egyesületbe való tömörülésre,

Minden gazdának a helye a Gazdák Biztosító Szövetkezetében van. Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat-, élet- stb. biztosítás.)

a kisgazdáknak a nagygazdákkal való összefogásra; hozzanak a gazdák új tagokat az egyesületbe és jelenjenek meg minél számosabban a gyűléseken. Hegedűs Pál örhalmi kisgazda az alelnök szavait minden kisgazda figyelmébe ajánlta. Vitéz Purgly Lajos ügyvezető-alelnök beszámolt az általános gazdasági helyzetről. Megállapította, hogy a mezőgazdaságot teljesen bürokratizálják. Ez a helyzet most egy kissé javult azzal, hogy meggyenkint közellátási felügyelőségeket állítottak fel, azonban ez a szerv is messze van a gazdaktól. A rendeletek tömkelegében nem tudják magukat kiismerni. Nehézségek vannak az állatigénybevételek terén is, mert a gazda sokszor nem tudja, hogy mennyiért adta el állatát, hogy miért mázsálják az állatot vagonirozás előtt és kirakodás után. Megemlékezett a sokat hangoztatott gépakcióról is, amely azért nem sikerült úgy, ahogyan azt elképzelték, mert a kisgazdák, hogy pénzüktől szabaduljanak, nyakra-főre veszik a gépeket és éppen azoknak nem jut, akiknek a legjobban szükségük van rá. Megállapította, hogy a munkásigénybevételek is helytelenül vannak megszervezve, ugyanis az aratómunkára leszerződött embereket, a cselédséget is igénybeveszik. Ezután Lucza János gazdasági felügyelő tartott előadást a gazdáknak gazdakörökbe való tömörüléséről. Ezzel egyidejűleg bejelentette, hogy Balassagyarmaton egyelőre 450 taggal megalakult a gazdakör, amely teljes egyetértésben fog működni a gazdasági egyesülettel. Szuszik György intező megemlékezett, hogy mindenféle kartel van, csak mezőgazdasági nincs, aminek oka kizárólag a gazdák nemtörődöm-ségében rejlik. Ezt pedig feltétlenül meg kell csinálni, hogy a mezőgazdaság is egyenlő félként tárgyalhasson az iparral és kereskedelemmel.

A Falu-Szövetség közgyűlése.

A Falu Magyar Gazda- és Földműves Szövetség most tartotta Budapesten évi rendes közgyűlést Mayer János ny. földművelésügyi miniszter, titkos tanácsos elnöklésével, amelyen Antal István dr. nemzetvédelmi és propagandügyi miniszter is megjelent. A közgyűlésen részt vettek az ország szövetkezeti és gazdatársadalmi vezetői teljes számban.

Mayer János titkos tanácsos, a szövetség elnöke megnyitóbeszédében rámutatott, hogy a mai gazdaságpolitika vezérelve: az egész gazdasági életnek a honvédelem szolgálatába való illítése. Megemlékezett arról a faluelles hangulatról és beállítottságról, amellyel a fővárosban lépten-nyomon találkozunk. Ez a hangulat a fogyasztók élelmelési nehézségeiből, irigységből, okatlan általánosításból és megmondatlan kijelentésekből táplálkozik. Unos-untalan halljuk, hogy a parasztot felveti a pénz és egyre-másra rakja a bankokat a ládafiába. A háború természetrajzához tartozik, hogy csökken a kínálat és emelkedik a kereslet, ennélfogva az árak emelkednek és a termékek bizonyos hányada a zugforgalomban illegális árakon keres elhelyezkedést. Mindez az egész gazdasági életre vonatkozik; a mezőgazdaságra, iparra, kereskedelemre egyaránt és ezt a jelenséget, amelynek kárvallottja a fixfizetésből élő társadalmi réteg, kiirtani sehol a világon nem sikerült. Hallatlan rövidlátás, vagy rosszindulat fűti azt az embert — mondta az elnök — aki a feketepecsét felidézését, fenntartását és felvirágoztatását kizárólag a falusi nép nyakába varrja, vagy egyesek üzelméért a gazdatársadalom egyetlenét teszi felelőssé. A földművelő és gazdatársadalom a legnagyobb határozottsággal visszautasítja az ilyen, vagy hasonló inszINUACIÓT és tiltakozik ellene, hogy megmondatlan elemek a faluelles hangulatot szítsák, sőt kiéleítsék. Ezek a rágalomhadjáratok úgysem fogják elhomályosítani azt a kétségbevonhatatlan tényt, hogy a háborús áldozatvállaló legnagyobb terhet a falusi nép hordozza a vállain. Tudomásul kell venni, hogy a nemzet belső békéjének megővése, a nemzet erőinek teljes kifejtése és a nemzeti célok érdekében való összeforrás ellen súlyos bünt jelent mindenfajta, a falu népét rágalmozó magatartás.

Az elnöki megnyitóbeszéd után Szekeres László dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, ügyvezető-igazgató ismertette a Falu-Szövetség múlt-évi munkásságát, gazdasági, kulturális, szociális és nemzetvédelmi tevékenységét, majd határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben kifejezésre jut, hogy a falusi nép az agrár-szövetkezetek ellen bármilyen oldalról érkezett támadásokat a legnagyobb erővel visszautasítja; örömmel üdvözi a földművelésügyi miniszter elhatározását, hogy a mezőgazdaság és szociálpolitika terén újabb, jelentős előrehaladásról kíván gondoskodni; kéri, hogy a mezőgazdasági munkavállalók betegség esetére szóló biztosítását illessék be az OMBI keretében, továbbá, hogy elsősorban a rászoruló falusi népet elégítsék ki a legnélkülözhetlenebb ruházati cikkekkal.

A közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadta el a határozati javaslatot, amelyet a kormány elé terjesztettek. *Krudy Ferenc*, a szövetség társelnöke kifejtette, hogy keresztény és nemzeti politikát szövetkezetek nélkül, szövetkezeteket nemzeti, keresztény agrárpolitika nélkül folytatni nem lehet. *Mille Géza* az érdekképviseleti szervek közti együttműködés intézményesítését kérte felszólalásában. Ezután *Czermann Antal* dr. országgyűlési képviselő, ügyvezető-alelnök, a Falu-Szövetségnek a falu földműves népének szociális gondozása érdekében tett intézkedéseit ismertette, majd bejelentette, hogy a szövetség tervbe vette egy gazdaüdülőház létesítését Hajdúszoboszlón.

A bejelentéseket a közgyűlés magáévá tette, majd általános figyelem között *Antal István* dr. nemzetvédelmi és propagandaügyi miniszter mondott nagyszabású beszédet.

A falu szociális problémáiról szólva *Antal István* miniszter hangsúlyozta, hogy a magyar szociálpolitikának egyik legnagyobb feladata az elkövetkező időkben a dolgozó népesség szociális gondozásának korszerű kiépítése. Ez a probléma áll jelenleg a kormány szociális tervének középpontjában. A miniszterelnök többször bejelentette, hogy az egyik legfontosabb teendője a kötelező mezőgazdasági biztosítás ügyének tető alá hozása. Az erre vonatkozó törvényjavaslat az előkészítésnek igen előrehaladott állapotában van. Felhívta hallgatói figyelmét arra, hogy bár szociális tekintetben a magyar államvezetés az elmúlt esztendő során nagyjelentőségű alkotások egész sorozatát hozta létre, de ezek megítélésénél talán nem is maguknak az alkotásoknak a ténye fontos, hanem a segíteni, a fejleszteni, az emelni, a tökéletesíteni akarásnak az a szelleme és szándéka, amely a magyar államigazgatásnak minden ágazatát áthatja és annak minden egyes funkcióját szociális tartalommal tölti be. Azok a szociális alaptörvények, amelyeket a magyar törvényhozás az elmúlt évek során alkotott és amelyek a polgári jogegyenlőség gondolatát a szociális jogegyenlőség irányában fejlesztettek tovább, a magyar alkotmányosság történetében olyan fontos momentumok, mint amilyenek a maguk korában a 48-as törvények voltak.

Ezután a miniszter arra hívta fel a hallgatói figyelmét, hogy a szociális kérdések taglalásánál ne mulasszák el a szociális köteleességek szempontjait hangsúlyozni, mert *erőteljes szociálpolitikát csak fokozódó munkatempó, nagyobb munkateljesítmény, fejlődő termelés, erősödő gazdasági élet mellett lehet csinálni*. Ehhez pedig a dolgozók részéről áldozatkészre, munkafegyelmre, szilárd munkamorálra és fokozott köteleességteljesítésre van szükség. Különösen fontos ez a falusi viszonylatokban. Ova intette hallgatóit attól, hogy áldozatai legyenek a szociális demagógiának. A Falu-Szövetség egyik legfontosabb feladata — mondotta a miniszter — a következő hónapokban az kell legyen, hogy a köteleességteljesítés és áldozatok vállalásának vonalán erőteljes felvilágosító tevékenységet fejtsen ki az ország egész közvéleménye, főként a falu társadalmának között.

A miniszter nagy tetszéssel fogadott beszéde után a Falu-Szövetség belső ügyeit tárgyalta le.

Védjük termésünket a mezőn!

A ma háborújában különös gondot és figyelmet kell fordítanunk a termésre, mert bármikor érheti ellenséges támadás. Állandó készültségben kell lennünk, hogy ha a szükség úgy kívánja, azonnal eredményesen tudjuk megvédeni.

A légoltalmi előadásokból, sajtóközleményekből tudjuk, hogy repülőgépek vagy léggömbök hozhatják a gyújtóeszközöket, amelyek nagy tüzeket okoznak és nagy területeket szórhatnak be velük. A leggyakrabban használt ilyen gyújtóeszköz a *gyújtólápa*, a *gyújtógömb*, a *gyújtótójsák*, a *gyújtópálcák*, a *gyújtózsák* és a *gyújtópermet*. A gyújtópermettel való támadás csak repülőgépről hajtható végre. A gyújtólápa, gyújtótójsák, gyújtógömbnek egy közös tulajdonságuk, hogy már +16 fok melegenél — ha száraz helyen vannak — önmaguktól gyulladnak. A gyújtópálcák csak akkor válik veszedelemmé, ha összetörnek, a gyújtózsák gyulladását villamoszerkezet idézi elő, a gyújtópermet pedig már a repülőgépről érve hull a földre. Az itt felsorolt gyújtóeszközöknek a szerkezetét, működését és ismertetőjeleit a Légoltalmi Liga országos elnöksége által most kiadott és a honvédelmi miniszter által engedélyezett füzet részletesen ismerteti és szemléltető képekben mutatja be.

A *gyújtólápok* szórása annyiban előnyös a támadónak, hogy nagy mennyiséget vihet repülőgépen, bármilyen magasságból szórhatja. A gyújtólápok úgy szállnak lefelé, mint a rőpcédulák. Leszórásuk rendszerint éjjel vagy hajnalban történik, amikor a levegő még hideg, a föld harma-

tos. A gyulladás akkor következik be, amikor a harmat már felszáradt és már legalább 16 fok meleg van. Ezekből következik, hogy könnyű a gyújtólápok ellen a védekezés is, mert pirkadatkor egyszerűen összeszedjük s vagy vízbe süllyesztjük, vagy 15–2 m mély gödörbe elássuk. Esetleg esendes időben veszély nélkül el is égethetjük őket akár úgy, hogy megvárjuk, amíg megszáradnak és meggyulladnak, akár úgy, hogy gallyal vagy szalmával meggyújtjuk.

Különösen nagy gondot kell fordítanunk a gyújtólápok összegyűjtésére, hogy egyetlenegy darab se maradjon el. A gyújtók egyharmadrészig, de legfeljebb félig vízzel telt vödört, szikraesapót, vasvillát, ásót vagy lapátot vigyenek magukkal. Szikraesapónak használhatunk vaslapátot, vasvillát, ágszeprűt, de szükség esetén megfelel egy frissen nyeseft lombos faág is. Ezekre az eszközökre azért van szükség, mert gyűjtés közben meggyulladhat egy-egy gyújtólápa. Azt rögtön eloltjuk a tüzesapókkal. Ha szabadkézzel kell megfogni a gyújtólápat, csak a sarkait fogjuk meg. Felszedésére legalkalmasabb azonban a szűrőbot, harapófőgő, lapát, de igen jól megfelel a ruhaszártásnál használatos esztetőfa is. Jó védőeszköz a kesztyű. Nagyon kell vigyázni arra, hogy a gyújtólápat senki zsebre ne tegye, mert a test melegétől lángra lobbanhat. Előfordulhat, hogy szedés közben gyullad meg a gyújtólápa. Nem kell tőle megijedni, hanem gyorsan bele kell dobnunk a nálunk levő vizesvödörbe. A gyújtólápok összegyűjtése után fokozott tűzfigyelő és tűzoltó szolgálatot kell tartani, hogy ha a legundósebb kutatás ellenére is esetleg visszamaradt lápok meggyulladnának, nyomban el tudjuk őket oltani.

Veszedelemes gyújtóeszköz a *gyújtópermet* is. Amerre a repülőgép elrepül és gyulekény anyag van, minden lángrollobban. Itt nincs más védekezés, mint azonnal beavatkozni és oltani! Ha gyorsan beavatkozunk, szikraesapóval is el tudjuk oltani a tüzet, ha késedelmeskedünk, megfeszített munkánk eredménye is kétséges, mert sok tűzfészekkel kell megküzdennünk. A gyújtópermet szórása azonban korlátozott: nem történhetik nagy magasságból.

A *gyújtógömb* és a *gyújtótójsák* összegyűjtése veszedelemes, mert robbanóanyagot is szórták őket tölteni. Ezért legjobb a gyújtógömböket őrizet alatt tartani. Ha meggyulladnak, könnyen eloltjuk őket tüzesapókkal, ha pedig robbannak is, a távolság és védettségnünk következtében nem tehetnek kárt bennünk. Szabadkézzel ne nyúljunk hozzáik.

A *gyújtópálcák*, mint mondottuk, csak akkor veszedelemes, ha a pálcák eltörtek. A tüze nehezen oltható. A leghatásosabb oltás az, hogy körülárkoltjuk a tűzfészket és földet szórunk rá. Amikor a tüzet így lokalizáltuk, akkor egy méter mély gödört ásunk, a pálcák részeit a vele levő földdel együtt (a pálcák alatt 5–6 cm-re levő földdel) beleszórjuk a gödörbe és nemcsak betemetjük, hanem jól le is döngöljük. Ezt az eljárást ott csináljuk, ahol később nem fognak egy ásonymnyinál mélyebbre ásnunk, mert a gyújtóanyag újra meggyullad, ha a földet eltávolítjuk róla.

A *gyújtózsákak* is veszedelemes tüzet okoz. Vízrel, rászórt földdel és szikraesapóval oltjuk. Ha az épségben földre ért gyújtózsák villamosvezetékét elvágjuk, veszélytelenül szállítható és tartható. Megsemmisítése tűzmentes helyen elégetéssel a legegyszerűbb, de őrizzük mindaddig, amíg teljesen el nem égett.

A veszély minél eredményesebb elhárítása végett rendelte el a hatóság az állandó tűzfigyelő és tűzoltókészültségi szolgálatot, a gabonának 10–10 keresztentként való őrzését, a gabonának a kepéknek legalább 20 m távolságra való összehordását és a tarló azonnali buktatását, vagy ha erre idő nincs, körülszántását. Ha lábón álló gabonában gyulladt volna ki, az eljárás a következő: a tűzoltókészültségekkel azonnal kivonul. Elöl mennek a kerékpárosok lapáttal, vasvillával, szikraesapóval vagy más oltóeszközzel. Mögöttük a kaszások kocsikon vedrekkel, vízeshordóval és ekével. A tűz oltására a legjobb mód a tűz terjedését úgy megakadályozni, hogy a tűz fészket a gabonában többi részétől 3–5 kaszarendvágással elválasztjuk, az égő területet pedig szikraesapóval, vaslapáttal oltjuk.

A Tejtermelők és Tejszövetkezetek Országos Szövetségének közgyűlése.

A Tejtermelők és Tejszövetkezetek Országos Szövetsége július 29-én az OMGE székházában tartotta az 1943. évi rendes közgyűlést, amelyen az ország minden részéből nagyszabásban vettek részt az érdekelte gazdák. A földművelésügyi minisztert *Konkoly Thege Sándor* dr. államtitkár

képviselte és a minisztérium illetékes főosztálya részéről megjelent *Batta Pál* miniszteri tanácsos és *Pazar Géza* dr. gazdasági főfelügyelő, az OMGE-t *Mutschenbacher Emil* dr. igazgató, az Országos Mezőgazdasági Kamarát *Halács Agoston* dr. igazgató képviselte, megjelentek továbbá az összes érdekelte gazdatársadalmi intézmények képviselői is.

Felsőőri *Nagy Pál* elnök megnyitójában rámutatott arra, hogy a nehéz idők folyton változó és megoldásra váró problémáiból a szövetségnek is bőséges teendő jutott a múlt év folyamán úgy a termelési és értékesítési, valamint az érdekképviseleti és szövetkezeti vonalon egyaránt. Minden termelés legfőbb rúgója a gazdaságosság, tehát legfőbb érdek az árkérdés. A Tejtermelők Szövetsége tárgyilagosan összeállított és nagyon átgondoltan megokolt költségvetésével igyekezett a gazdák legszerényebb igényeinek elfogadását kivívni és ebben a földművelésügyi kormány megértő és hathatós támogatását tapasztalta. A gazdák jól tudják és vallják, hogy ma nincs itt a vagyonszerzés ideje — nem egyéni érdekekről van szó —, de megdönthetetlen természeti törvény, hogy veszteségesen termelni nem lehet. Az állattenyésztésnek a jövedelmező tejtermelés a létalapja, tehát országos érdek fűződik a tejtermelés fellendüléséhez, nemcsak termelési, hanem közellátási szempontból is. Abraktakarmányokban való ellátásunk a jobb kiörlési százalék következtében javulni fog. Majd megemlékezett arról a veszteségről, amely a szövetséget *Konkoly Thege Sándor* dr. államtitkár kinevezésével érte. Viszont azáltal, hogy a földművelésügyi minisztérium államtitkári pozíciójába került, a tejtermelő gazdaközösség sokat nyert. Helyére *Lenck Jenő* dr. c. földművelésügyi államtitkár került, aki a tejtermelési és értékesítési, valamint az összes szövetkezeti kérdéseket a legpontosabban ismeri. A hatáskörében kibővült szövetségnek minden gondja arra irányul, hogy a tejtermelés és értékesítést gazdaságossá tegye és hogy a nehéz helyzetbe került tejszövetkezeteket a jobb időkre átmentse. A nehéz-időben megedzett és megerősödött tejszövetkezetek hatalmas támaszai lesznek az elkövetkezendő gazdasági fellendülésünknek.

Konkoly Thege Sándor dr. államtitkár a földművelésügyi miniszter képviseletében meleg üdvözlét tolmásozta mind a szövetség, mind a szép számban megjelent gazdák felé. Hangsúlyozta, hogy csak munkaköre változott, de nem változott a magyar mezőgazdaság őnzetlen szolgálataira irányuló akarata és törekvése. A szövetségnél eltöltött tíz esztendő gyümölcse, eredménye az a gazdaegység, amely a tejtermelés és értékesítés tekintetében a szövetség mögött áll. Működésének és munkájának legszebb jutalma a gazdaközösség részéről mindenkor tapasztalt bizalom. A jövőben is a legnagyobb szeretettel foglalkozik a tejszövetkezetek kérdéseivel, mert ez a mezőgazdaságnak a legbelterjesebb ága, bár nem mindig hozza meg a közvetlen hasznot, de közvetve az egész mezőgazdaság fejlődésére hat. Örömeinek adott kifejezést, hogy utódjával *Lenck Jenő* dr. c. államtitkár sikerült megnyerni, akinek multja és hozzáértése a legjobb biztosíték arra nézve, hogy a szövetség a már kitaposott vágányon tovább fog haladni.

A szövetség feladatköre lényegesen kibővült azáltal, hogy a földművelésügyi miniszter a tejszövetkezetek szervezésével és irányításával is megbízta. Remélhetően a szövetség igen szépen fogja megoldani a rábízott feladatokat, az akadályok elhárítása igen nehéz a mai időkben. Az akadályok és nehézségek azonban csak serkentően hathatnak a szövetségre és a gazdatársadalmra is, hogy kétszeres akaraterővel és kétszeres szaktudással segítsék átmenteni a magyar tejszövetkezeteket a jövőre, amikor nem a tejszövetkezetek, hanem a tejszövetkezetek megőrzése lesz a lényeges kérdés és az értékesítés nehézsége tolvaj majd előtérbe. A kötelező tejszolgáltatással kapcsolatban annak a reményének adott kifejezést, hogy ez a rendszer a feketepiacot ki fogja küszöbölni, de legalább is bizonyos tekintetben el fogja sorvasztani. Elismeréssel adózott a tejszövetkezeteknek azért az áldozatáért és nehéz munkájáért, amelyet a tejtermelés fenntartása és a tejszolgáltatás biztosítása érdekében végeztek és ennek a nehézségekkel megküzdő munkának a folytatását kérte a jövőre is.

Lenck Jenő dr. c. államtitkár, igazgató a szövetség múlt évről szóló beszámolójában rámutatott arra, hogy az 1942. évben beállott tejszűke okát nem lehet egyedül a takarmányozási nehézségekre visszavezetni. A szövetség azt tapasztalta, hogy a tejtermelés és beszállítás sokkal nagyobb azokban a községekben és gazdaságokban, amelyek tejtermelésüket valamely oknál fogva az átlagos tejjár felett tudják értékesíteni. A fogyasztás igényét kielégítő tejtermelés elsősorban

letékes főosztálya
miniszteri taná-
gi főfelügyelő, az
dr. Igazgató, az
dr. Halács Ágost-
jelentek továbbá
almi intézmények

megnyitójában rá-
k folyton változó
szövetségnek
év folyamán úgy
mint az érdek-
malon egyaránt,
gazdaságosság,
A Tejtermelők
állított és nagyon
mitásokkal igye-
igényeinek elfo-
művelésügyi kor-
pogatótásá tapasz-
vallják, hogy ma
nem egyéni ér-
telletlen természeti
melni nem lehet,
mező tejtermelés
ek fűződik a tej-
ak termelési, ha-
Abraktakarmá-
kiőrlési százalék
d megemlékezett
vetséget *Konkoly*
nevezésével érte,
elésügyi minisz-
került, a tejter-
Helyére *Lenck*
amtitkár került,
si, valamint az
legpontosabban
lt szövetségnek
y a tejtermelést
e hogy a ne-
zeteket a jobb
en megedzett és
almas támaszai
sági fellendülé-

amtitkár a föld-
ében meleg üd-
ség, mind a szép
Hangsúlyozta,
de nem válto-
zettel szolgálá-
se. A szövetség-
se, eredménye az
és és értékesítés
Működésének
a gazdaságköz-
bizalom. A jö-
foglakozik a
a mezőgazda-
r nem mindig
de közvetve az
hat. Örömeinek
Lenck Jenő dr.
akinek multja
ék arra nézve,
t vágányon to-

gesen kibővült
miniszter a tej-
ányításával is
eg igen szépen
atokat, az aka-
ai időkben. Az
csak serken-
gazdatársada-
óvel és kétsze-
eni a magyar
em a tehjiány,
esz a lényeges
tulul majd elő-
ssal kapcsolat-
ifejezést, hogy
gja küszöbölni,
n el fogja sor-
szövetkezetek
munkájáért,
és a tejlátás
ennek a nehéz-
lytatását kérte

gazgató a szó-
jában rámuta-
állott tejszűke
ányozási ne-
ség azt tapasz-
tás sokkal na-
zdaságokban,
knál fogva az
síteni. A fo-
lés elsősorban

árkérés, másodsorban pedig a megfelelő meny-
nyiségű takarmány, különösen pedig az abrak-
biztosításától függ. Etekintethen a szövetség
mindent megtesz, hogy a rendelkezésre álló kész-
leteket a közfogyasztásra kerülő tej beszolgál-
tatásának arányában ossza szét.

Dobos László alelnök a ceglédi határt ért
elemi kárral kapcsolatban arra világított rá,
hogy milyen aránytalanság áll fenn a mezőgaz-
dasági termények és az iparcikkek árai között.
Az egyenlő elbánás elve alapján kérte a mező-
gazdasági és az ipari áruk összhangba hozását.

Tóth János az egész tejgazdaság, de különö-
sen a közellátást becületesen biztosító tejszövet-
kezetek érdekében hangsúlyozta, hogy a tejtermelő
gazdáknak feltétlenül meg kell kapniuk a terme-
lési költségeiket, mert különben a tejtermelés
visszaesik és a tejszövetkezetek, mint annyi példa
mutatja már, elsovadnak. A tejszövetkezeteket
talpra kell állítani, mert a beszolgáltatási kötele-
zettségüknek a gazdák csak ezáltal tudnak eleget
tenni. De szükséges ez a közellátás biztosítása
szempontjából is. Méltányos és igazságos azon-
kívül, hogy a tejszövetkezetek a helyben kimért
tejre ne fizessenek rá.

Kiss Ernő dr. a szarvasmarha-igénybevétellel
kapcsolatban jelentkező nehézségeket tette szóvá.
Kérte, hogy azok, akik önként ajánlották fel mar-
háikat a közellátás céljaira, ne kerüljenek hátrá-
nyosabb helyzetbe azokkal szemben, akik a köz-
érdek szolgálatából mindaddig kihúzták magu-
kat. A közgyűlés helyeslésétől kísérve kívánta,
hogy a marhai igénybevétel terhére ne csak a gaz-
daközönség, hanem az ország összes adózói ará-
nyosan viseljék. A közgyűlés végül a zárszám-
adást és a költségvetést tárgyalta le.

A közgyűlés elé terjesztett és ez évben is
nyomtatásban megjelent, közel százoldalas évi je-
lentés részletes és hasznos tájékoztatást nyújt
nemcsak a szövetség működéséről, hanem a ma-
gyar tejgazdaságnak a múlt évi, eseményekben
gazdag helyzetéről is. A jelentést *Lenck Jenő* dr.
e. államtitkár, szövetségi igazgató irányítása
mellett a szövetség tisztikara állította össze nagy
gondal és bár az magasabb érdekből ez évben
sem tartalmazhat minden vonatkozásban pontos,
számszerű adatokat, a szakkörök és az érdekelt
gazdaközönség számára a tejgazdaság minden
vonatkozásában igen hasznos tájékoztatást nyújt.
Az évi jelentést a szövetség a korlátozott kész-
letnek megfelelően, ingyen bocsátja az érdeklő-
dők rendelkezésére.

A beszámoló mindenekelőtt mély sajnálattal
emlékezik meg arról, hogy a szövetségnek alapí-
tása óta volt igazgatója: *Konkoly Thege Sándor*
dr., akinek nevéhez fűződik a szövetség életrehi-
vása és nagyjelentőségű munkásságának kiépí-
tése, államtitkári kinevezése következtében ettől
a tisztségétől megvált. A tejtermelő gazdatársá-
dalom örömeinek ad vizont kifejezést afelett,
hogy új magas megbízatásában most már mint
a magyar tejgazdaság ügyeinek legfőbb óra,
annak érdekében továbbra is eredményes és ma-
radandó hatású alkotó munkát végezhet és a szö-
vetség működését is hathatós pártfogásában ré-
szesítheti. A jelentés ezúttal vázolja az elmúlt,
tejgazdaságunk szempontjából immár negyedik
válságos esztendő eseményeit, amelynek során a
tejtermelés, sajnos, még jobban esőkent. A ter-
melés visszaesését meghaladó mértékben esők-
kent a legális tejkereskedelem, valamint ipar-
útján forgalomba került tej- és tejtermékmeny-
nyiség, aminek oka elsősorban a fejtárak meg-
nem felelő szabályozásában keresendő. A még
nagyobharányú visszaeséssel szemben egyik ha-
tásos eszköznek bizonyult a rendelkezésre álló
ipari abraktakarmánykészleteknek a szövetség
útján a toheneszetek részére történt biztosítása.
A szövetség 1942-ben háromszor annyi abrak-
mennységet utalt ki, mint előző esztendőben.

A jelentés ismerteti a szövetség működési kö-
rének kiterjesztésére vonatkozó kormányrende-
letet, amelynek következtében a jövőben a tejter-
melőknek még szélesebb rétegei és az összes tei-
szövetkezetek is intézményesen a szövetség vé-
delme alá kerülnek. Az új munkafeladatok rend-
kívül nehéz időkben háramlottak a szövetségre,
amely igyekszik azoknak teljes mértékben meg-
felelni, annak ellenére, hogy az üzemekbe beszál-
lított teimennyiség erős esökkenése a szövetség
működéséhez szükséges anyagi eszközöket is kor-
látozta.

A jelentés részletesen foglalkozik a főváros
múlt évi tejforgalmának és tejiértékességének
alakulásával, ismerteti a Budanestire szállított
teimennyiség esökkenésének okait és annak a
termelőhelyek szerinti megoszlását. E kimutatá-
sokból érdekesen állapítható meg az, hogy Buda-
pest tejlátási körzete növekedőben van, mivel
a magasabb abrakinttatás miatt mind főbb tei-
termelő Budanestire szállítja tejét. A főváros tei-
ellátásában a tejszövetkezetekkel szemben ismét

fokozódó jelentőséghez jutottak az önálló gazda-
ságok. Viszont a közvetlenül a fogyasztóhoz szállí-
tító termelők százalékos arányszáma tovább
esőkent.

A jelentés ezután ismerteti a tejforgalomra,
illetve tejszállításra vonatkozó rendelkezéseket,
a szövetség tejmínőségi ellenőrző és abrakel-
osztó tevékenységét, valamint az ipari tej ár-
nak rendezése érdekében végzett munkásságát.
Különösen tanulságosak a vidéki városok tejlé-
látásával, valamint az ipari tejtermelő vidékek
helyszíni tanulmányozásával kapcsolatos és a
jelentésben részletesen közölt tapasztalatok. Örö-
mel állapítja meg a jelentés, hogy a rendkívüli
viszonyok és nehézségek ellenére a szövetség az
elmúlt évben fokozni tudta jól bevált tejgazda-
sági ismeretterjesztő tevékenységét. Az általános
árfejlődéssel szemben a szövetség jeggyári
szövetkezete útján sikerült a jegelési költségeket
változatlan árszinten fenntartani és a tejtermelő
gazdáknak e révén is hathatós segítséget nyuj-
tani.

A jelentés meleg elismeréssel és köszönettel
állapítja meg, hogy a szövetség működését az
összes hatósági tényezők, elsősorban a földműve-
lésügyi minisztérium vezető személyei és tejgaz-
dasági ügyosztálya, nemkülönben a közellátási
minisztérium, a székesfőváros illetékes tényezői
és az érdekelt gazdatársadalom is meleg megér-
téssel támogatták és barátságos kapcsolatokat
tartott fenn az Országos Magyar Tejszövetkezeti
Központtal, a helyi szövetkezeti szervezetekkel,
valamint az összes tejjari és tejkereskedelmi
vállalatokkal is. A beszámoló jelentés végül is-
merteti a szövetség különböző szerveinek tagnév-
sorát, a szövetség és a jeggyárszövetkezet zár-
számadásait és folyó évi költségelőirányzatát.

VEGYESEK.

Khuen-Héderváry Károly gróf kitüntetése. A
hivatalos lap július 29-i száma közölte, hogy a
kormányzó a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére
Khuen-Héderváry Károly grófnak, az Országos
Mezőgazdasági Kamara elnökének a haza szolgá-
latában szerzett kiváló érdemei elismerésül a
Magyar Erdemrend nagykeresztjét adományozta.
Khuen-Héderváry Károly gróf legfelsőbb helyről
történt kitüntetése elsősorban agrár érdemeivel
jutalmaz, hiszen közéleti munkásságának javarésze
a mezőgazdaság érdekében szolgált. Magas
kitüntetése így elsősorban a magyar gazdaközönség
körében kellett osztatlan örömet, amely a kitün-
tésben az agrárközélet terén kifejtett őnzetlen
munkásság, jól megérdemelt méltánylását és elis-
merését látja. *Khuen-Héderváry Károly* gróf 1888
december 16-án született Zágrábban. Középkorai
elvégezése után a budapesti Pázmány Péter Tudomá-
nyegyetemen államtudományi államvizsgát tett,
majd a magyarórái gazdasági akadémiának volt
rendkívüli hallgatója. Az első világháborúban
mint 5-ös honvédhuzár szolgált és több kitüntetést
szerzett. Atyja, *Khuen-Héderváry Károly* gróf,
volt miniszterelnök halála után 1918-ban átvette
esaládi birtokainak kezelését. Közéleti tevékeny-
ségét országos viszonylatban 1916-ban kezdte meg,
amikor tagja lett az országgyűlés főrendiházának.
A mezőgazdasági kamarák megalakulásakor 1922-
ben a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara köz-
felkiáltással egyhangúan elnökévé választotta és
ezt a tisztségét 16 éven keresztül viselte. 1927-ben
az újjáalakult felsőházban a főrendi családok egy-
hangú választása alapján lett tagja. Az Országos
Mezőgazdasági Kamara elsőfőben 1940-ben választó-
tta elnökévé, majd 1942-ben újból feléje fordult
a kamarai tagok bizalma és ismét a kamara elnökévé
választották. *Khuen-Héderváry Károly* gróf kezdet-
ben mint a felsődunántúli kerületi kamara, utóbb
mint az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke,
tevékeny részt vett az agrár érdekképviseleti mun-
kásságban. Működéséhez számos agrárkezdeménye-
zés fűződik. Egyik vezető tagja a felsőház agrár-
érzelmű csoportjának, tevékeny részt vesz minden
agrárérdekű megmozdulásban és számos, mező-
gazdasági vonatkozású testületben vállalt vezető
szerepet. A szabadtársuláson alapuló Országos
Magyar Gazdasági Egyesület és a magyar gazda-
közönség kötelező érdekképviseleti szerve, a kama-
rai intézmény közötti együttműködés híve, aminek
számos alkalommal adta tanújelét, amikor a két
érdekképviselet agrár közügyekben együttesen hal-
latta szavát. Az ország gazdaközönsége előtt jól-
ismert és méltányolt közéleti tevékenységének
kitüntetése alkalmából elismeréssel emlékezünk
meg kiváló érdemeiről, őszintén kívánva, hogy a
mezőgazdaság boldogulásáért folytatott őnzetlen
munkáját még sok további elismerés és siker
kísérje.

Marschall Ferenc dr. a Tőzsde új elnöke. A Buda-
pesti Áru és Értéktőzsde tanácsának július 27-én
tartott gyűlésén, amelyen *Kállay Rudolf* alelnök elnö-

költ, egyhangú lelkesedéssel *Marschall Ferenc* dr.
m. kir. titkos tanácsos, ny. földművelésügyi minisz-
teret választották meg a Tőzsde új elnökévé. A gyű-
lésen *Fabinyi Tihamér* dr., a jelölőbizottság elnöke
terjesztette elő *Marschall Ferenc* dr.-t a Budapesti
Tőzsde tanács lelkesedéssel fogadta a javaslatot és közfelkiáltással egyhangúlag
választotta meg *Marschall Ferenc* dr.-t a Budapesti
Áru- és Értéktőzsde elnökévé. Az új elnököt *Kállay*
Rudolf alelnök üdvözölte és kérte, hogy közgazda-
ságunk ez egyik legfontosabb intézményének elnök-
ségét a tőle megszokott ügyszeretettel és ügybuzgó-
sággal lassa el. Az új elnök megköszönte az üdvözlő
szavakat, megemlékezett elődjé, *Schmidt Richárd*
érdemeiről, majd a Tőzsde intézményének jelentő-
ségét méltatta. Kérte a Tőzsde tanácsát, az elnök-
séget, továbbá a Tőzsde közönségét és tisztikarát,
hogy felelősségteljes, nehéz munkájában támogassák.
A magyar gazdaközönség örömmel üdvözli volt
miniszterét a Tőzsde elnöki székében, mert szemé-
lyében a közgazdasági élet kimagasló egyéniségét
tiszteli, akinek eddigi tevékenysége biztosítékul
szolgált arra, hogy a magyar közgazdasági élet vezető
intézményének legfőbb irányítása jó kezékbe került.

Krúdy Ferenc ünnepése. A Falu Magyar Gazda
és Földműves Szövetség legutóbb tartott közgyűlé-
sén meleg ünnepelésben részesítette ügyvezető-
alelnökét, *Krúdy Ferenc* országgyűlési képviselőt, a
képviselőház alelnökét abból az alkalomból, hogy a
kormányzó a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére
a mezőgazdaság terén kifejtett érdemes tevékeny-
sége elismerésül a Magyar Erdemrend közér-
keresztjéhez a csillagot adományozta. *Krúdy*
Ferenc agrárközéleti munkásságának legfelsőbb
helyről történt újabb elismerése a gazdaközönség
körében osztatlan örömet keltett, mert benne az
agrár közügyek lelkes és ügybuzgó munkását tiszteli.

**A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaság-
tudomány Egyetem rektora és dékánjai.** A hivatalos
lap július 25-i száma közli az egyetem rektor- és
dékánválasztásainak miniszteri megerősítését. Esze-
rint a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a
M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudomá-
nyai Egyetemen *Doby Géza* dr. egyetemi ny. r.
tanárnak az egyetem rektorává, *Csonka Pál* dr.
egyetemi ny. r. tanárnak a mérnöki és építészmér-
nöki kar, *Csűrös Zoltán* dr. egyetemi ny. r. tanárnak
a gépész- és vegyészmérnöki kar, *Sébor János* egye-
temi ny. r. tanárnak a bányá-, kohó- és erdőmérnöki
kar, *Surdányi János* dr. egyetemi ny. r. tanárnak a
mezőgazdasági és állatorvosi kar, *Erdő-Harrach*
Béla dr. egyetemi ny. r. tanárnak a közgazdaság-
tudományi kar dékánjává az 1943/44. tanév tar-
tama történt megválasztását jóváhagyóan tudomá-
sul vette és nevezetteket ebben a tisztségükben me-
gerősítette.

**Az Állandó Központi Talajjavító Bizottság elnö-
ke és tagjai.** A m. kir. földművelésügyi miniszter
az Állandó Központi Talajjavító Bizottság elnökévé
Kreybig Lajos dr. m. kir. gazdasági főtanácsos,
m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi főigazgatót,
a bizottság alelnökévé *Spergely Imre* dr. miniszteri
tanácsost, jegyzőjévé *Teóroók László* dr. kísérlet-
ügyi vegyész, a bizottság tagjaivá pedig július 1-től
kezdődően három év tartamára *Arany Sándor* dr.
egyetemi rk. tanár, mezőgazdasági főiskolai r.
tanárt, *Ballenegger Róbert* dr. egyetemi rk. tanár,
ny. m. kir. kertészeti akadémiai igazgatót, *Bauer*
Sándor miniszteri tanácsost, *Csikó László* mező-
gazdasági főiskolai tanárt, *Czirer Andor* dr. minisz-
teri osztályfőnököt, *Doby Géza* dr. egyetemi ny. r.
tanárt, *Dóry Lajos* gazdasági akadémiai r. tanárt,
di Gléria János dr. kísérletügyi fővegyész, *Dworák*
Lajos dr. kísérletügyi főadjunktust, *Endrődy*
Endre dr. kísérletügyi fővegyész, *Fabricius Endre*
m. kir. gazdasági főtanácsos, OMGE h. igazgatót,
Fáy Andor m. kir. gazdasági főtanácsos, m. kir.
jóságigazgatót, *Fehér Dániel* dr. egyetemi ny. r.
tanárt, *Fejér Endre* kísérletügyi fővegyész, *Halács*
Ágoston dr. m. kir. gazdasági főtanácsos, az Or-
szágos Mezőgazdasági Kamara igazgatóját, *Herke*
Sándor ny. kísérletügyi főigazgatót, *Hollóskuty*
Antal m. kir. gazdasági főtanácsos, gazdasági fel-
ügyelőt, vitéz *Horváth Ferenc* m. kir. gazdasági
tanácsos, kísérletügyi igazgatót, *Kállay Kornél*
gazdasági tanár, osztályvezetőt, *Kristály Aladár* dr.
miniszteri osztálytanácsost, *Kund Ede* műgyetemi
ny. r. tanárt, *Lóczy Lajos* dr. egyetemi ny. r. tanár,
igazgatót, *Mados László* dr. egyetemi ny. rk. tanárt,
Magyar Pál dr. egyetemi m. tanár, m. kir. erdő-
tanácsost, *Manninger G. Adolf* m. kir. gazdasági
főtanácsos, jóságigazgatót, *Nagy Zoltán* miniszteri
tanácsost, *Obermayer Ernő* kísérletügyi főigazgatót,
Páter Károly gazdasági akadémiai r. tanárt, *Pinkert*
Zsigmond ny. tanítóképzőintézeti igazgatót, szak-
előadót, *Prettenhoffer Imre* kísérletügyi fővegyész,
Ráth Árpád kísérletügyi fővegyész, *Réthy Antal* dr.
egyetemi c. rk. tanár, meteorológiai intézeti igaz-
gatót, *Sass Gábor* mezőgazdasági főiskolai r. tanárt-
Strázsik Andor Dénes dr. m. kir. gazdasági főtaná-
csos, mezőgazdasági kamarai igazgatót, *Surdányi*
János dr. egyetemi ny. r. tanárt, *Szabó Gusztáv* dr.

egyetemi ny. r. tanárt, Szabó Lajos mezőgazdasági kamarai h. igazgatót, Szentannay Sámuel ny. mezőgazdasági szakiskolai szakigazgatót, Szilágyi Gyula miniszteri osztálytanácsost, Tobak Lajos dr. miniszteri osztálytanácsost, Tompos Albert kísérletügyi igazgatót, Várallyay György kísérletügyi fővegyészt, Villazs Ölon dr. kísérletügyi igazgatót, Westsik Vilmos mezőgazdasági kamarai főintézőt nevezte ki.

Házasság. Soproni Elek dr. m. kir. gazdasági felügyelő, egyetemi m. tanár és nemes Kénjeres Margit augusztus 7-én tartják esküvőjüket Gombán.

Halálozás. Hencz László okleveles gazda, járási kamarai intéző július 27-én hosszú szenvedés után 36 éves korában Szabáson elhunyt. A megboldogult mint az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara lelkes tisztviselője, szolgálta az érdekképviseleti pályán az agrár közügyeket, s rövid pályafutása alatt is számos elismerést szerzett. Az elhunyt általános részvét mellett július 29-én helyezték örök nyugalomra Andacson. Hencz Ferenc, az Országos Mezőgazdasági Kamara szakelőadója az elhunytban fiát gyászolja.

A földművelésügyi miniszter és az államtitkárok vidéken. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter dunántúli körútja során július 28-án Szombathelyre látogatott el, ahol résztvevett a Felsődunántúli Mezőgazdasági Kamara gazdaértekezletén. Az értekezleten Hungady Imre gróf üdvözölte a minisztert. Bánffy Dániel báró válaszában kijelentette, hogy örömmel jött, mert véleménye szerint sok jó származik abból, ha időnkint személyesen cserélik ki a gondolatokat. A kölcsönös megértés és a bizalom mindig megkönnyíti a vezetők és a vezetettek munkáját. Ezután Bárános Károly dr. államtitkár tájékoztatta a minisztert az értekezleten addig szóba került kérdésekről, majd Vuchelich György kamarai igazgató ismertette a kamara eddigi működését és szóváltta a kamarai reform ügyét. A miniszter válaszában bejelentette, hogy a mezőgazdasági érdekképviselet reformjára vonatkozó tárgyalások folyamatban vannak. Az a szándéka, hogy a reformjavaslat mielőbb a törvényhozás elé kerüljön. Az értekezlet után a miniszter elbeszélgetett a gazdákkal, majd meglátogatta a Vas megyei Gazdasági Egyesületet, megtekintette a tenyészállatvásártelepet, a vágóhidat, a hűtőházat, a baromfi-kezelő központot és a kendergyárat. Szombathelyről Körmenre utazott a miniszter, ahol Kerecsényi Sándor és Grof József kisgazdák udvarát szemlélte meg. Ezután a Muravidék közséjébe látogatott el és Sűrűházán Vrecsics Kálmán portáját nézte meg. A muraszombati Benkő-húsárnyalvány és a batthyányfalvai téli gazdasági iskola megismerése után visszatért a fővárosba. Bárczay János dr. földművelésügyi államtitkár keletmagyarországi útja során résztvevett a bőrvédelmi EMGE gazdaköréi tanácsán. Beszédében kifejtette, hogy a lelkiismeret szavának kell eldöntenie, hogy a gazda eleget tett-e minden kötelességének, azoknak is, amelyek nem írótt törvény, hanem a magyar gazda hazafisága ír elő. Minden gazdának tanulnia és haladnia kell — mondotta az államtitkár —, mert e nélkül a magyar mezőgazdaság és ezzel az ország a népek erős versenyében lemarad, s az országot és a gazdát magát is a maradiság folytán elmaradt haszonért soha senki kárpótolni nem fogja. Végül rámutatott arra, hogy a haladás szelleme egyben a legjobb hazafiság is. Bárános Károly dr. államtitkár a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete szabolcsmegyei taggyűlésének díszközgyűlésén jelent meg. Az államtitkár Sarvag Elek dr. országgyűlési képviselő elnöki megnyitóját után hosszabb beszédben hangsúlyozta, hogy a mostani háborúban az lesz a nyertes, aki a háború befejezése után is meg tudja tartani a termelési eszközöket. Felhívta a termelők figyelmét a minőségi termelésnek a háború utáni rendkívüli fontosságára és utalt arra, hogy a minőségi termelés előmozdítása érdekében a kormány már eddig is több gyümölcstárolót építtet és fog építeni a jövőben is. Ezenkívül több kedvezményt is biztosított a termelők részére. Konkoly Thege Sándor dr. államtitkár Nyíry Károly dr. miniszteri tanácsos kísérletében háromnapos körutat tett Tokajhegyalján és az egrí borvidéken. Mindkét helyen behatóan érdeklődött a várható bortermés, annak tárolási lehetőségei és a munkáviszonyok iránt. Újra felhasználta az egrí és a tarcali állami szőlőtelepek, valamint az oltani szőlészeti és borászati szakiskolák, továbbá a sátoraljaújhelyi állami közpince és a szőlőmunkásiskola tüzetes megtekintésére.

A július 1-én átvett vágóállatok ára. A m. kir. közellátásügyi miniszter 39.632/1943/IX. 2. h. sz. alatt rendeletet adott ki, amely szerint a vágóállatok árakat módosító 36.700/1943. K. M. számú rendelet a Budapesti Közlöny túlsúlyfóltsága miatt csupán az 1943. évi július hó 2-i számban jelenhetett meg. Mintán az árak módosítása július 1-re volt tervezve és kilátásba helyezve, a vágóállatfelajánlások és igénybevételek is ennek megfelelően történtek, az 1943. évi július 1-én átvett vágóállatokért a 36.700/1943. K. M. számú rendelettel megállapított árakat kell fizetni. A rendelet arról is intézkedik, hogy

a gazdáknak a július 1-én átvett tételekért a 36.700/1943. K. M. számú rendeletben megállapított termelői árakat fizessék ki.

Pályázat mezőgazdasági egyetemi, főiskolai és akadémiai ösztöndíjra. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete pályázatot hirdet két, évi 1000 pengős ösztöndíjra. Pályázhatnak a mezőgazdasági egyetemre, főiskolákra, vagy gazdasági akadémiákra iratkozó egyének, vagy olyanok, akik nevezett főiskolák valamely évfolyamát végzik. A pályázathoz mellékelendő: 1. érettségi bizonyítvány másolata, vagy főiskolai index (bejelentésre), 2. a szülők állását, vagyoni (jövedelmi) viszonyait feltüntető hatósági bizonyítvány, 3. kötelező nyilatkozat arról, hogy annyi évig vállal a pályázó gazdatiszti állást, ahány évig az ösztöndíjat élvezi. A pályázat az egyesülethez címzendő (Budapest, V. Arany János-u. 5.) és augusztus 15-ig küldendő be.

Felvétel a M. Kir. Kertészeti és Szőlészeti Főiskolára. A M. Kir. Kertészeti és Szőlészeti Főiskolára ajánlott levélben vagy személyesen augusztus 25-ig nyújtható be felvételi kérelem. A kérvényhez csatolandó okmányokról és egyéb tudnivalókról díjmentesen küld tájékoztatót a főiskola igazgatósága (Budapest, X., Nagybaldogasszony-útja 45.). A beiratásokat szeptember 1-től 15-ig tartják. Kertészeti akadémiait végzett okleveles kertészek beiratkozhatnak a főiskola negyedik évfolyamára. A hallgatók több állami és törvényhatósági ösztöndíjért, valamint tandíjkedvezményekért folyamodhatnak.

Idejében kössünk repecetermelési szerződést. Illetékes helyről felhívják a gazdaközönség figyelmét arra, hogy a repecetermelési megállapodásokat ajánlatos minél hamarabb megkötni. Csakis így biztosítható, hogy a vetőmag, amelynek szállítása a mai körülmények között legalább 10—14 napot vesz igénybe, a vetés legalkalmasabb idejéig megelőzően a gazdaságban rendelkezésre álljon. A Futura a rendelkezésre álló készletekből már megkezdte a repecetermelés szétküldését. Ajánlatos a termelési szerződések sürgős befejezéséért is, mert augusztusban már a vetőmagszállítások torlódnak és az eredeti nemesített vetőmagkészletek fogytán vannak. Termelési szerződések köthetők a Futura Központjánál (Budapest, V., Vigadó-u. 6.) és bármely vidéki megbízottjánál.

A gazdák kedvezményes áron szerezhetnek be szénaszárító nyársakat. A nyáron való szénaszárításnak az az előnye, hogy az esős időjárás jóval kisebb veszteséget okoz tápanyagokban, mint a renden való szárítás, mert elmarad a gyakori forgatás által okozott levélesztés és éppen ezzel a legértékesebb tápanyagnak, a fehérjének az elvesztése, továbbá a nyáron lévő száradó széna nem akadályozza a sarjú fejlődését és így a sarjútermés is nagyobb lesz. A szénaszárításra legalkalmasabb a finnnyárs, amelyből 1 kat. holdra 100 darab kell. Egy darab szénaszárítónyárs kedvezményes ára 1-30 pengő. Igényelni a zöldmezőszervezeteknél lehet. A nyársak házilag is könnyen elkészíthetők. Bővebb felvilágítást a vármegyei gazdasági felügyelőségek és a zöldmezőszervezetek adnak.

Juhok fejése kalodában öröndetesen terjed az országban. Kívánatos is e korszerű juhfejő-módszer általános bevezetése egyrészt a tej tisztasága, másrészt a tejhozam növelése érdekében. Az Országos M. Kir. Gyapjúminősítő Intézet (Budapest, II., Kitalébel Pál-u. 1.) raktárában az érdeklődőknek rendelkezésre áll egy legújabb kaloda-modell, amelyről szerkezeti részek, méretek, stb. lemásolhatók. (A hivatalos órák után Morray Gábor bázmester keresendő.)

Szeptember közepén gombaszakértői tanfolyam nyílik meg. Az Országos Chemiai Intézet és Központi Vegykísérleti Állomás (Budapest, II., Keleti Károly-u. 24.) az első gombaszakértői tanfolyamot szeptember 15-től kezdve tartja meg. A tanfolyam célja a gombára, mint fontos táplálkozási cikkre vonatkozó ismereteknek széles körben való elterjesztése. A tanfolyam elméleti és gyakorlati oktatásból áll és 18—20 napig tart. A tanfolyamot sikerrel elvégzett hallgatók bizonyítványt kapnak. A tanfolyamra a felvételi kérvényeket az Országos Chemiai Intézetnek kell megküldeni. A felvételre és tanfolyamra vonatkozó részletes tudnivalókat a földművelésügyi miniszternek a Budapesti Közlöny július 9-én megjelent 112.200/1943. számú rendelete tartalmazza.

Tej- és vajpiaci szemle. Hazánkban az üzemekben keresztül forgalombahozott tej és tejtermékek mennyisége az előző év azonos időszakának forgalmát meghaladta, de egyúttal emelkedést mutat az előbbi év forgalmával szemben is. Az üzemekbe kerülő tej állandóan és biztosan gyarapszik, ami egyúttal a fekelepiac erőteljes visszaszorítását is jelenti. Németországban a tejforgalom az előbbi hetivel szemben némileg visszaesett, viszont 6-3%-kal emelkedett az előbbi év megfelelő hetének forgalmával szemben. Hasonló a helyzet a vajtermelésben is, a sajtgyártás emelkedett. Dániában a tej- és vajforgalom határozottan emelkedett az előbbi

év megfelelő időszakának termelésével szemben. Ugyanez a helyzet Belgiában is. Franciaországban a vajforgalom legnagyobb része feketepecacon bonyolódik le. Olaszországban a várakozáson alul maradt a tejforgalom, míg a sajtgyártásban emelkedés észlelhető. Romániában a tejtermékpiac éppúgy, mint a tejforgalom, nem mutat említésre érdemes javulást. Horvátországban a tejellátás megszervezését új üzemek felállításával próbálják kiépíteni és biztosítani.

Országos kutyakiállítás Kolozsvárott. A m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége engedélyt adott a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületének arra, hogy Kolozsvárott, a városi strandfürdő területén folyó évi szeptember 26-án országos kutyakiállítást rendezzen.

A lóvásárló bizottságok útterve. A Lőértékesítő Szövetkezet közlése szerint a svájci megegyező lóvásárló-bizottság augusztus 3-án 9 órakor Szegeden, 2 órakor Hódmezővásárhelyen, 4-én 8 órakor Orosházán, 12 órakor Békéscsabán, 4 órakor Gyulán, 5-én 8 órakor Szarvason, 6-án 9 órakor Jászladányban, 2 órakor Füzesabonyban, 7-én 8 órakor Putnokon, 12 órakor Edelenyben, 4 órakor Szikszón tart vásárt. Fenti programot keretében kizárólag herélt lovak vásárolhatók. Remondák átlagára 2500 P, regie lovak átlagára 3400 P.

NYILTTER.

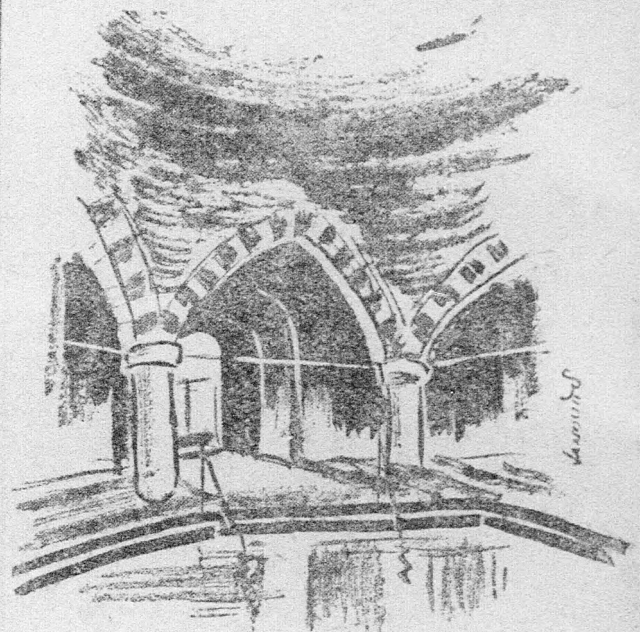
(váltban foglalkozóknak nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Kiadok nyelvtanra részrejtéskor
30-50 darab
növendékmárkát
„Uradalom” jellegre Balogh hirdetőbe Bpest, V., Szent István-körút 9. 8495

SZÍVÓGÁZMOTOROK
CSUTKA- és FA-
TÜZELÉSRE.
MOTOR-ÉS GÉPGYÁR
ZOLNAY, MARTOS és HERZ
Bpest, XIV., Erzsébet királyné-útján 87.

Mezőgazdasági szeszgyári berendezés eladó.

A szeszgyárnak kontingense is van. Érdeklődők a szeszgyári berendezés 622* jellegre **BLOCKNER J. hirdetőjébe, Budapest, IV., Városház-utca 10.** 8505

350 extendő óta
gyógyul
és frissül

a
Rudas fürdő
-török medencéjében
Pest és Buda népe

Haszonbérbeadó

az 1943. évi gazdasági évtől kezdődően
a Bocskay-kertben (Hajdu megye) körül beült 15 hold gyümölcsös,
 amelyben három hold szőlő is van, modern 4 szoba, hall, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel rendelkező **villával együtt.**
 Ugyanitt három eladó az idei összes gyümölcs- és szőlőtermés.
 Cím: AGH BÉLANÉ Bocskay-kert, Hajdu megye 8507

TŐZSDE- és KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiac helyzete.

Az **árutőzsde kenyérmagpiacán** a termelői felajánlás elsősorban búzában, de rozszban is fokozódik. Egyelőre túlyomórészben még csak Bácskából kinálnak jelentősebb gabonateleket, de augusztus elejére már országszerte megindulnak az átvételek, amit az összes átvérvő közegek — a jogosított országos, körzeti és helyi gabonakereskedők — teljes felkészültséggel várnak. Az eddig beérkezett jelentések szerint a búza minősége kitűnő és — mint már említettük — különösen a Délvidéken teljesen gyommentes, tehát 100 százalékos gabonateleket kerülnek leszállításra. Az átvett búzamenyiségek ezideig fajsúly tekintetében is előrik a 80 kg-ot. Kiváló minőségű a felajánlott rozs is, amely mind Pest megyében, mind a Nyírségben jobb a szokványnál.

A **termény és magpiacon** főként **biborheréből** kínáltak fel eladásra ezideig nagyobb tételeket, elsősorban a Dunántúlról. A vevők a szokványminőségű áruért a megállapított legmagasabb egységárat térítik meg az eladónak. **Tavaszi búkkönyben és szőszös búkkönyben** is várható rövidesen az értékesítési kampány. Az eddig beérkezett jelentések ezekben a cikkekből is kiváló minőségű igérek. Szőszös búkkönyből az első minták már beutottak az árutőzsde magpiacára. Rövidesen szállításra kész áru is kapható lesz mind a Dunántúlon, mind a Tiszavidéken. A tavaszi búkköny ugyancsak minden tekintetben előrendű. **Viktória-borsóban** újból megjelent a forgalom. Felsőlászi állomásokról az uradalnok részéről jelentős tételeket kínálnak eladásra.

Az **egyéb termények** közül **vajbabból** kissé csökkent a termelői kínálat. A mérsékelt felhozatal következtében az árak emelkedtek. Tiszavidéki állomásokról 42-43 pengővel adtak el több kocsirakományt. **Szőlőmagban** állandó a kínálat és megfelelő olajgaranciával biharmentes állomásokról 28 pengős áron adtak el tételeket. A hullott alma forgalma napról-napra emelkedik. A konzervgyárak részéről a kereslet igen élénk és mivel a nyári hullott alma idénye most van tetőfokán, igen nagy tételek kerülnek eladásra 40-43 pengő között, a feladóállomások felvétele szerint. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde tanácsa e cikkekből egyre élénkítő forgalom következtében elrendelte a hullott alma hivatalos tőzsdei jegyzését is. Egyelőre a kárpátaljai és erdélyi származású hullott alma kivételével jegyzik ezt az árut feladóállomáson 40-43 pengő között. **Vörös szilvában**, ami a rendkívül meleg időjárás következtében már beérett, főleg Szilágymegyhéből ajánlanak fel azonnali szállítást is nagyobb tételeket. Ténylegesen kötés azonban alig jön létre, mert a vevők a termelők által kért 22-24 pengős árat magasnak tartják és egyelőre tartózkodnak a vételtől. A vörös szilva terméshozamát az eddigi beérkezett jelentések jónak mondják és különösen Erdélyben bő termésre számítanak.

Az **európai gabonapiaci** helyzet kedvezően alakul. A jövővi kenyérmagvak betakarítása már az egész kontinensen csaknem mindenütt folyamathan van és a befutó jelentések általában kielégítő termést ígérnek. **Németországban** már mindenütt aratják az őszi árpát és megkezdődött a rozs kaszálása is. Az árpa beszállítása az állami átvevőhelyekre és a malmokba is állandó. Rozszban és búzában az elővásárlások eddigelő még nem jelentenek. Minthogy minden kenyérmagból átlagosan jó termésreményt várnak, az árpalatérms jórészt sertésüzemelés céljaira fogják felhasználni. A megszállt területek kenyérmagfőlöleségét a hadsereg és a polgári lakosság között fogják felosztani. Rozsból nagyobb mennyiség szállítását várják már a legközelebbi napokra. A malmok, bár bőségesen el vannak látva múltévi termésű rozssal, a friss rozst szívesen vásárolják. **Franciaországban** a termés betakarítása gyors ütemben folyik és minden remény megvan arra, hogy az afrikai szállítások elmaradása sem fog a kenyérellátásban zavart okozni. Az átmeneti időt az új termés megkönnyítette a természet azzal, hogy a meleg idő következtében az aratást a szokottnál jóval korábban megkezdhetik és így az új liszt is korábban kerülhet a piacra. Pedig a francia kormányzatnak nagy nehézségek voltak az átmeneti idő alatt nemcsak az északafrikai kenyérmag hiánya miatt, de azért is, mert a francia gazdák csak nehezen tettek eleget beszállítási kötelezettségüknek. Június elején nagyon súlyos volt a helyzet és a földművelésügyi és közellátási miniszter felhívást intézett a gazdákhöz, hogy a polgári lakosság kenyérellátása céljából az utolsó kilogramm fölösleges gabonájukat is szállítsák be. Ezt a felhívást 32.000 községben hirdették ki és nem is maradt eredmény nélkül. A francia gazdák az ezévi termés felajánlásában is tartózkodók főleg azért, mert a kormány még mindig nem állapította meg a kenyérmag átvétel árát. A gazdák 540 frankos búzáarat kívánnak, amit a kormány mindmáig vonakodott engedélyezni. Aránylag későn jött ki a kormányhatározás arra vonatkozóan is, hogy milyen prémiumot kapnak a korábban szállító gazdák. Ez a prémium 35-40 frank. Az új termésről egyébként igen megnyugtató hírek

érkeznek az illetékes közegekhez. A betakarított árpából Délfranciaországban már jelentékeny mennyiséget beszállítottak a malmokba, ahol az őrlés gyors ütemben folyik. Egyéb gabonaművekből is olyan termés ígérkezik, amilyen a háború egyik évében sem volt. Az 1943. évi francia kenyérmagtermés minden bizonnyal nagyobb lesz, mint az 1941. évi volt, amikor 61 millió métermázsá termelt. Most legalább 65 millióra számítanak. **Finnországban** a magasabb gabonárák különbözétét az állam vállalta magára, **Dániában** a gabona-termés július elejéig kimutatás szerint jobb lesz, mint volt az elmúlt esztendőben. **Olaszországban** már működésbe léptek azok az állami közegek, amelyeknek hivatása a kenyérgabonát már a csopólnál az ellátatlanok részére lefoglalni. Mintegy 6000 hivatalnok végzi ezt a munkát és biztosra veszik, hogy az ország termése a közellátás rendelkezésére fog állni. **Romániában**, ahol ez évben 15 millió métermázsás többtermést várnak kenyérmagból, a búza árát felemelték, viszont minden gazdát köteleztek, hogy fős termést beszállítsa. Az új búza ára vagononként 250.000 lei a múltévi 220.000-rel szemben. **Bulgáriában** kontingenztáltak a gazdák számára a beszolgáltatni köteles mennyiséget. **Amitől löbbet termelnek, mint amennyit beszolgáltatni kötelesek, azzal szabadon rendelkezhetnek.** Ezenfelül 200 lea prémiumot is fizetnek azoknak a gazdáknak, akik november 1-ig szállítják le a kötelező gabonamennyiséget. A búza aratása már mindenütt folyamatban van, a terméklátások az egyéb cikkekből kedvezőek. **Szerbiában** minden termelő köteles gabonafelöleségét felajánlani. Az átvételtől és a szétosztásról állami szerv gondoskodik. **Horvátországban** is jó termés várunk. **Törökország** saját termésén kívül tengerentúli gabonabehozatalra számít és ezzel reméli a lakosság kenyérszükségletét biztosítani.

A **tengerentúli terménytőzsde** árfolyamai: **Chicago**-ban a búza júliusra és szeptemberre 14, a rozs júliusra és szeptemberre 105, a kukorica júliusra és szeptemberre 107, a zab júliusra 69 és szeptemberre 67 cent bushelként. A **vevői** gabonahatárőrségi piacon a búzát júliusra 106, októberre 107, a rozst júliusra 95, októberre 96, a zabot júliusra és októberre 51 és az árpát júliusra és októberre 64 centtel kötötték.

Állatpiaci szemle.

A múlt heti nagyarányú **vágómarhafelhózatallal** szemben a **budapesti vágómarhapiac**on e héten a felhozatal ismét a szokásos keretbe szorított. A vidéki igénybevételi eljárás az előirányzatnak megfelelően bonyolódik le és így a hússzázséget biztosítottak tekintendően annál is inkább, mert a borjúvágási tilalom felfüggesztése következtében a **borjúfelhozatal**, illetve vágás még növekedően van. A vágómarha és vágósertés igénybevételi rendeletük végrehajtási utasítása még mindig nem látott napvilágot és ezért késlekedik az elszámolások lebonyolítása is. Remény van arra, hogy a végrehajtási utasítás keretében megfelelő szabályozást nyernek mindazok a gazdákivánások is, amelyek az igénybevételről szóló alaprendeletből kimaradtak. Egyes gazdátok még most is érkezik panaszok az érdekképviseletekhez annak következtében, hogy egyes helyi bizottságok az igénybevételi kivételeket nem arányosan végzik.

A **budapesti sertésipiac** felhajtása az előző héttel szemben ugyancsak lényegesen csökkent.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonamennyek. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1943 július 29. A gabonaféléknek a június 23-án megjelent 37.000/1943. K. M. számú rendelettel (I. „Köztelek” f. évi 26. sz.) megállapított termelői árai az ország bármely feladólomáson, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsiába vagy uszlyába vagy a malom, illetve hantolató üzemi raktárába az eladó költségein legalább 15 tonnával többet berakott árua vonatkoznak. **Búza:** 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40—; **rosz** (kétszeres): 71 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 37—; **árpa:** takarmányárpa 65 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 36—; **sörárpa,** legalább 65 kg/hl-súlyú 40—, kopaszárpa 50—; **zab:** 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40—; **köles** (fehér, vörös, szürke vagy japán), rostált, üszkömentes 40—; **hajdina:** legalább 60 kg/hl súlyú, hantolatlant, szokványiszertű 40—; az 1942. évi termésű **kukoricának** a 97.100/1942. K. M. számú rendelettel megállapított termelői ára: szemes, legfeljebb 15% víztartalommal 23.50.

Különböző termények és vetőmagvak. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsde hivatalos árjegyzése.) 1943 július 29. Az 1943. évi termésű különböző mezőgazdasági terményeknek a július 1-én megjelent 40.000/1943. K. M. számú rendelettel (I. „Köztelek” f. évi 27. sz.) megállapított legmagasabb termelői árai az ország bármely feladólomáson, 100 kg-kint, pengőben a következők: **Repce:** káposzta- vagy repcepece, szokványiszertű 88—; **vadrepce:** legfeljebb 5% idegenkeveréssel 60—; **lenmag,** olajgyártásra, szokványiszertű 100—; **napraforgómag:** fehér, szürke, csilkos, szokványiszertű, enyhén dohos 70—; **löké:** szokványiszertű, enyhén dohos 90—; **szójabab:** szokványiszertű 80—; **kendermag:** szokványiszertű 150—; **rostkendervetőmag:** 96% tisztaságú és 85% csiraképes 200—; **gombarkamag:** 96% tisztaságú 70—; **mák:** kék, legfeljebb 2% idegen anyaggal 200—; **mustár-mag:** legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér és fekete 100—; **köménymag és édes köménymag:** legfeljebb 2% idegenanyaggal 300—; **kortandermag:** legfeljebb 2% idegenanyaggal 100—; **borsó:** legfeljebb 2% idegenanyaggal, hantolatlant, előzsisikmentes, Viktória 65—, **exptessz** 60—; **lenese:** előzsisikmentes, legfeljebb 5% idegenanyaggal és léhaszettel, kisszemű 90—, középszemű 100—, **ágyaszemű** 120—, erdélyi lenese, természeténél előzsisikmentes, bármely háromszék- és udvarhelymegyei feladólomáson 120—; **bab:** legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér, szokvány és gyöngy 80—, fehér, hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűr, továbbá egyszerű szines 85—, tarka, vegyes és egyéb 77—; **búkköny:** 96% tisztaságú, szőszös 160—, pannon 70—, **tavaszi 72—; csillagfürt:** 96% tisztaságú, édes 45—, keserű 36—; **tavaszi és őszi takarmányborsó:** 94% tisztaságú 75—; **szegsborsó:** 95% tisztaságú 50—; **lobab:** 95% tisztaságú 64—; **löhéremag:** nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalmú 300—, erdélyi, nyers, előbbi százalékos 310—; **lucernamag:** nyers arankás, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% löhére és 1% arankatartalommal 580—; **baltacimmag:** hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfüggő tartalommal 140—; **biborheremag:** 95%

tisztaságú 200—; **fehérheremag:** 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremag tartalommal 450—; **kombóslucernamag:** 95% tisztaságú 300—; **kores** (svéd) heremag, 94% tisztaságú 400—; **nyászapuhamag:** 90% tisztaságú 260—; **somlórdésmag:** fehér, 94% tisztaságú 240— **szarvaskerepmag:** 94% tisztaságú 320—; **muharmag:** 95% tisztaságú 50—; **szudáni fűmag:** 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80—; **csibehérmag:** 96% tisztaságú és 90% csiraképes, óriás 70—, aprószemű 60—; **cirokmag:** 95% tisztaságú, seprőcirok 38—, cukorcirok 50—.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete magostályánál hetijelentése.) 1943 július 30. A magpiacon a kínálat **biborheréből**, főleg a jobb termést nyújtó déldunántúli megyékben, megindult, míg a korábbi főbb termővidékek piacán csak kisebb tételeket kínálnak. **Fehérheréből** szintén csak szárványosan kerülnek tételek piacra. A hivelyesek közül **expresszborsó**ban élénk üzlet fejlődött ki.

A **burgonya ára.** A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a közellátási miniszter 30.100/1943. K. M. számú rendelete alapján július 22-től kezdve további intézkedésig a termelőknél budapesti paritásban az 1943. évi termésű nyári róza és Gullbaba mosatlan újburgonyáért q-kint 32, Ella és sárca mosatlan újburgonyáért q-kint 28 pengőt fizet feladóállomáson, vagonba vagy hajóba rakva; az átvételt a Növénytermelési Hivatal szokványai szerint eszközöli. A fent megállapított áról vasúti szállításkor feladóállomási és Budapest-Nagyvácsártelep távolságának megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15c, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16c kocsiosztály fuvardíja, hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Szállastakarmány- és szalmaárak. A július elején megjelent 40.000/1943. K. M. számú rendelet (I. „Köztelek” f. évi 27. sz.) szerint a laza szállastakarmányok és szalmafélék termelői ára az ország bármely feladólomáson vasúti kocsihoz kiszállítva q-kint a következő: **la lucernaszána** 16—, **la löhéreszána** 14—, **la baltacimzána** 14—, **la zabosbúkkönyzána** 14—, **la muharszána** 12—, **la rétszána** 13—, **féltéses rétszána** 10.50, **szavanyú**, vagy **ázott rétszána** 6.50, **la takarmányszalma** 6—, **la rozsmag** 5.30, **egyéb egézséges szalma** 5—, **la zsupszalma** 11— P. Az 5 km-nél nagyobb tengerly fuvar terítést és a nyílt piaci árat a rendelet részletesen szabályozza.

Állatok és állati termékek.

Vágómarha- és borjúárak. A július 2-án megjelent 36.700/1943 K. M. sz. rendelet (I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágómarha és vágóborjú legmagasabb termelői ára, etetés-itatás után 8%, 5 km-nél nagyobb távolságról hajtás és nem etetés után 4%, vasári eladásnál pedig 6% súlyengedmény levonása után elősúlykg-kint a következő: I. o. ökör és növendékmarha 2.20, II. o. ökör és növendék 2—, III. o. ökör, növendék 1.80, csontozni való ökör és növendék 1.50, bika, I. o. 2.15, II. o. 1.95, III. o. 1.75, csontozni való 1.45; **tehén,** I. o. 2.10, II. o. 1.90, III. o. 1.70, csontozni való 1.40; I. és II. o. bivalyokör és növendék bivaly 1.75, III. o. 1.65, csontozni való 1.40; I. és II. o. bivalybika 1.70, III. o. 1.60, csontozni való 1.35; I. és II. o. bivalytehén 1.65, III. o. 1.55, csontozni való 1.30; **vágóborjú** I. o. 2.40, II. o. 2.10 P. Az osztályozást a rendelet pontosan megszabja.

Vágójuh- és bárányárak. A július 2-án megjelent 36.700/1943 K. M. sz. rendelet (I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a vágójuh és vágóbarány legmagasabb termelői ára (a vágómarhánál fentebb részletezett súlyengedmény levonása után) a következő: **vágójuh** 1.50, **vágóbarány** 1.60 P. elősúlykg-kint. A 30 nu-nél magasabb gyapjútarló vágóállatot kg-kint 10 fillérral nagyobb áron lehet forgalomba hozni.

Budapesti lóvásár. (Budapesti székesfővárosi állatvásárok és köztárs. lóidő igazgatóságának jelentése.) 1943 július 30. Árak: Csilókó 1420—2500—, könnyű kocsi 1050—3750—, igás kocsi, nehéz 600—4400—, igás kocsi, könnyű 700—1000—, alárendelt minőségű ló 250—700—, vágó ló 120—1000—, szemár 360—650— P darabonként.

Sertésárak. A július 2-án megjelent 39.000/1943. K. M. sz. rendelet (I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) szerint a beállítani való fiatal, egészséges, ivartalanított, orbánc ellen oltott, szimultán oltott elősertésekért számlitható legmagasabb termelői árak, helyt gazdaság a következők: 20-25 kg-os 4.30, 25-30 kg-os 4—, 30-35 kg-os 3.82, 35-40 kg-os 3.70, 40-45 kg-os 3.60, 45-50 kg-os 3.37, 50-55 kg-os 3.18, 55-60 kg-os 3.03, 60-65 kg-os 2.90, 65-70 kg-os 2.79, 70-75 kg-os 2.70, 75-80 kg-os 2.66, 80-85 kg-os 2.63, 85 kg-nál nehezebb 2.60 P kg-kint. A 20 kg-nál könnyebb sovány sertés darabonként 86—P alatt szabad megegyezés tárgya. A **hízósertések**ért, 12 órai koplálás után, helyt gazdaság a következő legmagasabb termelői árak számlithatók: 150 kg-nál nehezebb, 12-20, 140-150 kg-os la 2.85, 130-145 kg-os la 2.80, 115-130 kg-os la 2.76, 100-115 kg-os la 2.71, 100 kg-os és nehezebb, középnőségű szedett 2.66, 80 kg-os és nehezebb sonkasúdó 2.71. A fenyészésre és szürmetelésre eladott és a fentiekben fel nem sorolt sertések ára vonatkozóan a rendelet külön intézkedik.

Tenyészmarhák és jármosókrök. (A Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő R. T. vásári jelentése.) 1943 július 30. A beállítani jármosókrök és beállítani való tinó (tarka) 580-680 kg-os 2—2.30, a beállítani jármosókrök és beállítani való tinó 480-680 kg-os 2—2.30, a fehér jármosókrök 2—2.30, 12 éves üsző 2.60-3—, fiatal hasas és frissfejű tehén 2.50-3— P kg-kint.

Baromfiárak. A július 2-án megjelent 39.000/1943. K. M. sz. rendelet szerint (I. „Köztelek” f. évi 28. sz.) az előbaromfi legmagasabb termelői ára az ország egész területén a következő: Liba 4.80, kacsa 4.70, csirke 4.70, tyúk 3.60, pulyka 4.20, gyöngyös 4.40 P kg-kint. **Tojás.** A július 1-én megjelent 38.100/1943. K. M. sz. rendelet szerint a friss tyúktojás legmagasabb termelői ára az ország egész területén 4.20 P kg-kint.

Tej és tejtermékek. A július 1-én megjelent 38.800/1943. K. M. sz. rendelet szerint (I. „Köztelek” folyó évi 27. sz.) a legalább 3.5% zsírtartalmú teljes tej fogyasztói ára literenként a thj. városokban 52 m. városokban 50, községekben 45, viszonteladói és piaci ára pedig 50, 48, illetve 43 fillérről nagyobb nem lehet. Termelő-fogyasztói árat csak akkor számlithat, ha házhoz szállít, egyébként csak a viszonteladói árat. Budapestben és környékén a pasztörözött, vagy gümőkörmentes tehenészet tejének fogyasztói ára kannában 70, viszonteladói ára pedig 67 fillér, a közvetlenül felszállított tej pedig 68, illetve 65 fillérliterenként. A 16% zsírtartalmú tejjel fogyasztói ára ott, ahol a tej fogyasztói ára 46 fillér, vagy alacsonyabb, literenként 1.90, ahol a tej 48, vagy alacsonyabb, ott 2—, ahol a tej 50, vagy alacsonyabb, ott 2.10, ahol a tej 52, vagy alacsonyabb, ott 2.20, végül 54 fillérről magasabb tejár esetén 2.30 P-nél több nem lehet. Budapestben és környékén 2.80, viszonteladói ára pedig a fentieknél 20 fillérral alacsonyabb. A vaj legmagasabb ára: pasztörözött teavaj tömbben vagy hordóban vajkereskedőkkel szemben 9.30, kiskereskedőkkel szemben 9.40, fogyasztói ára pedig 1.10, pasztörözetlen, centrifugált 8.90, 9—, illetve 9.70 P kg-kint. Az elősorolt **jungmoly** legmagasabb termelői ára 4.20 P kg-kint. A fentiekől eltérő árakat és az egyéb tejtermékek árát a rendelet részletesen szabályozza.

Különlélek.

Zöltség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros vásárgazgatóságának felvétele.) A nagyvásártételeken és a vásársarnokokban 1943 július 19-től 24-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. **Zöltség:** Sárgarépa, zöldjével (100 csomó) 16—60—; petrezselyem, zöldjével (100 csomó) 10—60—; zeller, zöldjével (100 csomó) 30—80—; karalábé, zöldjével (100 csomó) 20—50—; karfiol, tisztított, la 300—560—, la 250—400—; vörösbagyma, zöld (100 csomó) 20—46, zöldjével (100 csomó) 10—20—; fokhagyma, la 86-32, la 69-04; cékla (100 csomó) 40—70—; fejeskáposzta, la 24—40—; kelkáposzta, la 40—70—, la 24—50—; vöröskáposzta 36—80—; fejessaláta (100 fej), la 25—40—, la 20—25—; torma, nemesített, la 180—280—, la 80—100—, erős 40—80—; burgonya, Gullbaba és nyári rózsá 37-45, Ella és sárga 33-25, champignon gomba, la 700—1060—, la 500—800—; János-napi retek (100 csomó) 25—40—, retek (100 csomó) 16—60—; uborka, kovászoltul való 20—70—, ecetbe való 30—70—; zöldpaprika (100 darab), nagy, tölteni való 8—80—, apró, hegyes 2—18—, kecskeszarvú 6—50—; tök 8—16—; paradicsom 80—130—, almaparadicsom 120—200—; zöldbab, vajbab, hüvelyes, la 40—150—, la 25—60—, velőborsó, zöld, hüvelyes, la 130—170—, la 100—140—; zöldborsó, hüvelyes, la 60—140—; zöldkukorica (100 cső) 20—30—; sóska 50—100—; paraj, tisztított 60—100—. A forgalom közepes, az árak ingadoznak. **Gyümölcs:** Alma 40—230—, retesalma 50—140—; körte 50—300—; meggy 90—250—; ribizli 90—120—; egres 60—200—; málna 160—250—; kajszibarack 58—130—; őszibarack, fehér 60—320—, piros 60—500—; szilva, vörös, nem magvaváló 60—140—, vörös 30—80—; ringló, emes 100—220—, közönséges 60—140—; sárgadinnye 120—200—. A forgalom közepes, az árak csökkentek.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezetének felvétele.) 1943 július 30. A borpiacot tartott árak mellett nagyobb üzletkötések nem voltak, a kínálat csekély. A terméskilátások továbbra is általánosságban kedvezőek.

Szesz. A szeszgyedáruságnál e héten az összes szeszféleségekben a forgalom a megállapított keretek között mozgott és az árak nem változtak.

Gyümölcspálinta. A főzdek részéről e héten sem volt nagyobb tételekben kínálat és csak kisebb tételek iránt volt némi érdeklődés, változatlan tartott árakon.

Országos állatvásárok. (1943 augusztus 3-tól 9-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ezért az illető község előjáróságához fizetett válaszos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e? **Augusztus 3-án:** Bánokszentgyörgy. Hőgyész (csak bonyhádi marha), Jászszentandráshely, Kölesd, Miskolc (három nap, havivásár), Nagybörzsöny, Nagydobrony, Nagykanizsa, Pásztó, Sósút, Szécsény, Szikszó (marha és ló), Vasárosnamény (marha). **Augusztus**

4-én: Csap, Gacsály, Hódmezővásárhely, Kaposvár, Kassa, Kiskunhalas (két nap), Kiszborsa, Kürt, Nagybecsköly, Nagykanizsa, Nagymenyér, Pered, Sárospatak, Sárretudvari, Szilárd, Tapolca, Tiszaújlak, Vésztő, Volóc. **Augusztus 5-én:** Alsószapor, Balatonfőknád, Bős, Csabrendek, Csepreg, Gyöngyös, Hímsháza, Kaposztekcső, Királyhelme, Kisköre, Marcaltó, Ónod, Pered (sertés), Szászrégen (juh), Szilágycsék, Szolva, Tiszafüred (két nap), Turterebes, Vése. **Augusztus 6-án:** Buj (sertés), Eger, Egerhát, Hódmezővásárhely, Nagycsákány, Semogyárd, Süksöd, Szászrégen (ló, két nap). **Augusztus 7-én:** Kiszombor, Nagy-Bonád, Óradna, Szegvár, Velence. **Augusztus 8-án:** Abádszalók. **Augusztus 9-én:** Érd, Hedrehely, Kecskemét, Kenderes, Kerta, Lelesz, Losonc, Mezőcsát, Nagykapornak, Nagyszőlős, Nova, Örkény, Putnok, Rajka, Rakamaz, Sárkeresztúr, Sárosd, Sárvár, Somberek, Szászrégen (marha), Tiszapalkonya, Üllő, Veszprém.

Többszörös terhet könnyen szállít kombináltkerékű
ZELENSKI-kocsival
Sárban nem süllyedsz!

Teherautó-pótkocsik és karosszériák.

Gróf ZELENSKI RÓBERT Gépgyár Kft.
Pestszenterzsébet, Mikezách-utca 18. sz. Telefon: 147-212, 347-586

„MÁTYÁS-ZÚZÓ”
legmodernebb egytemes őrlő-, szártépő- és silótöltő-gépek.

Üzem közben cserélhető szitákkal és metszőkésekkel. Alacsony fordulatszám.

VITÉZ DIEBALLA-LIPTÁK BÉLA ÉS LIPTÁK GÁBOR
KENDER- ÉS LENGYÁRA
minden mennyiségben vásárol
bármely feladóállomásról

MAGLENSZALMÁT

Cím:
DIEBALLA-LIPTÁK BÉLA ÉS LIPTÁK GÁBOR
KENDER- ÉS LENGYÁRA
FURKÓPUSZTA, u. p. BÁTASZÉK. VASÚTÁLLOMÁS: BÁTA
Hajóállomás: Dunaszekes — Telefon: Bátaszék 21. sz. 8430

Hídmérleget
keresek megvételre,
30-tól 50 q-ig.
MOLCZER KÁROLY téglagyáros, SZABADKA.

**Tengeriszárító-,
Kukorica-góré**
építést vállaljuk helyszínen úgy új,
mint használt anyagból.
Érdeklődés: Haás Testvérek
Korlát-Vízoly.

Univerzális silótöltőgépek
elevátorral és elevátor
nélkül zúz, vág és tép.
R é p á t v á g.

Készíték vasból gép- és kézi hajtásos széna-,
szalma-, len-, cirok-

SAJTOLOKAT
mely könnyebben,
gyorsabban, súlyosabb
bálákat sajtol az eddi-
gieknél. Gyártók barna-
szén-generátorokat.

**BARTÓ GYÖRGY
GÉPÜZEME**
Budapest, XIII.,
Szegeci-út 48.
Telefon: 498-374.

**Termelési
szerződéseket kötünk:**

ŐSZI LABODA (spenót) **MAGRA**: Vetési ideje aug. vége, 35 cm sort. 1 cm mélyre 8—10 kg vetőmagot kat. holdenkint. Júniusban beérik, harmatban vágjuk, bálókra felállítgatjuk, 6—8 napig asztalban tartjuk, utána csépeljük. Magtermés 8—10 q pr. kat. hold. Átvételi ár 220— P.

SÁRGARÉPAMAG: 40 cm sortávolságra aug. hónapban vetjük. A sorokat apró, szalmás trágyával betakarva, felhúzzuk tétre, vagy ősszel a dugványokat kiszedve, száraz helyen elraktározzuk. Tavasszal 40 cm növénytavolságra meghagyjuk, vagy kiültetjük. Aug. elején érik. Magtermés 2-3 q kat. holdenkint. Átvételi ár 420—690— P.

ŐSZI SÓSKA: Szept. hónap 30 cm sortávolságra 1 cm mélyre 6 kg magot vetünk. A kikelt sóska megsemmisítjük, ha szükséges, 6—8 cm-re egyeljük. Májusban virágzik, magcsarak sárgulásakor aratjuk, amikor a mag megkeményedik. Reggel aratjuk kaszával vagy sarlóval. Kis kéveket kötünk, száraz állapotban csépeljük. Magtermés 6—8 q kat. holdenkint. Átvételi ár 450— P pr. q.

BORSÓKRA, BABFÉLEKRE 1944. ÉVRE már most kötünk szerződéseket franco vetőmagszállítás, termésből 25% többlettel vissza. Átvétel: borsóknál hiv. áron, míg bokorbabért legalább 110—, karósbabért leg. 170— P-t fizetünk.

ELADUNK, mg a készlet tart (elsőrendű tehéntakarmány): Szárított szőlőhéjdarát 6% emészthető fehérje, 37% keményítőértékkel, 25— P pr. q ab Budapest.

Extrahált szőlőmagdarát 4-6% emészthető fehérje, 20% keményítőértékkel, 10— P pr. q ab Budapest, rinfusa. Elsőrendű juhtakarmány.

Szénsavas mésztrágyát: 214— P pr. 100 q ab Budafok vagy Nagytétény.

Sumac édesítőmagot: esalamadéknak még vethető. 18— P pr. kg. Szállítás utánvétel.

VESZÜNK, ILLETŐLEG LEKÖTÜNK vagonvételben leveleitől megfosztott Sumac édesítőmagot és arra zöhdíthelt folyósítunk.

Schuller Jenő és Imre magtermelő
Budapest, V., Széchenyi-rakpart 7.
Telefon: 327-571 8493

Keresünk megvételre 50—100 darab
választási malacot
mangalica, vagy
keveréket.
Ajánlatokat: **Balatonvilágosi Gazdaság**
Intézősége címre, **Balatonvilágos**,
kérünk. 8505

Jól fedező 5 éves telivér
törzsbika
továbbtenyésztésre
eladó.
Puch Testvérek
Ligetli pusztá, vasút:
Magyarok-Siklóda
Gyógyfürdő. 3454

MINDEN gazdasági könyve-
lést nyomtatvány és könyv a
Patria-nyomda nyomtatvány-
osztályában szerkeztethető be. Bu-
dapest, IX., Clll-út 25.

100—150 katasztrális
hold **búza-termő**
FÖLDET
Szabolcsban
hérbé veszünk.
Sügős ajánlatokat
„Jó bér 8504” jel-
legre a kiadóhiva-
talba kérünk. 8594

Eladó
2 éves sötét amerikai méncsikó
be van már tanítva (Bejerson—Pusztalány), ára 5500 F
6 éves sárga amerikai mén „Cimbalmos”
(Windspiel-Villle) pályaképes és fedezőménnek alkalmas, ára 6500 F
Cím: **GÖNCZÖL TAMÁS, IVÁN**, Visztapuszta, (Sopron megye). 8494

Minden gazda a „Köztelek Gazdasági Könyvtára”-t olvassa!

Mennyiség megjelölésével,
mintázott ajánlat alapján csépelj

lenszalmát vásárolunk.

Ipari Növényeket Feldolgozó Szövetkezet
mint a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete tagja
Budapest, V., Báthory-utca 22. sz. Telefon: 126-930. 8599

KEMÉNY PÁL

OKL. GAZDA
 TERMETETŐ ÉS TERMÉNYFORGALMI IRODÁJA
 BUDAPEST, V., ZRINYI-U. 1. Telefon: 186-181

Termelési szerződéseket köt
 és kamatmentes előleget folyósít:
 biborhere, szőszösbükköny, maglóhere,
 lucerna, nyúlzapuka, takarmányfélésekre
 és egyéb konyhakerti növényekre, továbbá
 fonallen, lenmag, kendermag és egyéb
 olajmagvakra.

Felvásárol, igen előnyös abraktakar-
 mánycsere feltételek mellett, borsó, bab és
 egyéb hüvelyes terményeket, s takarmány-
 magféléseket.

Hadíüzemek megbízásából,
 jó bonítású gazdaságoknál tehenészetet
 állít be és bérhizlalási szerződéseket köt,
 igen előnyös feltételek mellett.

Nagyobb tételekben vásárol
 ipari feldolgozásra, ősziszalmát,
 kender- és lenkórót. 8454

Vállalja:

Gazdaságok üzemi be-
 szervezését és műszaki
 tanácsadását.

Új gazdaságok köz-
 ponti vezetését, hivata-
 los ügyek budapesti
 elintézését.

Gazdasági számtartás
 felfektetését, köz-
 ponti vezetését, adó-
 mérleg elkészítését.

Termeltetnék — jól kezelt gazdaságokban — őszi vetésre
spenót-, téliretek-,
 tarlórépa-
 és mezei saláta

vetőmagvakat.

Vetőmagot kölcsön adom, franco szállítom. A legmagasabb
 árértéki arát biztosítom. A legközelebbi legutóbbi vetési terület
 3 kat. hold. Tekintettel az augusztus végétől szeptember
 közepéig történő vetési időre, kérem a vetőmagigénylés
 mielőbbi bejelentését, hogy azt a rendelkezésre álló készle-
 temből biztosíthassam.

Balázs László József
 vetőmagvak szerződéses termeltetője
 Budapest, II., Csalogány-u. 5., fsz. 1. 8465

Ceretan-nal

hárcolom

a búza-, árpa- és a rozsvetőmagot,
 mert hatékony védelmet nyújt:

a búza bűzös- vagy közszőgje,
 az árpa kemény- vagy fedett porüszögje,
 az árpalevél csikossága és foltossága,
 a gabonaneműek (főleg rozs) hőpenésze ellen.

VISZONTELADÓKNAK ENGEDMÉNY!

»Bayer« NOVÉNYVÉDELMI SZEREK ELOSZTÓJA:
 TILLINGER GYÖRGY, Újvidék, Búza-tér 19. Távbeszélő: 3919.

Gumikerekű kocsik

16 vontatásra,
 5 tonna teherbírási.
 5 db 32x6 kifogás-
 talan gumival, go-
 lyócsapágyakkal, fé-
 derezéssel, azonnal
 szállítható.
 Szántógépkereskedelmi
 kft. Bpest, V, Sziget-u. 11
 TELEFON: 291-361
 8502

Szárítógépet, traktortárcsát és traktorkultivatort

megvételre keres
Schleicher
Ferenc, Tolna. 3464

SZEKÉR- KEREKET,

bármilyen méretben,
 szekér alkatrészek,
 strápszekerek, kocsik,
 speciális hengerek,
 ökor jármók, tézslák
 és az összes gazdasági
 szerszámok és eszkö-
 zök előnyösen állan-
 dóan beszerezhetők.

BÁLINT LÁSZLÓ
 gazdaságában, JOBAHAZA
 u. p. Rábatamási, Sopron m.
 8400

FUTURA

GABONA-OSZTÁLY

Vásárol búzát, rozst, sor- és
 takarmányárpát, kukoricát,
 zabot, kölest és hajdínát.

OLAJMAG-OSZTÁLY

Vásárolja az összes olajos mag-
 vakat. Szerződéses alapon, legna-
 gyobb kedvezményrel szervez
 az olajosmagvak termelését.

GYAPJU-OSZTÁLY

Az ország gyapju termésének
 begyűjtését és elosztását ven-
 zi és az országos gyapjuár-
 veréseket rendezti.

MAG-OSZTÁLY

Takarmány- magvakat, hü-
 velyeseket, fűmagvakat vásárol
 és elad, termelési szerződé-
 seket köt.

MAGTERMELÉSI- OSZTÁLY

Édescsillagfűt,
 fajborsót és babot, konyhaké-
 ti és virágmagvak szerződéses
 termeltetésével foglalkozik.

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEMI- OSZTÁLY
 Vetőmagtisztí-
 tás, gabona, tengeri és ola-
 josmagvak szárítása.

TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ-
 ÉS ALBIZOMÁNYOS

Tenyészkoca süldő

mangalica,
 törzskönyvezett,
 elismert anyag
120 drb
 eladó.

Dr. Fischer József Pál
 Borsosberény, Nógrád m. 8490

Bérbe vennék birtokot

1 a köhászai gazdasági
 épületekkel, élő és holt
 felszereléssel. 8477

Ajánlatokat részletes birralkotással
 és feltételekkel »80.000 P kp. 8477«
 jellegre a kiadóhivatalba kérem.

EMULGOR keverőgépek

PRODUX zsebszámológépek,
 valamint egyéb műszaki cikkek beszerezhetők

Gerő Sándor műszaki nagykereskedésében
 Budapest, VI., Ó-utca 21. Telefon: 315-172. 8424

Termeltetek

szerződéses alapon
 repcét és
 őszi olajözönt
 minden nagyságú területen.
 Gyors és előnyös lebonyolítás!

PÖHL HENRIK MAGTERMELŐ,
 a Hüvelyesforgalmi Központ
 keretében kijelölt országos nagykereskedő
 Budapest, IV., Váci-u. 56/58.
 Telefon: 181-453, 387-174. 8451

Vásárolok

termelőktől:
 borsót, babot, mákot,
 csillagfűrtöt,
 citrommagot és
 kopaszpatát
 minden mennyiségben.

Veszünk minden mennyiségben:

hazai fésűs, cigája és más fajta
 tenyészjuhot, bárányt és vágóbirkát.

Szállítunk elsőosztályú
 borzdeszes teheneket,
 üszöket és jármosökrö-
 ket, tenyészsertéseket és
 süldőket, valamint minden fajta
 tenyészjuhot, bárányt és
 kecskét.

TENYÉSZ- ÉS HASZONÁLLATFORGALOM
 Budapest, IV., Váci-u. 56. Telef. n: 387-174. 8482

A hivatásos vadász

A m. kir. földművelésügyi miniszter kiadványaként megjelent
 vitéz nemeskörti Kis Géza-Félics
 Endre-Gil ser Dez ó dr.
 Liszy Edvárd:

Ara: füzve 7— P.
 című szakkönyv.
 (Két kötet, 600 oldal.)
 Megrendelhető a M. kir. Földművelésügyi
 Minisztérium Házipénztára (Budapest, V.,
 Kossuth-tér 11) útján a vételár előzetes be-
 küldése mellett
 Postai szállítás esetében a portóköltség 90 fillér.

Mezőnagymihály

községben (Borsod vármegye)
180, esetleg 240 kat. hold
mezőgazdasági ingatlan

az n lévő cselédlakásokkal, istállókkal, magtár és görékkal
 1943 október 1-től 6, esetleg 10 évre haszonbérbeadó. 8, illetve
 12 kat. hold út és belsőút, a többi szántó, holdanként kb.
 15 K. tiszta jóvellemmel. Érdek ödés: **R. Friebeisz**
Árpád, Székesfehérvár. Telefon: 865. 8506

Csepeg az istállója?

A szabadalmazott **»Autoventor«** folytonszellőző
 motornélküli

szárassza és páramentessé Malacfiasztatónál
 ökö-, tehén-, ló-, birkaistállóknál egyaránt bevált.
Vadas Mihály okl. mérnök 8423
 hűtő- és szellőzőberendezések vállalata
 Budapest, VII., Damjanich-u. 36. Tel.: 220-051

Magtisztítógépek.

Neuhaus-gyártmány „NEUSAAT” teljesen acélból, minden termény és aprómag tisztítására alkalmas.

Az egész világon elismert kiváló teljesítményű gép, többféle szab. ájtással. A kisebb típus 10 sz.

500 kg óráteljesítményű.

Aprómagvagnak megfelelő sziták külön rendelésre. Erőszükséglete 1/4 lóerő.

Feltűnést kelteő **ÚJDONSÁG A „FORMICA”** egyhernyótalpas 4 ütemű szabadalmazott **KISTRAKTOR** kapálóval. Minden sortávra beállítható! Üzemeltetéséhez 1 ember szükséges. Óránkint 75 déka petrdumót fogaszt! A talajon mindössze 10 % hely kell a hernyótalpnak! Cukorrépa, búza a. mák, dohány, tengeri stb. kapálásra alkalmas. Helyettesítheti a fűvet is. Végtagok, mátrágyaszórt, fűkaszáló stb. vontat. Mint stabil motor — szíjfércával — kisebb daráló, szecskavágó, szivattyú stb. üzembentartására alkalmas. 8437

Schieffelin-féle **MŰTRÁGYASZÓRÓGÉPEK** egy lövontásra. Fogaskerék, lánc, henger nélkül pontosan adagol, rendkívül könnyen tisztítható, igen csendesen szerkesztett gép.

München-Sendlingi **KISMOTOROK** a korszerű kismotorépítés remeke.

GENERÁL ÁRUKERESKEDELMI R.-T. Mezőgazdasági osztálya BUDAPEST, XIII., FAYUTCA 9. SZÁM Városi mintaterem: ÜRMÉNYI KÁROLY Budapest, V., Báthory-utca 7.

ALLATOK

ÜGETŐMÉN, 9 éves, sárga, tavasszal meg pályán futott, igen jó leszármazású, eladó. Ára 5000 P. Schaffer Gyula, Szécsen. 3407

MEGVEÉLTRE keresek egy ponylovat, szerszám és hájtókészlettel. Hubay-Cebrian uradalmi, Szalonta-puszta, p. Losonc. 3408

TEHENEKET, úszókat egyévi tartásra gazdaságba Kibélyes Farm Mezőgazdasági Szövetkezet, Budapest, IV., Váci-utca 65. 3424

WIKERLE Géza dr. nyíregyházi méneseiből származó egy darab 4 1/2 éves deres herélt, nyereg alá és kocsiba betanítva, a helyszínén eladó. 3425

40 DARAB 2-3 éves tanácskos jutányos áron eladó, vagy hasonlókért elcsereíthető Gróf Bethlen Ödönnek örökösai gazdaságában, Gyoma. 3436

20 DARAB mangalica-bari anyasülkő befedtetve eladó. Leveleket „Dunántúli 3437” felcímen a kiadóhivatal továbbítja. 3437

TÖRZSKÖNYVEZETI o. egy pár hirtös anyakacát befedezze keresünk megveétre. Gróf Szapáry gazdaság, Alberti-Irsa. 3438

VÁLASZTÁSI malacokat keresünk megveétre. Molnár malomtulajdonos, Kocsér. 3451

150 anyabírka 3 évre felesbe kiváló vagy eladó. I. rendű hártya fésű. Kovács István hentes, Kisújszállás. 3452

TENYÉSZKOCASÜLDŐ, 40 drb 1 1/2 éves, 8 számeletti koca, törzskönyvezett és törzskönyvezeték utódlal, minzálalak, eladó. Hoffer József, Kiskunföldgyáza. 3453

EGY darab törzskönyvezett, igen jó származású, 18 hónapos. mpt. bíka eladó. Pannónia pusztai gazdaság, Százhalombatta. 3476

FAJTANYI SZETBŐL származó, éves leghorn kakast, beltényeztetés miatt elcsereíthet vagy eladok. Fajtzsna, nem törzskönyvezett választási pulka eladó. Értekezési V. A., Budapest, X., Sörgyár-utca 28. 3476

HADIÜZEM 200-250 drb sorozású bizalmasra bérbevevő szerződést kötne. Ajánlatokat személyesen vagy írásban Somogyi Béla névre, Budapest, Erkel-u. 15., vagy délután 3-4 között 187-403 3477

Nagytejű

magasan hasas és friss borjas törzskönyvezésre alkalmas, vagy törzskönyvezett teheneket elad: FARM MEZŐGAZDASÁGI SZÖVEZET, Bpest, IV. Váci-utca 65. sz. 8439

Birkát

keresek megveétre, esetleg fe'estartásra Schleicher Ferenc, Tolna. 3465

Eladó mén

1479. tks. Árvelégnyízia, méret 101 + 194 + 20 cm., gyönyörű lelkű, küllem, kitűnő eredménnyel felder, jókocsis, szavató szelid. Ambrus János Hódmezővásárhely, Ferenc József-sugárút 12. 3969

VEGYESEK

FELESTARTÁSRA mennek okt. 1-re nagyobb gazdaságba 150-200 anyabírkaival. Horváth István, Sáska, u. p. Zalahaláp. 3217

FELESJUHÁSNAK elmennek 300 drb keresztetett fűs anyabírkaival, három évi felestartásra. Cim: Hajagos István, Pusztacség, Szolnok megye. 3218

100 DARAB keresztetett bírkával, felesül mennek október 1-re. Mikcs János juhász, J. J. kocska, Pest m. 3263

FELESJUHÁSNAK mennek 200 vagy 400 darab jömnőségű anyabírkaival, három évi felestartásra. Cim: Hajagos István, Pusztacség, Szolnok megye. 3327

KIHELVEZÉNEK 200 darab egészséges, prima bírkát három évre, felestartásra, kedvező feltételekkel. Oláh Pál juhász, U. H. H. Mellis-gazdaság. 3331

BÉRZANTÁS augusztus 16-tól, kb. 450 kat. hold középkötött vallyogtalaj, 8-9 coll mélyen. Ajánlatokat erősebb két traktorral rendelkezőkér barnabátpusztai gazdaság, u. p. Nagykönyl. 3336

200 anyabírkaival elhelyezkedne 3 évre felesbe 38 éves juhász. Fűdés Imre, Nádudvar, K. Grószszeg-tanya. 3368

OKTÓBERI reelmennék 150-250 drb I. oszt. fűs juhakkal felestartással vagy keresek 100-200 hold bérletet, melynek kb. fele jöhögélő. Cim: Páfal János, Pókóc-puszta, u. p. Lepsény. 3367

FELEJÁNLÓM pesti lakómat cserényalásra kereszény családnak. Vörösmarty-u. 41., III. 15. 3369

SERTÉSÁLLÁS mezőgazdasági állományok feltételkel. Ajánlatok „Hadiüzem 3377” jellegre a kiadóhivatalba. 3377

NADOMZTERMSÉTEK köztöm, esetleg számszerűen és elöljeget folyó írok. Megért 99 fillért fizetek kg-kint. Elöljeget 20%. Nálidist is érdekel. Zombok Zoltán, Újpest, Apponyi-u. 10. 3295

130 DARAB

fűs bírkával felesül mennek október 1-re. Cim: Lakics István, Világos-puszta, Pákoz. 3409

VALLALÓK tengeri, burgonya-, répaszedést, kenderfűszést és szőlőszüretelést stb. őszi munkákat vas-és zalamegyemunkásokkal. K. és István munkásszállások, Ivánka, Kiszállás. 3410

NAGY Nikodém, Mindszent, Csongrád m. Cukorrépa-szedést és tenertőrtést vállal 80-120 munkással. 3411

150 DARAB anya- és 50 drb örökösanyával, prima hazai fűsűek, okt. 1-re elhelyezkednek 3 évre felesnek. Erdel József, Nagyszécsőd, u. p. Csökör. 3412

FELESJUHÁSZ 150-400 mérőbírkaival október 26-ra helyet keres. Kollár József, Kókút, u. p. Zagypálfalva. 3413

FELESBE mennek 200 egészséges bírkával, 20 jerkebírkaival, 6 tenyészossal. Horváth István, Nagyigmánd 343. szám. 3455

TÖRÖTT GÉPRÉSZEK

repedt. Kimart Kazánok elektromos hegesztése LAKOS és SZÉHELY gépjár BUDAPEST, XIII. BÉKE-TÉR 3. Új berendezések gyártása és hegesztő-óktatóműhely. 8248

Betársulnék

500 katasztrális holdas, vagy felül 3312

birtokoshoz

gazdaság vezetésére jövedelem részesedésl alapon; avagy tökével rendelkező társzadalkodót keresek bár vagy sajátzadalkodóhoz hosszú időtartamra lehetséges iskolc. Debrecen-Nagyvárad Pécs környékén. Ökölcséves gazdaság 3302z jellegre a kiadóhivatalba.

ELADÁS

ÖTEMELETES Hites bérház, 40 modern lakással, András-út Viharayonban, 1.500.000 P. 600.000 P teherként rajtamaradhat, búzávalörzékével. Ajánlatok „Caak fölbirtokosnak 2864” jellegre a kiadóhivatalba. 2864

ÉRKEZŐ gyári, új, olasz táska ír- és számológépre előjegyzést elfogadunk. Cim: „Czemszervező Iroda 3212” alatta kiadóban. Tájékoztató ár: Irógépre 750” — P körül. 3212

ÚRADALOMBÓL

20 darab használt ökörszekér eladó. K. I. István, Törökszentmiklós, K. oszth-u. 93. 3375

DOHÁNYKUKA fából, kb. 40.000 drb válogatva, dohánybírka kb. 1000 drb eladó. Vajda Zsigmond, Budapest VI., Vilma királyné-út 38. sz. Telefon: 422-398. 3267

EBERHARDT traktorek. 4-vasú, jókarban eladó. Schrieker János, Budapest, IV., Városház-u. 14. 3413

ELADÓ 50 t. teherbírádú, jókarban lévő rézhaelyesstrájkocsi. Személyesen tárgyal. Molnár malomtulajdonos, Kocsér. 3456

VEZETŐ eladó, 24 soros húzást 699 pengőért és két kotteseke. Szekespusztai gazdaság, Ócsa. 3457

ELADÓK: traktorkultivátor, 18-fogas, újjal egyenlő, 30-levelű „Viktortúra Adlernál, Rétságban. 3458/a

ELADÓK: fogatós-tárasák, fogatós-kultivátorok, szalmakötő-férfő, magteljesítményű járgánvok, 20-soros kombinált vetőgép, 20- és 17-soros vetőgépek, löhereszdő, felszeparátor, csilliszűrő, 4 HP benzín motor, alvázotörzskéregőelő alvázjárművel, vízbarzadáhozó, széknevező, 750 kg-os tizelősmérleg, függőkőves daráló A lernál, Rétságban. 3458

MALOM, kilencjártú, sikszált, nagy körzettel eladó. Cim: „3480” szám alatt a kiadóba. 3480

VÉTEL

JÓKARBAN lévő lögeréshyegnet vennék. Ajánlatokat kérek Weszely Intéző, Nikla. 3293

VENNEK el nem szott borsó szalmát vagy más bi katalományt, 3-400 méterig. Á. szántóterületek T. kcs Gyula. Pestszentlőrinc, Állami telep 43. 3332

KERESÜNK spenót, júlika, bab, berlini petrezelyem, fekete sárgarépa, braunschweizer sárgarépa, velő-és e korboró vetőmagvakat. Ajánlatok: K. onnygyár, S. rospatak címre kerüljék. 3334

SZÉRTŐGÉP (lehetséges) A ványli-rendszerű), nagy teljesítményű szecskavágó és 110-120 voltos, 4-5 HP egyenáramú villanymotort, kifogástalan jó karban szűgös megveétre keres Vizesfal Uradalom, Békés. 3376

RÉPÁNYGÉPET, újat vagy használtat veszünk. Hegedő-majori gazdaság, Táo, Fejér megye. 3379

KÉT darab trágyávalvasaltót és egy darab kézhajítású horodhozható trágyaszívatót keresek. Kökény Lajos közép-birtokos, Pestszentlőrinc. 3242

TRAKTOR után való grubbert vagy társát keresek megveétre. Schrecker János, Budapest, IV., Városház-u. 14. 3414

EGYLOVAS homokfutót vagy bugit keresek állzést ellenében nagyon szep Eszterházykocsimat adnám cserébe. Dr. Blachy Tibor, Gödöllő. 3415

HOFHERR R. 30/35 vagy 40-es traktor, mély-szántó Hungárián-ekével vagy anélkül jó karban keres megveétre Gyöző gazdaság, Szegvár. 3419

EGY 23-soros, 25 m munka-

képességű, jó karban lévő vetőgépet megveétre keresek. A man István, Gátpusztai gazdaság. 3417

VENNEK kifogástalan karban lévő 30 HP Hotheer-tractort, esetleg elcsereítném 40 HP Lanz-tractorttal. v. Beretvá B. Monor. Telefon: 37. 3440

21-30 lóerős gépépet, esetleg egy-egy szék keres Gelst Gáspár r. utca 4. K. onyos. 3460

MÉREZÉSŐL keresek megveétre 80-150 holdas gazdaságot. Ajánlatok Aradszky András, Gyula (Gróf Almászy-kastély)malomtulajdonos, 3461

TRAKTORÉKET, 4-est, 5-est, vagy 6-osat, kifogástalan jó karban vesz Vize-dási uradalom, Békés. 3478

KURJÁT, vagy villát, 6-10 szobát keresek megveétre vagy bérbéhegyvidéken, erdő, víz mellett, nem közszéghen, lehető legnagyobb komforttal, gyönyörű és konyhakerítéssel. Bérlet esetén kisebb erdő, vagy földbirtokot is bérelnék vele hozzászól. Válaszokat „Földbirtokos 3479” jellegűekérek lehetőleg fényképpel a kiadóba. 3479

KISVASÚTI SÍNEKET

használt és felszerelési tárgyakat legmagasabb áron

VÁSÁROLJA ORENSTEIN ÉS KOPPEL

magyar R.-T., BUDAPEST, VI., Vilmos császár-út 31. sz. 8391

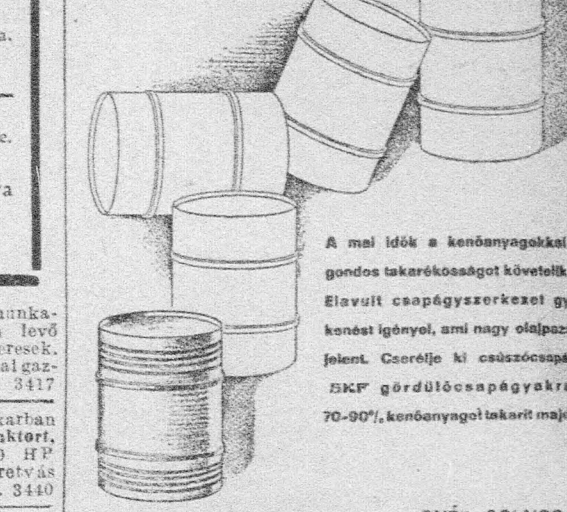
Hirdessen lapunkban!

BÉRLET

HATVAN mellett, Lőrinc közszéghen 70 m. hold szántó hat évre bérebeadó. Érdeklődés: K. nau Alajosné, Hatvan, Deák-tér 3. 3339

BIRTOK, 246 kat. hold azonnali bérebeadó Németh úgynökségénél, Rimaszombat. 3419

SKF csapágyakkal 5 hordó kenőanyagból 4-et megtakarít!

A mai idők a kenőanyagokkal való gondos takarékoskosságot követelik meg. Elavult csapágysszerkezet gyökön kenést igényel, ami nagy olajpazarlást jelent. Csereje ki csúszócspagyval SKF gördülőcsapágyakra és 70-90%-os kenőanyagotakarítást majl meg.

SKF SVÉD GÖLYÖSCSAPÁGY R.-T. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 56

Raktárról kaphatók: **CASALI tengerimorzsoló KÉZI CSÉPLŐK** próbacsepléshez **SZALMAKAZALOZÓ KÉVEKÖTŐARATÓGÉPEK ARATÓGÉPREZSEK** és egyéb gazdasági gépek használt állapotban.

BARNA LÁSZLÓ o.kl. gépészmérnök Budapest, V., Báthory-u. 9. Tel.: 125-925.

Gazdasági számadás

kis- és középbirtokosok részére.

Az összes szükséges könyvelési nyomtatványokat magában foglaló 100 lapos könyv 1/2 vászonkötésben 1950 pengő + szállítási költség. Kapható a

„Patria”-nyomda nyomtatvány-osztályában Budapest, IX., Üllői-út 25.

BUDAPESTTŐL 80 km. körzetenben, vasútfoz közel, lehetőleg víz mellett bérebe keresek 100-200 holdas jó birtokot a községgel beillesztésig díjköszletre. Komoly t. kével. Írásbeli ajánlat: Budapest, IV., Calvin-tér 2. sz., 1. em. 2. sz. küldendő. 3418

KERESK hosszabb bérletre baronfi és szögnyarútenyésztésre alkalmas mindentermő tanya-birtokot 100 kat. holdig (ezemben lévő nagyobb telepet is átvennék), lehetőleg vetéseikkel özl) vagy tavaszi leírású ajánlatokat Szánthó-Sándor, K. 394. Táboriposta-száma és Gyón, Vasút-utca 19., Pest megye címre kérem. 3462

OSONGRÁD megyében, Szegvárközség mellett kerte ze alkalm. 50 kat. hold fekszik, mindentermő szántó a K. r. cs-folyó partján új lakókai, esetleg lakással, megfelelő gazdasági épületekkel és ártéllkúntal több évre haszonbérbe kiadó. Pr. ekeznél: Jakó József, Hódmezővásárhely, VII., Kállay-u. 80. szám. 3482

Itt a cséplés ideje!

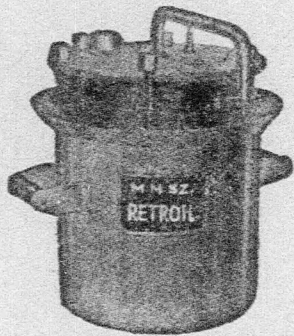
Már most rendelje meg a csépléshez szükséges könyvecskéket:

63. sz. Mázszakönyv	2x50 lapos terjedelemben, 10x20 cm nagyságban, drb-kint	1-
56. sz. Mázszakönyv	2x100 lapos terjedelemben, 14x20 cm nagyságban, drb-kint	1/60
64a. sz. Mázszakönyv	200 lapos terjedelemben, 15x27 cm nagyságban, drb-kint	3/80
55. sz. Cséplési értesítő	50 lapos terjedelemben, 23x30 cm nagyságban, drb-kint	2-
23. sz. Gabonaszállítókönyv	5x50 lapos, 11x15 cm nagyságban, drb-kint + 30% felár és szállítási költség.	80

„Patria” Irodalmi Vállalat és Nyomda R.-T.-nél Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek).

Jeligés leveleket csakis megfelelő postabélyeg ellenében továbbítunk!

A fáradt,
szennyezett
traktorolaját
ismételten
használhatja

RETROIL

olajregenerálókészülék
beszerzése után.

Raktárról szállítja

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

Szervezésben jártas, belterjes
gazdaságok vezetésében per-
fekt, hosszú gyakorlatú, fiatal

főtisztot

keresünk megfelelő belépésre.
Eredeti okmányok mellőzését
kérjük. Írásbeli ajánlatok
Smuta József megbízott, Vecsés
címre küldendők.

8510

Minden gazda a „KÖZTELEK GAZDASÁGI KÖNYVTÁRA”-t olvassa

**Külön engedély nélkül
szállít
traktor- és hengerolajat**

Holitscher Zsigmond és Ta.
Budapest, V., Kálmán-u. 16. Tel.: 323-720.

8501

Legjobb minőségű mezőgazdasági gépalkatrészek

fűkaszalókhöz, aratógépekhez,
tárcsaboronákhoz, vetőgépekhez,
fogatos- és traktorekékhez és az
összes létező bel- és külföldi
gyártmányú egyéb mezőgazdasági
gépekhez állandóan raktáron

László és Fia műszaki és gépkereskedők

Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Telefon: 117-752 és 118-431

8493

Minden haladó gazda

Ceretan

(azelőtt TILLANTIN II.)

higanytartalmú szárazpáccal

csáváz.

Olcsó,

biztos hatású,

gazdaságos.

Beszerezhető:

8508

»Bayer«

NOVÉNYVÉDELMI SZEREK BUDAPESTI
RAKTÁRÁBAN:
BUDAPESTI KÖRNYÉKI KERESKEDELMI
ÁRURAKTÁR

PESTSZENTLŐRINC
BESZTERCEBÁNYA-UTCA 13.
TELEFON: 342-128

FAG GÖLYÖSCSAPÁGY-KÉPVISELET

HESZ ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 22.

TELEFON: 331-155 és 331-715. Székhely: FAG BUDAPEST

Mezei munkánál áldás!

SPORTING

tiszta gyapjúból (keki színű) 67— P.

Takarók és egyéb cikkek:

„ARANYTEX” SZAKÜZLET

Budapest, IX., Horthy István-körút II. szám

(volt Vámház-körút) Telefon: 185-309

8233

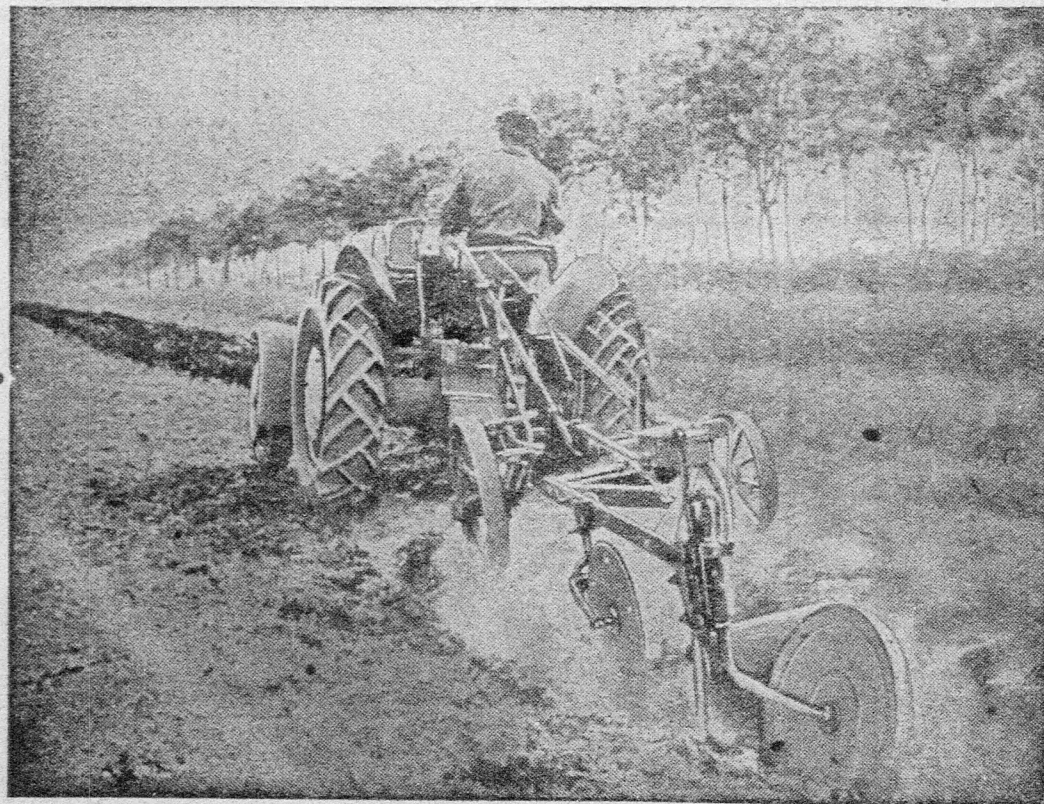
Hirdetés a siker kulcsa!!

**Gyapjútát
megfonja
megfesti**

Sárány Lajos Budapest,
VIII., Losy Imre-u. 1.

Telefon: 141-838

8416

AZ ÚJ 20-25 LE

RÁBA

8200

MINDENES TRAKTOR

KISEBB GAZDASÁGOK EGYETEMES MUNKAGÉPE-
URADALMAK KONNYÚ TALAJMŰVELŐ- ÉS VON-
TATÓGÉPE, NAGYTELJESÍTMÉNYŰ KASZÁLÓ- ÉS
KAPÁLÓGÉP, VONTATJA ÉS ÜZEMBENTARTJA
NAGYOBB CSEPLŐGÉPEKET IS.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.

KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

Fátrics Irodalmi Vállalat és Nyomdai Készvénnytársaság nyomása Budapest IX. kerület, Öllőjút 25. szám (Köztelek) — 434512 — Felelős vezető: Wessely Károly